

Η ΠΑΝΑΡΡΑ.

ΑΝΔΡΙΑΝΑ.

(Συνέχεια. "Ιδε αριθ. 37.)

Κατ' εκείνον τὸν καιρὸν, κατὰ τὰ περίεξ τοῦ Βιγνίξ, εἰς ἀγροικίαν μεμονωμένην καὶ καλλιεργουμένην ὑπ' αὐτῆς ἕξ ἡ μόνη, ἀνευ συγγενῶν, ἀνευ φίλων ἢ ἀνυπανδρὸς Κυρία Μαξίμη Ροζανκοέτ' αὐτὴ ἦν αὐστηρὰ καὶ εὐτεβὴς κόρη τριάκοντα δύο ἐτῶν· εἶχε κατὰστασιν τιτὰ καὶ ἄλλοις ἦν καὶ ὀπωροῦν εὐειδῆς· δὲν εἶναι σπάνιον νὰ εὐριθῶσιν εἰς Βρετανίαν κόραι καλῆς οἰκογενείας αἰτινες ἀναχωροῦσιν εἰς τὴν ἀγροικίαν των, προτιμῶσαι νὰ γηρατωσι καὶ νὰ ἀποθάνωσιν ἄγαμοι· μᾶλλον παρὰ νὰ θυσιάσωσι τὴν καρδίαν των καὶ τὸ πνεῦμα των κακοῦπανδρευόμεναι· ὡς δὲ αὐτὴ ἤρχετο κατὰ πάσαν κυριακὴν νὰ ἀκούη

ΠΑΝΑΡΡΑ

τὴν λειτουργίαν εἰς τὸ Βιγνίξ, ὁ Ἰωσήφ ἔστησε τὴν προσοχὴν του ἐπ' αὐτῆς· καὶ ἐπειδὴ αὐτὴ ἦν ἡ μόνη γυνὴ ἐπ' ἧς ἔρριψε τοὺς ὀφθαλμοὺς του ἐπὶ ζωῆς του, καὶ ἐπειδὴ προσέτι εἶχεν αὐτὴ εἰς τὸν τόπον μεγάλην ὑπόληψιν ἀγιότητος καὶ εὐποιίας, ὅταν προσέτεθη λόγος περὶ ἐκλογῆς συζύγου δι' αὐτόν, ἡ Κ. Ροζανκοέτ' ἐπαρρούσιάζθη φυσικῶ τῷ λόγῳ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἠρώδους μας· εἶχεν ἀπορασισθῆ εἰς τὸ Κοιτ-Δόρ νὰ ἀφήτωσιν εἰς τὸ ὄμμα πλήρη καὶ δλόκληρον εὐλευθερίαν τοῦ νὰ ἐκλέξῃ τὸ ὄργανον τῆς καταδίκης του. ἀμα ὁ Ἰωσήφ ἀνάμασε τὴν Κ. Ροζανκοέτ', ἐπορεύθησαν καὶ αἱ τέσσαρες ἡμερῶ νὰ τὴν ζητήσωσιν εἰς γάμον· ὁ Ἰωάννης ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς ἐδυσκολεῦτο εἰς τὰς φράσεις του, ὁ Ἰερώνυμος τὸν διέκοψε καὶ ἐδιηγήθη ἀπλῶς τὴν ἱστορίαν, ἐν ᾧ ὁ Ἰωσήφ κόκκινος ὡς μήκων καὶ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐστηριγμένους εἰς τὴν γῆν, δὲν ἤξευρεν εἰς ποῖον ἅγιον νὰ ἐπιερῶθῃ· ὁ Ἰερώνυμος ἐξεφράσθη ὡς ἀληθῆς ναύτης οἶος ἦν· ἡ Κ. Ροζανκοέτ' ἐ-

Φυλλ. 38

μίγνυε μετά των θρησκευτικῶν τῆς ἰδεῶν κλίσεις πρὸς ἀτακτῆσιν καὶ πρὸς ἀφοσίωσιν· εἶχε ἀκούσῃ ἐκεῖν νὰ διηλοῦν περὶ τῶν Λεγῶν ἐν γένει καὶ περὶ τοῦ Ἰωσήφ ἰδίως· τὸ παράδοξον τοῦ προβλήματος δὲν τὴν κατέπληξεν· εἶναι δὲ ἀληθές ὅτι ὁ ἐφημέριος τοῦ Βιγνίκου ὃν ὁ Ἰωσήφ εἶχε συμβουλευθῆ καὶ κατὰ τοῦτο ὡς καὶ κατὰ πᾶν τι ἄλλο, εἶχε λάθῃ μέρος εἰς τὸ πρᾶγμα καὶ πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἔσχε διεξοδικὴν συνδιάλεξιν περὶ τούτου μετὰ τῆς εὐσεβεστάρας καὶ εὐπειθεστάρας τῶν ἀμνάδων τοῦ ποιμνίου του. Ἐν συντόμῳ ἡ Κ. Μαξίμη Ροζανκοῦτ, ἀφ' οὗ ἤκουσε τὸν Ἰερώνυμον, ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Ἰωσήφ καὶ συνήνεσε νὰ καταλείψῃ τὴν ἀγροικίαν τῆς καὶ νὰ ζήσῃ εἰς τὸ Κοστ-Δὸρ· ἀπεφάσισαν ἐπὶ συνδριασέως τὴν ἡμέραν τῆς ὑπογραφῆς τοῦ συμβολαίου, καὶ ὁ Ἰωσήφ ἀποσυρόμενος, ἐτόλμησε νὰ φιλήσῃ τὸ ἄκρον τῶν δακτύλων τῆς μνηστῆς του.

Καθ' ὅδον ἐν ᾧ ὁ Ἰωάννης ἐπαδαφίλευεν εἰς τὸν Ἰωσήφ ἐμψυχώσας καὶ παρηγορίας, — Πῶς σὲ φαίνεται; εἶπεν ὁ Ἰερώνυμος πρὸς τὸν Χριστόφορον.

— Καὶ σὲ; ἠρώτησεν ὁ Χριστόφορος τὸν Ἰερώνυμον.
— Διόλου νέα, πὰ νὰ χαθῆ!
— Διόλου εὐμάρση, φωτιὰ νὰ τὴν κάψῃ!
— Εἶνε παλιοφρεγάδα ἐγκαταλειμμένη, εἶπεν ὁ εἶς.

— Παλιοβρίκιον ναυαγήσαν εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς αἰωνιότητος, εἶπεν ὁ ἄλλος.
— Νόστιμην ἐκλογὴν ἔκαμεν ὁ φίλος μας!
— Ὁ διάβολος νὰ τὸν πάρῃ! εἶπεν ὁ Χριστόφορος· στοιχηματίζω ὅτι αὐτὴ ἡ γυναικοῦλα θὰ φέρῃ τὴν κόλασιν εἰς τὴν οἰκίαν.

Συνομιλοῦντες κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἐφθασαν εἰς τὸ Κοστ-Δὸρ· ἐνηκολήθησαν ἀνευ ἀναβολῆς εἰς τὸ νὰ διαθέσωσι τὰ πάντα διὰ νὰ δεχθῶσιν ἀξίως τὴν βασιλίαν τοῦ οἴκου ἀσβεστάλειψαν τοὺς τοίχους, ἔθεσαν ὑέλους εἰς τὰ παράθυρα καὶ πλίνθους ὅπτας εἰς ὅσα μέρη τοῦ ἐδάφους ἔλειπον. ὁ πρῶτος βράπτῃς καὶ ὁ πρῶτος ἀδαμαντοπράτης τοῦ Ἁγίου-Βριεῦκου προσεκλήθησαν· παρήγγειλαν ἐνδόματα τοῦ γάμου, καὶ ὁ Ἰωσήφ ἔκλεξε διὰ τὴν μέλλουσαν σύζυγόν του μεγαλοπρεπὲς κόσμημα ἐκ πολυτίμων μαργαρίτων· ἐπροσπάθει νὰ φαίνεται εὐθυμος, ἀλλ' ὅσον ἡ ὀλεθρία ὠρα ἐπλησίαζε, τόσο ὁ νέος Λεγὼφ ἐγένετο μελαγχολικὸς καὶ κατηφής· ἠμέλει τὰ βιβλία του, τὴν βάρβιτόν του, καὶ ἕως ἐστὶ καὶ τὰ θρησκευτικὰ του καθήκοντα, διὰ νὰ ἔρχεται νὰ περιπλανᾶται μόνος εἰς τὸ παραθαλάσσιον, ἔχων τὴν κεφαλὴν κεκρυφαίαν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύνοντας.

Ἐν τούτοις ἡ ἡμέρα τῆς ὑπογραφῆς τοῦ συμβολαίου ἐφθασεν εὐθὺς ἀπὸ πρωίας ὁ Ἰωάννης, ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰερώνυμος εὐρέθησαν ὄρθοι, ἐνδεδμεμένοι ἕκαστος λαμπρῶν μέλαν ἱμάτιον, καὶ ἔχοντες τὸν λοιμὸν καθειρημένον εἰς τὴν μαζαλίδα λευκοῦ λαιμοδέτου· καὶ αἱ τρεῖς δὲ ἐφαίνοντο ὡς ὀπωπῶν σαρκαστικοὶ καὶ γελοιοποιοί· Ὅταν ἦλθεν ἡ ὠρα νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν ἀγροικίαν τῆς Κ. Ροζανκοῦτ,

ἀκάλεσαν τὸν Ἰωσήφ ὃς εἰσέτι δὲν εἶχε φανῆ· ὁ Ἰωσήφ δὲν ἀπεκρίθη· τὸν ἐζήτησαν Ἰωσήφ δὲν ὑπερῆχε! πρέπει νὰ τὸ εἴπωμεν; κατὰ τὴν κρίσιμον στιγμήν ἠσθάνθη ἐκεῖνος τὴν γενναιότητά του καμπτομένην, τὰς δυνάμεις του κλονομένης· ἐδραπέτευσε τὸ πρῶτ, ἀφήσας εἰς τὸ δωματίον του ὀλίγας ἀράδες παθητικῆς δι' ὧν ἀνήγγελλεν εἰς τοὺς ἀδελφούς του ὅτι δὲν εἶχε τὴν δύναμιν τοῦ νὰ ἀποτελειώσῃ τὴν θυσίαν· τοὺς παρεκάλει νὰ τὸν συγχωρήσωσι καὶ ὑπέσχετο ποτὲ νὰ μὴ φανῆ ἔμπρὸς τῶν ὀφθαλμῶν των· μαθόντες τούτο, ὁ στρατιώτης καὶ οἱ δύο ναῦται ἐθεώρησαν κατὰ πρῶτον ἀλλήλους μετ' ἐκπλήξεως, ἔπειτα προήχθησαν εἰς ὄρμυς λύπης καὶ ἀγανακτήσεως· ἡ περίστασις τῇ ὄντι ἦν δυσχερής· αἱ ὑποσχέσεις εἶχον δοθῆ· ἀπὸ πλέον ἢ ἐνὸς μηνός περὶ τοῦ συνοικεσίου τούτου ὀμιλεῖτο εἰς ὅλον τὸν τόπον· προέκειτο ἤδη νὰ σώσωσι τὴν τιμὴν τῶν Λεγῶν καὶ νὰ μὴ προσβάλωσι τὴν ὑπόληψιν μιᾶς Ροζανκοῦτ· ἀλλὰ τί νὰ κάμωσι καὶ πῶς νὰ φερθῶσι; τούτο οὐδεὶς αὐτῶν ἐδύνατο νὰ τὸ ἐπινοήσῃ.

— Ἐνα μόνον τρόπον γνωρίζω, εἶπεν ὁ Ἰωάννης τύπτων τὸν μέτωπόν του.
— Ὅποσον; ἠρώτησαν συγχρόνως οἱ δύο ἀδελφοί.
— Εἰς ὕμνων τῶν δύο, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης, νὰ ἀναπληρώσῃ τὸν Ἰωσήφ καὶ νὰ νυμφευθῇ τὴν κόρην. τέλος πάντων ὅστις τὸ ἀποφασίῃ δὲν θὰ ἦναι πολὺ ἀξιολόγητος· ἐκεῖνη, μεταξὺ μας, εἶναι ἀρκετὰ καλὴ γυναικοῦλα.

— Ἀφ' οὗ σὲ ἀρέσῃ, διατί δὲν τὴν λαμβάνεις; εἶπεν ὁ Χριστόφορος.
— Διατί ἔχι ὁ Ἰερώνυμος; ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης.
— Διατί ὄχι ὁ Χριστόφορος; εἶπεν ὁ Ἰερώνυμος.
— Διατί ἔχι ὁ Ἰωάννης; ἐνέκραξεν ὁ Χριστόφορος.

Ἐκαστος αὐτῶν εἶχε μίαν πρόφασιν· ὁ Ἰωάννης προέτεινε τοὺς οὖς εἶχε λάθῃ εἰς τὴν Ρωσσίαν ἕνωματισμούς, ὁ Ἰερώνυμος μίαν σπαθίαν, ὁ Χριστόφορος μίαν τουφεκίαν ὡς καὶ ὁ εἶς καὶ ὁ ἄλλος ἔχον λάθῃ εἰς τὸ πλοῖον των· καὶ οὕτω μίαν ὄραν περὶπου ἀντιπαρέπεμπον μεταξὺ των τὴν δυστυχῆ κόρην ὡς σφαῖραν ἢ ὡς ἀρπαστόν, οὐχὶ χωρὶς νὰ συνοδεύσωσι τὸ γύμνασμα τούτο μετὰ θλασθημῶν κατὰ τοῦ Ἰωσήφ, οὔτε χωρὶς νὰ προσκαλέσωσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ὅλας τὰς κατάρτας τῆς κολάσεως. Ἐν τούτοις ὁ καιρὸς ἐφευγεν. ἡ Κ. Ροζανκοῦτ περιέμενε.

— Λοιπόν! ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης, ὁ κληρὸς ἂς ἀποφασίσῃ.
Ἄμα λόγος, ἄμα πρᾶξις· ἕκαστος ἔγραψε τὸ ὄνομά του ἐπὶ τετραγώνου τμήματος χαρτίου ὅπερ ἀφ' αὐτοῦ ἐτόλιξε μεταξὺ τῶν δακτύλων του, κατέθεσεν εἰς τὸν πῖλον τοῦ Χριστοφόρου· τούτου γενομένου, οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ ἐσταύρωσαν τὰς δεξιὰς των χεῖρας ἐπὶ τῆς μοιραίας κάπτης καὶ ἕκαστος ὑποσχέθη ἐνόρκως νὰ ὑποταχθῆ χωρὶς νὰ γογγύσῃ εἰς τὸν ψῆφον τῆς εἰμαρμένης· ὁ Ἰερώνυμος ὑπεμβάλων δύο δακτύλους εἰς τὸν πῖλον ὃν ὁ Ἰωάννης ἐκράτει ἠμίχλει-

στον, ἐξείλκυσεν, οὐχὶ ἀνευ διαταγῆ, ἐν τετραγώνον χαρτίου ὅπερ ἐξετόλιξεν ὁ ἴδιος τρέμων ἰδρῶν· χροὸς κατέβρεχε τὸ πρόσωπόν του· ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης ἦσαν καὶ ἐκεῖνοι ἀνήσυχοι· ἀλλ' ὅταν αἶφνης ἤκουσαν τὸν Ἰερώνυμον νὰ ἐκφέρει θρυλλητὸν ὡς τραθείσης τίγριδος, ἤρχισαν νὰ γελοῦν, νὰ ἄδουν καὶ νὰ χορεύουν, ὡς δύο κανίβαλοι, πέριξ τοῦ ὑπὸ τῆς τύχης προσδιορισθέντος ὕψους. ὁ Ἰερώνυμος ἠλπίζεν ὅτι ἡ Κ. Ροζανκοῦτ δὲν θὰ συγκατένευεν εἰς ἀντικατάστασιν· ἀλλὰ συνέθη τὸ ἐναντίον· ἡ φιλότιμος κόρη εἶχεν ἐπίσης περὶ πολλοῦ τὴν ὑπόληψιν τῆς ὡς καὶ οἱ Λεγῶφ τὴν τιμὴν των, καὶ ἐπροτίμησε νὰ δεχθῆ τὸν Ἰερώνυμον μᾶλλον παρὰ νὰ ὑποπέσῃ εἰς τοὺς χλευασμούς καὶ εἰς τὰς φλυαρίας τῶν κακοβούλων ἀνθρώπων· ὑπέγραψαν τὸ συμβόλαιον· αἱ προκηρῦξεις ἐδημοσιεύθησαν, καὶ μετὰ τινὰ καιρὸν ὁ Ἰερώνυμος Λεγῶφ καὶ ἡ Κ. Μαξίμη Ροζανκοῦτ ἀντήλλαξαν τὸ δακτυλίδιον των πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ θυσιαστηρίου· ὁ Ἰωσήφ μόνος δὲν ἦν παρὼν εἰς τὴν τελετὴν· ὁ δραπετὴς δὲν ἀνεφάνη πλέον.

Τὴν ἐπιούσαν τῆς μεγάλης ἐκεῖνης ἡμέρας, μετὰ τῆς ἐβδόμης καὶ ὀγδόης ὥρας τῆς πρωίας ὁ γαμβρὸς περιήρητο μόνος ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ κατηφῆς καὶ σκεπτικὸς· ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὅτι ἂν ὁ Ἰωσήφ ἐπιπτε ποτὲ εἰς τὰς χεῖρας του, θὰ τοῦ ἔκοπτε τὰ δύο ὠτία· μόλις μετὰ δύο μῆνας ὁ Ἰωσήφ ἐτόλμησε νὰ ἀναφανῆ εἰς τὸ Κοστ-Δὸρ. Κατὰ τοὺς δύο τούτους μῆνας καθ' οὓς ἔζησεν ὡς ἐξόριστος εἰς τὰ περίξ χωρία, ὁ Ἰωσήφ εἶχε γίνῃ διαφανής· βλέπων αὐτὸν τόσο ὄχρῶν, τόσο ἰσχνὸν καὶ τόσο ἀθλίον, ὁ Ἰερώνυμος συγκατένευσε νὰ μὴν τὸν τιμωρήσῃ, ἀλλ' ἐκήρυξεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς του ὅτι ποτὲ δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ τὸν συγχωρήσῃ.

Ἄλλως τε τὸ συνοικεσίον τούτο δὲν ἔδειξε τὰ περιεμεινόμενα ἐξ αὐτοῦ καλὰ ἀποτελέσματα. ἡ Κ. Ἰερώνυμου οὐδὲν εἶχε τῶν ἔσται δύνανται νὰ καλλωπίσωσιν ἐσωτερικὸν οἰκίας, εἰς τὰ ἄπερ ἐκέκρητο προτερήματα ἔλειπεν ἡ χάρις καὶ τὸ θέλημα· δὲν ἐπραγματοποίησεν οὔτε τὰ ποιητικὰ ὄνειρα τοῦ Ἰωσήφ, οὔτε τὰς ἐλπίδας τῶν ἄλλων τριῶν μετεβέβηθη τὴν οἰκίαν, ἀλλὰ δὲν τὴν κατέστησεν ἐρασιμωτέραν. ὁ Ἰωάννης ἔλεγεν ὅτι οὐδὲν μετεβλήθη, καὶ ὅτι εἶ; θύας μόνον προσετέθη εἰς τὴν οἰκίαν· σαβαρὰ, αὐστηρὰ, ὀλίγον ξηρὰ καὶ κατὰ τι μάλιστα καὶ στυρνὴ ὡς σχεδὸν ὄλοι αἱ γυναῖκες αἱ διελθούσαι τὴν νεότητά των εἰς τὴν εὐλάβειαν καὶ τὴν ἀγαμίαν, διεθύνουν ἐκεῖνη τὴν οἰκονομίαν τῆς οἰκίας τῆς μετ' αὐστηρότητος ἢ ὁ σύζυγός της ἐγένετο τὸ πρῶτον θῆμα· ἐξώρισεν τὸν καπνοσούριγκα, καὶ ἐφύλαξε τὴν κλεῖδα τοῦ κατωγείου. ὡς ἐκ τούτου ὁ Ἰωάννης, ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰερώνυμος ὁ ἴδιος ἐγκατέλειπον ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ Κοστ-Δὸρ καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ Βιγνίκ, διὰ νὰ πίνουσιν καὶ νὰ καπνίζουσιν ἐκεῖ ἐν ἀνέσει· κατ' ἀρχὰς παρατήρουν ἑαυτοὺς μετ' ἱκανῆς προσοχῆς ὥστε νὰ δύνανται ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν οἰκίαν νὰ μὴν προδώσωσι τὴν χρεῖσιν τῆς εἰς Βιγνίκ διημερεύσεως των, ἀλλὰ μετ' ὀ-

λίγον ἐλησμονήσεν ἑαυτοὺς καὶ συνέθη ἐν ἐσπέρας νὰ παρήρσιασθῆ ὁ Ἰερώνυμος ἔμπροσθεν τῆς γυναικὸς του εἰς ἀθλίαν κατάστασιν. ἡ Κ. Λεγῶφ παρεπονέθη μικρῶς, καὶ ἐρώτησεν ἂν ἦναι τούτο ὅπερ τῇ ὑπεσχέθησαν, ὅταν ἔσπερζε νὰ καταλείψῃ τὸ ἀναχωρητήριόν της, καὶ νὰ ἔλθῃ νὰ κατασταθῆ εἰς τὸ Κοστ-Δὸρ· εἰτι δὲ καὶ ἂν ἔλεγεν, ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης οὐχ ἤττον ἐπανέλαβον τὸν δρόμον τῶν ἐξείων των· ἀλλ' ὁ Ἰερώνυμος, συνταραχθεὶς ἐκ τῶν ἐπιπλήξεων τῆς γυναικὸς του καὶ ἐτι μᾶλλον ἐκ τῶν ἐλέγχων τῆς ἰδίας αὐτοῦ συνιδήσεως, παρεδόθη μετ' ἀποφάσεως εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῶν οἰκιακῶν ἀρετῶν· παρητήθη διὰ μιᾶς τοῦ καπνοῦ καὶ τῆς πόσεως, καὶ συνάδευεν ἐνδελεχῶς τὴν Κ. Λεγῶφ εἰς τὴν ἐκκλησίαν κατὰ συνέπειαν τῆς ἠθικῆς του ταύτης μεταβολῆς, προσεβλήθη μετὰ τινὰς μῆνας ὑπὸ θαλάσσης μελαγχολίας μεταβληθείσας μετ' ὀλίγον εἰς ἀμαυρὸν μαρμαρῶν· ἀπόλωσε τὴν ὄρεξιν, καὶ ἔγινεν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ κίτρινος καὶ ἰσχνὸς ὡς ἡ ξηρὰ χαρίγκη· διήρητο ἡμέρας ὀλοκλήρους πλησίαν τῆς ἐστίας καταβεβλημένος, χωρὶς νὰ δύναται τις νὰ ἐκσπᾶσῃ λέξιν ἀπὸ τοῦ στόματός του ἢ βλέμμα ἀπὸ τῶν ὀμμάτων του· μόνη ἡ παρουσία τοῦ Ἰωσήφ ἐδύνηθη νὰ τὸν ἐξαγάγῃ τοῦ τοιούτου ληθάργου. ὁ Ἰερώνυμος εἶχε συλλάβῃ κατ' ἐκεῖνου τοσαύτην ἀπέχθειαν, ὡς δὲν ἐδύνατο νὰ τὸν ἰδῆ χωρὶς νὰ κυριευθῆ ὑπὸ τρωμεροῦ θυμοῦ· ὅσα ὁ Ἰωσήφ ἐβιάσθη νὰ ἀποφασίσῃ νὰ μὴ φανῆ πλέον ἔμπρὸς του.

Εἰς αὐτὴν τὴν στάσιν ἦσαν τὰ πράγματα, ὅταν ἔμαθον εἰς τὸ Κοστ-Δὸρ ὅτι ἀξιοματικὸς τις τοῦ Ἀγγλικοῦ στόλου ὀμίλει ὑβριστικῶς εἰς Ἁγίον-Βριεῦκον περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς καταστάσεως τῶν Λεγῶν· ὁ Χριστόφορος δὲν ἔχασε καιρὸν· ἔδραμεν εἰς τὴν πόλιν, ὕβρισε τὸν Ἀγγλον ἀξιοματικὸν καὶ σονεφωρήθη μετὰ τῶν ἡμέρα μονομαχίας· μαθὼν τοῦτο ὁ Ἰερώνυμος ἐξῆλθε τῆς ἀπαθείας του· ἡ ἀγρία τῆς ὑπάρξεως ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὸν ἀπηλπισμένην ἀπόφασιν, χωρὶς οὐδὲν νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν, πρόλαβε τὸν Χριστόφορον κατὰ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας, καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ δύο μαρτύρων, ἐπεμφε μίαν σφαῖραν εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Ἀγγλου ὃς ἀπέδωκεν εἰς αὐτὸν φιλοφροσύνην ἀντὶ φιλοφροσύνης, διότι ἐπέσαν καὶ οἱ δύο συγχρόνως, θανασίμως τετραωμένοι ἀμαρτέροι. ὁ Ἰερώνυμος ἐκομίσθη εἰς τὸ Κοστ-Δὸρ σχεδὸν νεκρὸς ἐπὶ φορείου· εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ νὰ ἐκπνεύσῃ ἦναιξε μεγάλους ὀφθαλμοὺς καὶ ἀνεκράυγασεν « Ἐνυμφεύθη διὰ τὸν Ἰωσήφ καὶ ἐθανατώθη διὰ τὸν Χριστόφορον. » ἡ γυνὴ του καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ ἔκλαιον περὶ τὴν κλίην του· μετὰ τινὰς στιγμὰς σιωπῆς ἔτεινεν ἐκεῖνος τὴν δεξιάν του χεῖρα πρὸς τὸν Χριστόφορον, καὶ τῷ εἶπε. « Σὲ εὐχαριστῶ. » εἶπειτα ἔτεινε τὴν ἀριστερὰν πρὸς τὸν Ἰωσήφ, λέγων. « Σὲ συγχωρῶ », καὶ ἐξέπνευσεν· ἐπιηροφώθησαν δὲ τὴν Κ. Λεγῶφ ὅτι ὁ σύζυγός της εἰς τὴν παραχρῆν τῶν τελευταίων στιγμῶν του εἶχεν ἐκλάβῃ τὴν δεξιάν του χεῖρα ὡς τὴν ἀριστεράν.

Ἡ Κυρία Ἰερώνυμου ἠκολούθησε μετ' ὀλίγον τὸν ἄνδρα τῆς εἰς τὸν τάφον. ἀπέλασε γεννήσασα

θυγατέρα ην ενεπιστεύθη επιτήμιως εις την επιτή-
ρησιν του Ιωσήφ και των δυο του αδελφών εις
την εσθράτην ωραν της εκείνη ή γυνή εξέχυσεν επι-
της κεφαλής του τέκνου της και επί των χειρών του
Ιωσήφ όλα τα βέθηρα του φίλτρου περ είχε συν-
θλίψη εμπροστίως εις την καρδίαν της έως τότε. ο-
πάρχουσιν άρα καρδιαί αι μόνον κατά την υπερτά-
την ωραν ανακαλύπτονται, ως τα άγγελια εκείνα άπερ
συντριβόμενα μόνον εκχέουσι. τή εν αυτοίς υποκρυ-
πτομένη ευωδία. κατενέπλησεν εκείνη την θυγατέρα
της διακρών και φιλημάτων. επικαλέσθη την προσ-
τασίαν των τριών αδελφών επί του μικρού εκείνου
δντος. ο λόγος της ην σοβαρός και επίσημος. ή ψυχή
της κατά την στιγμήν του να πετάξη έβριπε φω-
τεινόν τι άπαύγασμα επί της ώχρας εκείνης μορφής
άφ' ης ή ζωή έμελλε να απέλθη. άφ' ου εξήρτισε την
τελευταίαν πνοήν της, ο Ιωσήφ έλαβε το βρέφος εις
τάς άγκάλας του και το έπαρουσίασεν εις τον Χρι-
στόφορον και τον Ιωάννην οι ώμοσαν έκαστος να έ-
παγρυνώσιν επ' αυτού μετά πατρικής φιλοστοργίας.
μετά τινας ημέρας ή όρρανή ίθαπτιση εις το Βιγνίτι,
και ο Ιωάννης ως ανάδοχος έδωκεν εις αυτήν το όνομα
της αγίας του, ο δε Χριστόφορος ήθέλησε να έχη
συγχρόνως και το όνομα του Βικίου Ανδρείας, άφ' ου
οι Αγγλοι είχαν άποκτήση την κατάστασιν των, διό
και ενεγράφη εις τους καταλόγους υπό τ'α δυο διόμα-
τα Ιωάννα και Ανδριάννα.

Έκτος ανεράνη εις το Κοετ-Δόρ θέαμα παράδου-
ξον και κατασκευτικόν, το όπερ δεν ήδυνήθησαν να
κατορθώσασιν ουτε αι προσευχαι του Ιωσήφ, ουτε
ή κήρυξις του Ιερωνύμου, ουτε ή παρουσία συζύγου
σοβαράς, κορασίον μικρόν, λευκόν και κόκκινον το
κατώρθωσεν ως εκ θαύματος. επί του χείλους των
πρό μικρού ενώπιόν των ανοιχθέντων δυο τάφων ο
Χριστόφορος και ο Ιωάννης είχαν ήδη αισθανθή τα
κακά των πάθη κλονούμενα. τα είδον δε να καταβλη-
θώσι και να σεσθώσιν δλίγον κατ' δλίγον εις τους
πόδας ενός λίκνου. Οι δυο εκείνοι άνθρωποι προήχθη-
σαν άκόπως εις όλας τάς μικρολογίας του φίλτρου.
Ανθιμιλλώντο προς τον Ιωσήφ περι μητρικής φιλο-
στοργίας, και ην τω έντι θέαμα κατασκευτικόν να βλέ-
πη τις και τους τρεις κεκλιμένους επ' εκείνης της
νεσοσίας της περισταράς και παρατηρούντας μετά προ-
σοχής τα πρώτα αυτής κελδήματα και τα πρώτα
περυγίσματα. το βρέφος ηδέθη, και μετ' αυτού ηδέ-
ξθη και ή αγάπη των τριών αδελφών. ην δε ωραία
παιδισκη, ζωηρά, αιδίνητος, πλήρης ζωής και υγείας,
φέρουσα άξίως το όπερ ο Χριστόφορος τη έδωκεν ό-
νομα. ο ανδρικός δε όυτος χαρακτήρ ουδέν απέκλειεν
εν αυτή θλιγητρον. μόλις εξέλθοῦσα του λίκνου είχε
ηδη την χαρίεσαν ροπήν του γυναικείου φιλαρέστου-
την ροπήν ταύτην πόθεν την έλαθεν, ουδεις δύναται
να το έννοήση. ο κίνος εξέρχεται λευκός και ευωδός
εκ μέλανος και γειώδους βολβοῦ. ή ψυχή εκθρώνει
της χρυσαλλίδος της άποσιλθούσα διά χρυσοκυανών
χρωμάτων. ή κόρη ηδέθη εν πλήρει ελευθερία εις
τους βωμαλέους κόλπους τραχείας και αγρίας φύσεως
ο ήλιος του αγιαλου και ο άνεμος της θαλάσσης ο-

τεμελάνωσαν το λευκόν της δψώς της. το άνώστη-
λά της ανεπτύχθη, τα μέλη της ηπαλύθησαν, ύψώθη
κεπή και ευρωστος, ως στέλεχος φοίνικος. ο Χρι-
στόφορος και ο Ιωάννης την εμφορσαν εις τάς γυναι-
ξεις του σώματος. ο δε Ιωσήφ άνελαβε την διεύθυ-
σιν της καρδίας της και του πνεύματός της. οι δυο
πρώτοι την ενέπλησαν στρατιωτικών διηγημάτων. ο
ερίτος τη ενέπνευσε τον πόθον της σπουδής και των
τεχνών. ο Χριστόφορος την εξοκείωσε μετά των με-
ταβδλων του ωκεανου, ο Ιωάννης μετά της Ικπιυτι-
κής και των δπλων, ο δε Ιωσήφ έπετήρηε την άναπτύ-
ξιν της νεαζούσης εκείνης διανοίας. έμετρίασε την βί-
φοκιδυνον αυτής όρμην και ενησχολήθη εκ πρώτης
άρχης να περιστείλη τάς ανδρικός τάσεις, αις ο Ιω-
άννης και ο Χριστόφορος εύηρεστοῦντο να αναπτύ-
σωσιν εν αυτή. και δεν επέτυχε μεν καθ' ολοκληρίαν,
άλλ' ή Ιωάννα είχεν έμφυτον κρίσιν και ανεπιτήδευ-
τον χάριν αι και άνευ του Ιωσήφ να καταπολέμουν
τάς επιβροάς χυδαίας περιστοιχίσεως. ου μόνον ου-
δέν έλαθεν εκείνη παρά του θεου της του ναυτου και
παρά του θεου της του στρατιώτου, άλλ' εκ του άναν-
του εκείνη τους εκόσμησε δι' αντανακλάσεως των
χαρίτων της. εν τη συναφή του έρασιμου εκείνου όντος
τα ήθη των ημερώθησαν, ή συμπεριφορά των δλίγον εξ-
ευγενίσθη και ή γλώσσα των εκθαυρίσθη. κατ' αρχάς
εν εκείνη παιγνιον μόνον εις τάς χείρας των παύ-
τιμων και λατρευόμενων, αλλά μετά της εκοσμίσεως
της φιλοστοργίας συνιμίχθη ανεπαισθήτως και αίσθη-
μα σεβασμου. και το παραδοξότερον, ή φιλοστοργία
αυτή ηγειρεν ευθύς εν αυτοίς εκείνην την αίσθησιν
της τύχης περι ης προωμιλήσαμεν και ης έσπεροῦντο
έως τότε. και όσον μεν δι' αυτούς, ουδέν μετέβαλον
εκ της απλότητος των εξεών των. δια δε την ανε-
ψίαν των έχον όλας τάς ματαιότητας, όλας τάς
φαντασίας της πολυτελείας, όλας τάς αντιλήψεις του
εῦ είναι. βρέφος, την περιετύλιξαν εις σπάργαν άξια
να ταπεινώσιν θυγατέρα βασιλέως. βραδυτέρον, δια
να κοσμήσῃ το οικημά της, εξεκενώθησαν εις μω-
ράς φαντασίας και αλλοκότους δαπάνας. τα Παρίσια
έπιμψαν τα εκλεκτότερα επιπλά των, τα πλουσιώτε-
ρα υφάσματα των. ουδέν τοίς εφαινετο ουτε Ικανώς
καλόν ουτε Ικανώς δαπανηρόν δια να κασοστήσῃ
χαρίεν το κλωβιον του τόσοσιν ωραίου πτηνου. βροχη-
δον έσωρεύοντο επ' αυτής οι αδάμαντες και οι λιθο-
κόλλητοι κόσμοι. τα δλοσηρικά, τα μεταξωτά, τα τρί-
χαπτα ήρχοντο κατά φακέλλους εις το Κοετ-Δόρ. ή
φιλοκαλία και το εγκαιρον δεν εύρίσκοντο πάντοτε
εις αυτάς τάς ελευθεριότητας. άλλ' ο Ιωσήφ άνελάμ-
θανε να διορθώνη τάς ήλλείψεις των. άλλως τε και ή
Ιωάννα προστίμα των κοσμημάτων δι' τον την κατε-
φόρτιζον το άπλοῦν εξ ευανθοῦς ένδυμά της μεθ' ου
έτρεχεν επί των σπιλάδων και των κλαδίων. της ή-
οισμένης έράκης δι' τον έπλεκε την κόμην της.

Εις την ηλικίαν των δεκαπέντε ετών ή Ιωάννα ην
το καύχημα του Κοετ-Δόρ. είχε παρά του θεου την
ευφύιαν και την αγαθότητα, παρά του Ιωσήφ την
σεμνήν συστολήν κόρης εδσεβοῦς και έρασιμίας, παρά
του Χριστοφόρου και του Ιωάννου το ένθερμον και το

ατρεμότον Αμιζόνος. μετά του Ιωσήφ εμάνθανε τα
γράμματα και τάς τέχνας. μετά του Ιωάννου έπι-
πυεν, έσπερ το πιστόλιον, εκυνήγα τον λαγών εις
τους θάμνους. μετά του Χριστοφόρου άλιευε παρά
των αγιαλών και έτρεχεν επί της θαλάσσης επί λέμ-
βου ελαφράς ως ο άνεμος. αλλά πάντοτε εις τον Ιω-
σήφ προσήγγετο κατά προτίμησιν. είχε χρηματίση
και ην έτι διδάσκαλός της εις πάντα. είχε καταβάλη
εις το να κοσμήση το πνευμά της τόσοσιν έρωτα και
τόσην φροντίδα όσην ο Ιωάννης και ο Χριστόφορος
κατέβαλλον εις το να καλλωπίσωσι το άρτιγενές κάλ-
λος της. την είχε διδάξη όσην εκείνος ζωγραφικην και
μουσικην ενώρριζεν. ανεγίνωσκον δυο τουσ ποιητάς
και κατά τάς καλώς ημέρας του έτους εσπούδαζον
εις τους άγρους την ιστορίαν των εντόμων και των
ανθών. κατά τάς έσπέρας του χειμῶνος ή παιδισκη
εκάθητο εις το κύμβαλον, ο Ιωσήφ έλάμβανε το βάρ-
βιτόν του και οι δυο δυο έξετέλουν μικράς συμφω-
νίας, εν οι οι δυο άλλοι καθήμενοι πλησίον της ε-
στίας, ήκροάζοντο μετ' ανεκφράστου εκστάσεως. ή
Ιωάννα έπαιζεν άνευ μαθησεως, ηδεν ατέχνως και
αμεθόδως, άλλ' είχε φωνήν νεαράν, φιλοκαλίαν καθα-
ράν και άπλαστον αίσθημα. την ηκουον καθως άκού-
ουσι τάς υπολαίδας (faucette), χωρίς να εξετάζωσιν
αν κελωδῶσι καλώς ή κακώς. ο άκούων ήσθάνετο έαυ-
τον θελγόμενον. χωρίς να ήξούση πως και διατί εί-
γεν ουτως εκείνη εν έαυτη πάση θελγητρον άρατον
υφ' ο ο Χριστόφορος και ο Ιωάννης υπάκουον ως
δούλοι λατρεύοντες την άλυσιν των. ή αγάπη του Ιω-
σήφ εφαινετο μάλλον σοβαρά και έσκεμμένη. ή Ιωάννα
ην κακά την μάλλον εκτεταμένην έννοιαν της λέ-
ξεως όπερ εκ συμφώνου δοιμάζομεν πάντες παιδίον
μαμμήθριπτον. ιδιότροπος, άνώγαγος, ευκίνητος ως το
κύμα, είχεν όλας τάς φαντασίας δικαπενταετοδς βα-
σιλίσσης. ο Ιωσήφ την επέπληττε μεν ένίοτε, αλλά
τουτο ην, εν τῷ βάθει της καρδίας του, λατρεία ως η
των άγγέλων πρό των ποδών της Θεοτόκου. εκείνη
ή περιπατής και ποιητική ψυχή εύρε τέλος νέαν ά-
δελφήν καθ' όμοίωσιν έαυτης. ή φάσσα δεν έμόναζε
πλέον εν τη καλιῶ της. ή ελαφρος εύρε την σύντρο-
φόν της.

Η δε αγάπη του ναυτου και του στρατιώτου κα-
τήνησε λατρεία μωρά. αι μητέρες αι ίδιαι δεν θα
είχον λέξιν δια να εκφράσωσι τοιαύτην φροντίασιν βρέ-
φος, την είχαν αγαπήση. άλλ' όταν εκείνοι οι δυο άν-
θρωποι οτινεις μέχρι τουδε ουδεμίαν είχαν συλλάβη ιδεάν
περι κάλλους, περι χάριτος και περι κομψότητος, είδον
υπό την στέγην των, εις την έστίαν των και εις την
τράπεζαν των νέαν και ωραίον πλάσμα, κόρην κομψήν
και χαρίεσαν, αξιέταστον και εσειδή, εξοικειωθεσαν
πρός τον τρόπον του ζην των, προσφιλή, θωπειυτικήν,
περιστροφόμενην περίξ αυτών, και άποδίδουσαν δια
παντός είδους φιλοφροσύνης τάς δι' αυτήν φροντίδας
εκεινων, οι δυο εκείνοι άνθρωποι έγιναν εκτός έαυτών,
και ο έρωσ των εξαφθείς υπό της αλαζονείας υπερέδη
πάντα όρον. Πρό πάντων δε την ήγάπων, διότι ή
λευκή της χείρ τους εξήγαγεν άμφοτέρους του βαρά-
θρου των επαισχύντων παθών. Εύηρεστοῦντο να θέτω-

σι μυστηριώδεις τινάς σχέσεις μεταξύ της παιδισκης
ταύτης και του παλαιου βρικίου ου έφερεν εκείνη το
όνομα. και έκείνο μεν ην ή κιβωτός της τύχης των,
αυτή δε ανεδείχθη, ουτως ειπείν, ή κιβωτός της τιμής
των. εφαντάζοντο ότι φέρουσα εκείνη το όνομα του
πειρατικού πλοίου, εξευγένισε και ηγήγισε την πηγήν
του πλούτου των. ο έρωσ ουτος προϊόντος του καιρου
έλαθεν έλους τους χαρακτήρας του πάθους, και υπήρ-
ξαν εξ ένός και άλλου μέρους φθόνοι και αντίζηλια
πληρώσασαι το Κοετ-Δόρ έρωτοτροπιών χαριστά-
των. ζηλοτυπούτες τον Ιωσήφ ο Ιωάννης και ο Χρι-
στόφορος εξηλοτύπων συγχρόνως άλλήλους. τα πα-
λαιά μιση της στρατιωτικής και της ναυτικής ση-
μαίας ανεγεννήθησαν. άλλ' ή νέα κόρη είχε την θαυ-
μασίαν τέχνην του ν' αποδίδη εις έκαστον το μέρος
του και να κρατη την πλάστιγκα των φιλαυτιών εις
έντελη Ισοβροκίαν. έκκλει τον Χριστόφορον τον ναύ-
αρχον θεόν της. και τον Ιωάννην τον συταγματάρ-
χην θεόν της. πάλη άλλ' όμως άνομολόγητος υπήρ-
χε πάντοτε μεταξύ των. έκαστος αυτών εθήρευε τάς
φαντασίας της Ιωάννης δια να τάς προκαταλάβη. την
εξέταζον μυστικώς, και μεταγερίζοντο χιλιάς πα-
νοργίας δια να υπερβαίνη ο εις τον άλλον κατά την
μεγαλοδωρίαν. Ιδου παραδείγματα χάριν τί συνέβη
κατά την δεκάτην πέμπτην μνήμην των γενεθλίων
της Ανδριάνης.

Πρό πολλών μηνών ο Χριστόφορος και ο Ιωάννης
είχον συμβουλευθή μεταξύ των περι του τι έπρεπε να
δώσωσιν εις την ανεψιάν των κατά την επίσημον ε-
κείνην ημέραν. — Αφ' ου εκέκφθη καλώς, είπεν ο
Ιωάννης, αυτήν την φοράν απεράσια να μη δώσω
τίποτε εις την Ιωάνναν. ή τελευταία της έορτή με ή-
φάνισεν. έπειτα ουδένος έχει ανάγκην εκείνη. έπι-
φυλάττομαι δια το ερχόμενον έτος. — Λοιπόν, ά-
νέκραξεν ο Χριστόφορος, να ακολουθήσω και εγω το
παραδειγμα σου, αδελφέ Ιωάννη. ή Ανδριάννα έχει
περισσότερα κοσμήματα και άλλα πράγματα παρά
δσα να εγραιζοντο δια να στολισωσιν όλας τάς γυ-
ναίκας του αγίου Βριεύκου. τα τελευταία δωρα εξή-
βραν το βαλάντιόν μου. θα εγκρατευθῶ καθως και ου,
και το μέλλον έτος βλέπομεν—τουτο είναι το φρονιμώ-
τερον, επανέλαβεν ο Ιωάννης— εκάμαμιν άρκιτάς ά-
νοσίας, επρόσθεσεν ο Χριστόφορος — Λοιπόν έννοή-
θημεν, είπεν ο Ιωάννης, ουδέν θα δώσωμεν εις την
κόρην δια την δεκάτην πέμπτην μνήμην των γενεθλίων
της. — Απεφασίσθη είπεν ο Χριστόφορος.

Όταν εφθασεν ή μεγάλη ημέρα, ή Ιωάννα, ητις
ήλπικε μεγαλοπρεπή χαρίσματα, εξεπλάγη ιδούσα
τους θείους της να την άσπασθῶσι μετά κενών χει-
ρών. μόνος ο Ιωσήφ τη επρόσφερε δεμα ανθών άνα-
πτυχθέντων κατά την πρώτην πνοήν του έαρος. εν
ταύτοις ο Χριστόφορος έγέλα υπό τον μύστακά του,
και ο Ιωάννης εδεικνυεν ήθος διαβολικής ευχαριστή-
σεως. κατά την μεσημβρίαν, Ιδου αίφνης μία άμαξα
συρομένη υπό ενός ίππου και φέρουσα κιβώτιον υπερμέ-
γεθες εστάθη εμπροσθεν της θύρας του Κοετ Δόρ.
μετακοιμίζουσι το κιβώτιον εις μίαν των αίθουσών της
οίκίας, και εν ω θραύσουσι τάς σανίδας, και ή νέα κόρη

στρέφεται περίε, παρατηρούσα έναγωνίως όποιον θαύμα μέλλει να εξέλθῃ από τῶν λαγόνων τοῦ πευκίνου τέρατος, ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης τρίβουσι τὰς χεῖρας των καὶ βίπτουσι ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον ὑποκεκρυμμένα καὶ ποτηρὰ ἐλέμματα. Τέλος αἱ σανίδες πίπτουσι, τὸ χόρτον ἐκσπάται, καὶ μόνη ἡ θόνη τῆς συσκευασίας κρύπτει ἐτι τὸν μυστηριώδη θησαυρόν. ἡ Ἰωάννα εἶναι ὠχρὰ καὶ ἀκίνητος. ἡ ἀνυπομονοσία καὶ ἡ περιέργεια ταραττοῦσι τὴν νεὰν καρδίαν τῆς. ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης τὴν παρατηροῦσι μετ' εὐαρεσκείας. μετ' ὀλίγον ἡ θόνη ἤχει ὑπὸ τὰς διασχίζουσας αὐτὴν φελαίδας, τὸ ἐσχατὸν κάλυμμα πίπτει, ἡ νεὰ κόρη χειροκρατᾷ καὶ ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης θριαμβεύουσιν ἕκαστος ἰδίως.

Τοῦτο ἦν κύμβαλον κομψὸν ἐξ ἐβένου μετὰ χαλκίων γλυφῶν, ἐξαιρετῶς ἐργασίας, χαριστάτης φιλοκαλίας καὶ θαυμαστῆς πλουσιότητος. ἡ Ἰωάννα ἦτις μέχρι τοῦδε εἶχε μόνον ἐν ἄλλιον κύμβαλον ἀγορασθὲν εἰς τὸν ἅγιον Βριεῦκον εἰς δημοπρασίαν, ἠρώτησε τίνα τῶν δύο θεῶν τῆς ὤφειλε νὰ εὐχαριστήσῃ διὰ τὴν τόσον εὐάρεστον ἀπάτην.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἕκαστος ἐκείνων ἔλαβεν ὕψος νικητοῦ μετριόφρονος.

— Τοῦτο εἶναι μικρὸν πρᾶγμα, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

— Βίβαι μικρότερον τοῦ μηδενός, εἶπεν ὁ Χριστόφορος.

— Οὐδὲ λόγου καὶ ἄξιον εἶναι, ἐπρόσθεσεν ὁ πρῶτος.

— Οὐδὲ εὐχαριστίας εἶναι ἄξιον, ἐπρόσθεσεν ὁ δεύτερος.

— Τέλος πάντων, θεοὶ μου, τίς ὑμῶν εἶναι ὁ ἔνοχος; ἀνέκραξεν ἡ Ἰωάννα μειδιῶσα, διὰ νὰ τὸν ἀσπασθῶ τοῦλάχιστον.

— Ἀφ' οὗ τὸ θέλῃς... εἶπεν ὁ Χριστόφορος.

— Ἀφ' οὗ τὸ ἀπαίτης... εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

— Λοιπὸν! εἶμαι ἐγὼ, ἀνέκραξαν ἀμφοτέροι συγχρόνως, ἀνοίγοντες τὰς ἀγκάλας των πρὸς τὴν Ἀνδριάναν.

Εἰς τὴν διπλὴν ταύτην φωνὴν ἐστράφησαν ἀποτόμως ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον.

— Φαίνεται, εἶπεν ὁ Χριστόφορος, ὅτι ὁ ἀδελφός μου Ἰωάννης θέλει νὰ γελᾷσῃ.

— Νομίζω, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, ὅτι ὁ ἀδελφός μου Χριστόφορος ἔχει διαθέσει νὰ ἀστειευθῇ.

— Δὲν ἀστειεύομαι, εἶπεν ὁ Χριστόφορος.

— Καὶ ἐγὼ δὲν γελῶ, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι οὔτε ὁ εἰς οὔτε ὁ ἄλλος εἶχον ὄρεξιν νὰ γελᾷσωσιν. οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Χριστοφόρου ἠκόνητον φλόγας. αἱ ὠρθούμεναι καὶ τρέμουσαι τρίχες τοῦ πυρροῦ μύστακος τοῦ στρατιώτου ἐραίνοντο ὡς ἀπειλητικὰ θελόγονι ἔτοιμοι νὰ πηδήσωσι κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ παρωργισμένου ναύτου.

— Θεοὶ μου, ἐξηγήθητε, εἶπεν ἡ νεὰ κόρη ἦτις, ὡς καὶ ὁ Ἰωσήφ, οὐδὲν ἐνόησε ἐκ τῆς σκηπῆς ταύτης.

— Διατείνωμαι, ἐκράξεν ὁ Χριστόφορος ὅτι ἐγὼ ὁ Χριστόφορος Λεγὸφ, πρῶτον ὑποπλοίαρχος τοῦ θρηκίου ἡ Ἀνδρεία εἶμαι ἐκεῖνος ὅστις δίδω εἰς τὴν ἀνεψιάν μου τὸ παρὸν κύμβαλον.

— Καὶ ἐγὼ διεσχυρίζομαι, ἐκράξεν ὁ Ἰωάννης, ὅτι ἐγὼ ὁ Ἰωάννης Λεγὸφ, πρῶτον ἀξιωματικὸς τοῦ μεγάλου στρατοῦ εἶμαι ἐκεῖνος ὅστις δίδω εἰς τὴν ἀνεψιάν μου τὸ παρὸν κύμβαλον.

— Πῶς! νὰ πάρῃ ὁ διάβολος, ἀνέκραξεν ὁ Χριστόφορος, σφίγγων τὰς πυγμὰς του, κύμβαλον διὰ τὸ ὅποιον ἐξώδιυσα χίλια σκούδα!

— Χίλια σκούδα ἄπερ ἐγὼ ἐπλήρωσα, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης μετὰ πεποιθήσεως.

— Ἐγὼ τὸ ἀποδεικτικόν, εἶπεν ὁ Χριστόφορος.

— Τὸ ἀποδεικτικόν; τὸ ἔχω εἰς τὸν κόλπον μου! ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης, ἐξέλεικον ἐπιστολήν ἣν ἀνοίξας, ἔθεσεν ὑπὸ τὴν βίνα τοῦ ναύτου, ἐν ᾧ καὶ οὗτος ἀνοίξας χαρτίον, τὸ ἔθεσεν ὑπὸ τὴν βίνα τοῦ στρατιώτου.

Κατ' εὐτυχίαν δευτέρα ἄμαξα εἶχε σταθῆ πρὸ ὀλίγου ἐμπροσθεν τῆς θύρας τῆς οἰκίας, καὶ κατὰ τὴν μεγάλην ἀκμὴν τῆς φιλονεκίας οἱ ὑπηρεταὶ εἰτήγαγον εἰς τὴν αἰθουσαν δεύτερον κιβώτιον ἀπαράλλακτον ὡς τὸ πρῶτον. Τότε τὰ κάρτα ἐξηγήθησαν. ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης ἐν ἀγνοίᾳ ἀμφοτέρων συνελθόν τὴν αὐτὴν ἡμέραν, τὴν αὐτὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν δύο κύμβαλα ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Ἰωάννης εἶχον φθάσῃ εἰς τὸν ἅγιον-Βριεῦκον διὰ δύο διαφόρων σκευαγωγῶν ἄμαξῶν.

— Αἱ κατεργάρε, εἶπεν ὁ Χριστόφορος πλησιάζων τὸν Ἰωάννην, οὐδὲν ἐμελλες νὰ δώσῃς! ἐπεφυλάττεσο διὰ τὸ ἐργόμενον ἔτος!

— Καὶ σὺ, κύρ ψεῦστα! ἔλεγες ὅτι τὸ θαλάντιόν σου ἦν κενόν!

— Εἰς πειρατὴν πειρατῆς καὶ μισός.

Ἐν τοσοῦτω τί νὰ γίνωσι τὰ δύο κύμβαλα; τὸ ἐν ἦν ἐξ ἐβένου, τὸ ἄλλο ἐξ ἰσχύλου. ἀμφοτέρα ἐπίσης πλούσια, θαυμασίως καλὰ ἀμφοτέρα. ὁ Χριστόφορος ἐπῆνευε τοῦτο, ὁ Ἰωάννης ἐκθειάζεν ἐκεῖνο. μετὰ τῶν δύο πολλῶν ὥραν ἐδίστασαν ἡ Ἰωάννα. ἂν πρέεικετο διὰ τὸν Ἰωάννην καὶ διὰ τὸν Χριστόφορον ψῆφος ζωῆς ἢ θανάτου, αἱ ἀγωνίαι των δὲν θά ἦσαν οὔτε ἦττον σφοδραὶ οὔτε ἦττον δηκτικαί. Διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ ἐνταῦτῳ καὶ τὸν θεῶν τῆς τὸν ναβαρχον καὶ τὸν θεῶν τῆς τὸν συνταγματάρχην ἢ νεὰ κόρη ἀπεράσειε νὰ φέρωσιν εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς τὸ ἐξ ἰσχύλου κύμβαλον, καὶ νὰ ἀφήσωσιν εἰς τὴν αἰθουσαν τὸ κύμβαλον τὸ ἐξ ἐβένου.

Οὕτω κερήρατο ὁ καιρός. διὰ νὰ μὴ λείψῃ ἀδείξῃ τῶν χαρακτήρων τοῦ πάθους ἀπὸ τοῦ πρὸς τὴν παιδίσκην ἐρωτος τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, ὁ ἔρωτος ἔσθλας ἐφθασεν ἀνεπαίσθητος καὶ εἰς τοῦ Ἰωσήφ ἔτι τὴν καρδίαν εἰς ἄκακον καὶ ἐνταῦτῳ τερατώδη ἐγώισμόν. ποτὶ δὲν ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν των ὅτι ἡ νεὰ ἐκείνη κόρη ἐδύνατο νὰ ἔχη ἄλλα καθήκοντα νὰ πληρώσῃ ἐκτὸς τοῦ νὰ διασκεδάσῃ καὶ νὰ τέρπῃ τὴν ζωὴν των. ἐνόμιζον ἀφελῶς ὅτι ἐκεῖνο τὸ ἄνθος τῆς χάριτος καὶ τοῦ κάλλους ἀνεπτύχθη μόνον διὰ νὰ διασχῆ εὐωδίαν εἰς τὴν οἰκίαν των. τοιαύτη ἦν ἡ κατὰ τοῦτο τυφλὴ βεβαιότης των, ὥστε ποτὲ δὲν ὑπέκπευσαν ὅτι ὁ θησαυρὸς ἐκεῖνος ἐδύνατο νὰ ἐκφυγῇ τῶν χειρῶν των. ἡ Ἰωάννα πάλιν ἀφ' ἐτέρου μέρους δὲν ἐφαινετο νὰ ὑποθέτῃ ὅτι ὑπάρχουν εἰς τὴν ὑψηλίον ἄλλα διτὰ ἔρα:

τιμώτερα τῶν τριῶν θεῶν τῆς, οὔτε ἄλλη ζωὴ τερπνοτέρα τῆς ἦς διήγον εἰς τὸ Κοετ-δὸρ. τὸ Βιγνίκ ἦν δι' ἐκείνην τὸ κέντρον τοῦ κόσμου. τὰ ὄνειρά τῆς δὲν ὑπέρβαινον τὸ διάστημα ὅσον ὁ ἵππος τῆς ἐδύνατο νὰ διανύσῃ ἐν ἡμισείᾳ ἡμέρᾳ. ποτὲ δὲν ἐστρεψε πρὸς τὸν δριζόντα ἐλάμμα ἐνθερμον καὶ περιέργον. δὲν ἤκουσε ποτὲ εἰς τὸ νεανικόν τῆς στήθος ἐκεῖνο τὸ κατὰ τὸ ἔαρ τῆς ζωῆς ἐγεγρόμενον ἀόριστον ψιθύρισμα ὡς ὁ μυστηριώδης ἦχος ὁ κατὰ τὰς πρώτας λευκότητας τῆς αὐγῆς διατρέχων τὰ δάση. τὸ ἐνεργητικὸν ἀνατροφῆς σχεδὸν πολεμικῆς τὴν εἶχε φυλάξῃ μέχρι τοῦδε ἀπὸ τοῦ παραδόξου πάθους ὅπερ καλούμενον βεμβασμός, θροασαίνει τὴν ἄεργον νεότητα. ἠφαντασία τῆς ὑπνωττε' μία ἀνοησία τοῦ Ἰωάννου καὶ τοῦ Χριστοφόρου τὴν ἐξέπνευσε.

Τὸ εἶπομεν. ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης ἦσαν ἦττον ζηλότυποι ὁ εἰς τοῦ ἄλλου παρ' ὅσον ἀμφοτέροι τοῦ ἀδελφοῦ των. ὅ,τι καὶ ἂν ἐδύνατο νὰ κάμῃ ἡ νεὰ κόρη διὰ νὰ κρύψῃ τὴν προτίμησιν τῆς καρδίας τῆς, καὶ ὅ,τι καὶ ἂν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἐδύνατο νὰ ἐπινοήσωσι διὰ νὰ τὴν ἐλκύσωσιν, ἐνόησαν ὅτι ὁ Ἰωσήφ ἐπροτιμᾶτο, καὶ δὲν ἠπάτων ἑαυτοὺς κατὰ τοῦτο, ἂν καὶ τοῦτο ἦν δι' αὐτοὺς ἀντικείμενον διηνεκοῦς ἀπορίας. — Τοῦτο εἶναι ἀνήκουστον! ἔλεγον ἐκεῖνοι ἐνίοτε μεταξὺ των. ὁ Ἰωσήφ ἐκτὸς ἀνθῶν οὐδὲν τῆ ἔδωκε ποτὲ, καὶ ἡμεῖς ἠρανίσθημεν δι' αὐτὴν! ἐκεῖνος τὴν ἐλέγχει συγνάκις καὶ δὲν φοβεῖται νὰ τὴν ἐπιπλήξῃ, καὶ ἡμεῖς γονυπετοῦμεν ἐνώπιον τῶν ἐλαττωμάτων τῆς! ἐκεῖνος εἶναι ἄνθρωπος οὐτιδανός ὅστις οὐδὲν ἄλλο εἶδε ποτὲ εἰμὴ τὸ πῦρ τῆς καπνοδόχου καὶ θά ἀποθάνῃ ὡς ἀναδρος, καὶ ἡμεῖς θά ἀποθάνωμεν καὶ ὁ εἰς καὶ ὁ ἄλλος ὡς ἤρωες! καὶ ὅμως ἴδοθ, ἐκεῖνον τὸν ἀχρεῖον ἀγαπᾷ καὶ προτιμᾷ! — Ἐκεῖνος εἶναι σοφός, ἐπρόσθετεν ὁ Χριστόφορος κινῶν τὴν κεφαλήν. ἐνεπνευσεν εἰς τὴν Ἰωάνναν τὸν πόνον τῆς ἀναγνώσεως ἢ παιδίσκη ἀγαπᾷ τὰ βιβλία, καὶ ὁ Ἰωσήφ τῆ προμηθεύει. ἂν ἡ Ἰωάννα ἀγαπᾷ τὰ βιβλία, εἶπε μίαν ἡμέραν ὁ στρατιώτης κατ' ἀπαίσιαν ἐμπνευσιν, ἄς τῆ δώσωμεν ὀλίγον πλέον καλοδεμένα παρὰ τὰ βυραρὰ καὶ πεπαλαιωμένα βιβλία τοῦ Ἰωσήφ. καὶ τῷ ὄντι εὐθύς τὴν ἐπιούσαν ἐγραψαν εἰς Παρίσιαν, καὶ μετὰ ἐξ ἑβδομάδας ἐπιστρέψασα ἀπὸ μακροῦ περιπάτου ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, εὔρεν ἡ Ἰωάννα εἰς τὸ οἰκημῆ τῆς βιβλιοθήκην συγκεκριμένην ἐκ τόμων μεγαλοπρεπῶς δεμένων. αὐτὴ ἦν φεῦ! ἡ κίστη τῆς Πανδώρας. ἐκ ταύτης ἀπώλεσεν ἡ Ἰωάννα τὴν ἡσυχίαν τῆς.

Οὐδὲν τιμώτερον ἐν τούτοις τῆς συλλογῆς ταύτης τῶν βιβλίων. μόνον ἐπειδὴ οἱ ἐκλεκτότεροι τῶν ποιητῶν καὶ τῶν μυστοιστοριογράφων διέπρεπον ἐν αὐτῇ εἰς τὴν πρώτην τάξιν, καὶ ἐπειδὴ οἱ σύγχρονοι φιλόλογοι ἀνεφαίνοντο κατὰ μέγα μέρος, οἱ πλείστοι αὐτῶν ἦσαν φαρμακεῖς λίαν ἀξιώσιμοι. ἡ Ἰωάννα καὶ ὁ Ἰωσήφ ὁ ἴδιος, διότι οὐδὲ οὗτος ἠδυνήθη νὰ ἀνθῆξῃ εἰς τὸν πειρασμόν, ἐπιον ἀκορέτως ἐκ τῶν μεθυστικῶν ἐκείνων πηγῶν, καὶ ἀπώλεσαν ἀμφοτέροι τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς των. Ἄν καὶ πρὸ καιροῦ εἶχεν ἀφήσῃ ὅπισθεν αὐτοῦ τοὺς ταχυπόρους χρόνους τῆς νεότητος, ὁ Ἰωσήφ εἶχεν ἐτι τὴν καρδίαν ἐπίσης νεὰν

ὅσον ἦν καὶ ἡ τῆς ἀνεψιάς του. ἡ ἀθώοτης καὶ ἡ σωφροσύνη εἶχον διατηρήσῃ εἰς τὸν παρθενικόν του κάλυκα τὸ ἄνθος τοῦ ἔαρος τῆς ζωῆς του, ὥστε μέχρι τοῦδε, αἱ δύο ἐκεῖναι καρδίαι εὐρίσκοντο ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἠγγύουν εἰς τὴν ἑαυτᾶς. αἱ αὐταὶ δὲ ἐπιβροαὶ ἐπετάχονον τὴν ἀνθισιν τῆς μιᾶς καὶ τὴν θραδείαν ἀναπτύξιν τῆς ἄλλης.

Εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν παραδόξων ἐκείνων ποιημάτων ἄπερ κατ' οὐδὲν ὁμοίωζον ὅσα εἶχον ἦδη ἀναγνώσῃ, εἰς ἐκείνας τὰς παθητικὰς ἀναγνώσεις ἄς ἐτέλουν ἐν κοινῷ, καθήμενοι πλησίον ἀλλήλων, τὴν μὲν ἡμέραν ἐπὶ τῆς λεπτῆς καὶ χρυσεύουσας ἄμμου τῶν ἐρήμων κολπῶν, τὸ δὲ ἐσπέραις εἰς τὸ φῶς τοῦ λόγνου, ὁ Ἰωσήφ συνεταράχθη. τί συνέβη ἐν αὐτῷ; μόνος ὁ θεὸς ἠδυνήθη νὰ τὸ γνωρίσῃ. ἡ δὲ Ἰωάννα κατέστη διὰ μιᾶς ἀνήσυχος, σκεπτικῆ, τεταραγμένη, μεταβαίνουσα ἀμοιβαδὸν ἀπὸ παρὰφρονος χαρᾶς εἰς σκοτεινὴν μελαγχολίαν, χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἐξηγήσῃ οὔτε τὴν χαρὰν τῆς οὔτε τὴν ὀλίσιν τῆς. μετ' ὀλίγον ἠρώτησε καθ' ἑαυτὴν ἂν ὁ κόσμος ἐτελεύτα εἰς τὸν δριζόντα, ἂν τὸ Βιγνίκ ἦν ἡ καθέδρα τῆς οἰκουμένης, καὶ ἂν δλόκληρος ἡ ζωὴ τῆς ἐμελλε νὰ παρέλθῃ ὑπὸ τὴν καπνισμένην στέγην τοῦ Κοετ-δὸρ. μάτην οἱ θεοὶ τῆς διὰ νὰ τὴν διασκεδάσωσιν ἐδιπλασίαζον περὶ αὐτὴν φιλοφροσύνας καὶ φροντίδας· αἱ φροντίδες καὶ αἱ φιλοφροσύναι τὴν παρώργιζον· ὁ Ἰωσήφ παρετήρει ἐν σιωπῇ τὰς πρώτας ἐκείνας ταραχὰς τῆς καρδίας καὶ τῶν ἐξεγειρομένων τοῦ ὕπνου αἰσθήσεων. ἐπὶ πολλὸν χρόνον ἐγνώριζε μόνος τὸ μυστικὸν τῆς ψυχῆς ἐκείνης ἦτις ἠγγύει αὐτῇ ἑαυτῇ. Ἐν τούτοις, μᾶλλον φωτισθέντες τέλος πάντων ὑπὸ τοῦ ἐγώισμοῦ των παρὰ ὀδηγηθέντες ὑπὸ τῆς δευδερκείας τῶν ἀντιλήψιων των, ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Χριστόφορος κατήγησαν νὰ διακρίνωσι καὶ οὗτοι συγκεχυμένως τὸ αἶτιον τοῦ θροασίζοντος τὴν ἀνεψιάν των πάθους ὁ Ἰωσήφ εἶχε κατὰσχῆ μόνον τὸ ποιητικὸν καὶ θελκτικὸν αὐτοῦ μέρος. φύσεις ἦττον ὑψηλαὶ καὶ μετρίως ἰδανικαί, ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης κατέσχον τὸ φυσικὸν καὶ πραγματικὸν αὐτοῦ μέρος. οἱ γλιόχοροι οὗτοι ἐνόησαν τέλος πάντων ὅτι ὁ θησαυρὸς ὃν εἶχον τεθαμμένον ἐντὸς τῆς οἰκίας των ἀπὸ μιᾶς ἡμέρας εἰς ἄλλην ἠδύνατο νὰ ἐκφυγῇ τῆς χειρὸς των. ἠθθάνθησαν ὅτι τὸ πτηνὸν ὅπερ κατέκλεισαν εἰς κλωδίον ἠδέξθη, ὅτι εἶχε πτερὰ, καὶ ὅτι εἰς τὴν πρώτην φωνὴν διαβατικοῦ τινος πτηνοῦ ὅπερ θά τὸ προσεκάλει εἰς τὰ πεδία τοῦ ἀέρος, θά ἀφίπτατο διὰ τῶν κινγκλίδων τῆς περιεχυρωμένης εἰρκτῆς του. ἐν ἐνὶ λόγῳ, διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν γλώσσῃ ἦττον ἀλληγορικῆν καὶ μᾶλλον ἐφαρμοζομένην πρὸς τὰς ιδέας τῶν δύο θεῶν, κατενόησαν ἐκεῖνοι ὅτι ἡ παιδίσκη ἦν ἦδη δεκαεὶ ἐτῶν καὶ ὅτι ἀφύκτως θά ἐπήρχετο ἡ ἡμέρα καθ' ἣν θά ἔπρεπε νὰ στοχασθῶσι νὰ τὴν ὑπανδρεύσωσιν.

Ἄλλα συνροθάνοντο ὅτι τὸ νὰ ὑπανδρεύσωσι τὴν Ἰωάνναν ἦν δι' αὐτοὺς ταυτοσήμαντον τοῦ νὰ τὴν στέρηθῶσι, καὶ ἔκριαν ἀλλήλους ἀμοιβαίως. ὁ Ἰωάννης ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὃν θά ἐξέλεγε ἡ Ἰωάννα δὲν θά ἦν δυνατὸν νὰ ἀποφασίσῃ νὰ ζῆσῃ πλησίον ὄντος τόσοῦ ἀγροίκου οἴου ἦν ὁ πειρα-

της. ὁ Χριστόφορος ἐστοχάζετο καὶ αὐτὸς ὅτι αὐ-
 ζυγος τῆς ἐκλογῆς τῆς ἀνεψιᾶς των δὲν θὰ συγ-
 κατένευε διὰ ὅλον τὸν κόσμον νὰ συμμίξῃ τὴν ζω-
 ῆν του μετ' ἀνθρώπου τόσο κακῶς ἀνατετραμμένου
 ὅσος ἦν ὁ λογίας ἀδελφός του. συνεφώνουν δὲ ἀμφό-
 τεροι ὅτι τὸ Κροετ-Ἄδρ ἀπέειχε πολὺ τοῦ νὰ ἦναι τό-
 πος τερπνοτήτων, καὶ ὅτι δύο τρυγόνες θὰ ἐβαρῦ-
 νον· ο μετ' ὀλίγον νὰ τρυζώσιν εἰς τοιαύτην καλιάν·
 τέλος δὲ πάντων, καὶ ἂν ἐφαίνετο παραδεκτὸν ὅτι τὸ
 νέον ζεύγος θὰ ἀπεφάσιζε νὰ ζῆσιν μεταξύ αὐτῶν, ὁ
 ἐγωϊστὴς τῆς μωρᾶς των ἀγάπης ἐξανίστατο πρὸς
 τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ Ἰωάννα, ἐκείνη ἡ λατρευομένη κόρη,
 ὁ ἔρωσ των, ἡ εὐφροσύνη των καὶ τὸ καύχημά των
 εἰδύνατο νὰ παύσῃ τοῦ νὰ ἦναι τέκνον των, καὶ νὰ
 μεταβῇ εἰς τὰς ἀγκάλας ἀνθρώπου ὅστις θὰ ἐτόλμα
 νὰ τὴν ὀνομάξῃ γυναῖκα του παρὰ τὴν βίβα τοῦ
 Ἰωάννου καὶ παρὰ τὸ γένειον τοῦ Χριστοφόρου.

Τὰ πράγματα εὐδοκίουντο εἰς αὐτὴν τὴν στάσιν,
 ὅταν κατὰ τινα θυελλώδη ἐσπέραν ἐκρηξίς τηλεβόλου
 ἤχησεν ἐπὶ τῶν κυμάτων τῆς ἐξηγηριωμένης θαλάσσης.

Γ.

Οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ ἀκολουθοῦμενοι ὑπὸ πάντων τῶν
 ὑπηρετῶν των ἐβράμον εὐθὺς εἰς τὸν αἰγιαλὸν ὅπου
 εὔρον τοὺς ἀλιεῖς τοῦ Βιγνίκ οἱ εἶχον δρέαμν καὶ αὐ-
 τοι, ἰδόντες τὰς διὰ σημείων ἀγγελίας τῆς συμφο-
 ρᾶς, ὁ Χριστόφορος διέταξε νὰ ἀνάψωσι μεγάλους
 πυρσούς κατὰ διαστήματα· ἀρ' ἤς σιγῆς τὸ ἀπολλύ-
 μενον πλοῖον παρετήρηται ὅτι ἀνταπεκρίνοντο εἰς τὰ
 σημεία του καὶ ὅτι ἦταν εἰς στάσιν νὰ τῷ βοηθή-
 σωσι, δὲν ἔπαυσε τοῦ νὰ πυροβολῇ ἀνὰ πᾶν τρίτον
 λεπτόν ἢν δὲ τὸσον πλησίον τοῦ αἰγιαλοῦ, ὥστε ἡ-
 κοῦοντο αἱ φωναὶ τῶν ναυτῶν καὶ ἡ σύριγξ τοῦ κυ-
 βερνώντος πλοίαρχου· ἀλλὰ ἡ θάλασσα ἦν τοσοῦτον
 ἀγρία, ὥστε οὐδὲν πλοίαριον ἦν δυνατὸν νὰ ἐκπεύ-
 σῃ, καὶ ἡ νύξ τοσοῦτον σκοτεινὴ καὶ τοσοῦτον πυ-
 κνὴ, ὥστε δὲν διεκρίνετο ἄλλο ἐπὶ τῶν κυμάτων εἰ-
 μὴ μόνον ἡ προηγουμένη ἐκείτης ἐκπυροκροτήσεως
 λάμψις ὑπέλειπε ὅτι τοῦτο ἦν πλοῖον κινδυνεύον νὰ
 ἀνατραπῇ ἢ ἐξωκεῖλαν ἐπὶ τινος τῶν εἰς τὰς παρα-
 λίας ἐκεινὰς τῶν κοινῶν ἀμμοῶν βιχωμάτων. καὶ
 τῷ ὄντι κατὰ τὴν αὐγὴν τῆς ἡμέρας παρετήρησαν ἐν
 τινι ἀποστάσει ἀπὸ τῆς ἀκτῆς τὰς κεραιὰς φρεγάτης
 βιβθίσεως εἰς τὴν ἄμμον καὶ ἦν ἐκ τῆς σημείας ἐγνώ-
 ρισαν ὡς εὔταν ἐκ τοῦ Ἀγγλικῆς ναυτικῆς. κατὰ τι-
 νας στιγμὰς ἡ θάλασσα ἀποσυρομένη, ἀφῆκεν ἀνακε-
 καλυμμένον ὀλόκληρον τὸ σῶμα τοῦ πλοίου. κατ' ἄλ-
 λας δὲ πάλιν ἐπανερχομένη μετ' ἀνεκφράστου μανίας,
 τὸ κατεβύθιζεν ὑπὸ ἀφρίζοντα ὄρη. τὸ κατὰστρωμα
 ἐφαίνετο ἔρημον, τὰ τηλεβόλα δὲν ἠκούοντο πλέον, καὶ
 τὰ κύματα εἶχον ῥίψῃ ἤδη ἐπὶ τῆς ὄχθης πολλὰ πτώ-
 ματα. εἰδύνατο νὰ ὑποθεθῇ ὅτι ὀλόκληρον τὸ πλήρω-
 μα ἀπώλετο, ἀλλ' ὁ Χριστόφορος διὰ τηλεσκοπίου ἐ-
 βεβαιώθη ὅτι ὑπῆρχον ἐτι ζῶντες ἐντὸς τοῦ πλοίου.

— Ἀγώμιν, παῖδες! ἀνέκραξεν ἐκεῖνος, ἀποτεινόμε-
 νος πρὸς τοὺς ἀλιεῖς. φαίνεται ὅτι δὲν ἀπετελειώθη-
 σον ἐκεῖ τὰ πάντα. ναί, εἰσι μὲν Ἀγγλοὶ· ἀλλ' εἶναι

ἀχρεῖος ὅστις δυνάμενος νὰ σώσῃ ἓνα κύμα, δὲν τείνει
 πρὸς ἐκεῖνον βοηθητικὴν χεῖρα.

Μετὰ τούτους τοὺς λόγους βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ
 Ἰωάννου καὶ τοῦ Ἰωσήφ, ὤθησε πρὸς τὴν θάλασσαν
 μίαν τῶν λεμβῶν ἃς εἶχον ἐλκῶση πολὺ ἐμπρὸς ἐπὶ
 τῆς ἀκτῆς καὶ ὅταν τὸ ἀσθενὲς πλοίαριον ἦν εἰς τὴν
 ἀκμὴν τοῦ νὰ ἀνεγερθῇ ὑπὸ τῶν κυμάτων.

— Παῖδες, ἀνέκραξεν ὁ Χριστόφορος, ἀρπάξτε μίαν
 κιάπην δι' ἐκάστης χειρὸς, διὰ νὰ φθάσω τὸ πλοῖον,
 καὶ νὰ φέρω τοὺς ἐπιζῶντας ἐκ τοῦ πληρώματος μῖνοι
 εἰς βραχιόνων ἔγω ἀνάγκην!

— Καλὸν οἶτε μου! καλὸν, γενναῖε μου Χριστό-
 φορε! ἀνέκραξεν ἡ Ἰωάννα, ἀσπάζομένη αὐτὸν μετ'
 ἐκχύσεως ψυχῆς.

Ἀρ' εὖ διηλθεν ὄλην τὴν νύκτα ὀρθή εἰς τὸ ἀνα-
 κτόν της παράθυροι, ἡ νέα κόρη εὐθὺς τὴν αὐγὴν
 ἐδραμεν εἰς τὸν αἰγιαλόν· ἴστατο πλησίον τῶν θεϊῶν
 της, περιτετυλιγμένη εἰς ἐπενδύτην, καὶ ἔχουσα τὴν
 κεφαλὴν γυμνὴν καὶ τὴν κόμην λυτὴν εἰς τὸν ἀνεμον.

Ἐν τοσοῦτῳ οὐδαὶς ἀπεκρίθη εἰς τὴν πρόσκλησιν
 τοῦ Χριστοφόρου. ἂν καὶ ὀλίγον προῦνθίετο ἡ θάλασ-
 σα, ἦν εἰσέτι μανιώδης. οὐδαὶς τῶν ἀλιέων μετεκινήθη.

— Πῶς, ἀγγέλη ἐπειτῶν! εἶπιν ὁ Χριστόφορος
 μετ' ὀργῆς, μένετε ἀκίνητοι, ἔχοντες τὰς χεῖρας εἰς
 τοὺς κόλπους, ἐν ᾧ ὑπάρχουσιν ἐκεῖ δυστυχεῖς, εἴτινες
 τὰς καλοῦσιν! τί! εἶπτε δέκα πέντε ἢ εἴκοσι, καὶ
 τρεῖς δὲν εὐρίσκονται μεταξύ σας ἔχοντες γενναϊότητα
 καὶ θείησιν!

Οἱ ἀλιεῖς ἐβλεπον ἀλλήλους τεθορυβημένοι.

— Ὑπάγετε, εἶπεν ἡ Ἰωάννα μετὰ περιφρονησεως·
 μὴν ἐπιτίθεσθε πλέον εἰς τὸν ἀέρα· ὁ ἀνεμος εἶναι ψυ-
 χρός, καὶ ἐνδέχεται νὰ πάθῃτε καταβροχόν. ἐπιστρέ-
 ψατε εἰς τὸ Βιγνίκ καὶ στείλατέ μας τὰς γυναῖκας
 σας. ἐκεῖναι ἂς λάβωσι τὰς κῶπας σας, καὶ οἱ
 νήθετε τὰς ἡλακτάς των. ἐν τοῦτῳ ἰδοὺ ἡμίς· εἰ
 τέσσαρες, θεοὶ μου! ἐπρόσθεσαν ἡ ἀτρόμητος κόρη,
 ἑτοιμὴ νὰ πατήσῃ εἰς τὴν λέμβον· οἱ βραχιόνες τοῦ
 Ἰωσήφ, καὶ οἱ ἐμοὶ δὲν θὰ δώσωσι θεθαίως μεγάλην
 βοήθειαν· ἀλλ' ὁ Ἰωσήφ θὰ προσεύχεται εἰς τὸν θεόν
 διὰ τὴν ἐκβασιν τῆς ἐπιχειρήσεως, καὶ ἐγὼ θὰ ἴδω
 διὰ νὰ φαιδρύνω τὸν διάπλαν.

Ἰδόντες εἰς τὴν νέαν ἐκείνην κόρην τὴν ἀπόφατιν,
 αἱ ἀλιεῖς ἠσυχύνθησαν διὰ τὴν μικροψυχίαν των, καὶ
 ἀντὶ τριῶν αὐς εἶχε ζητήσῃ ὁ Χριστόφορος ἐπαρευ-
 σιτάσθησαν εἰκοσι· ὁ Χριστόφορος ἔλαβεν ἐξ αὐτῶν
 τρεῖς τοὺς βωμάλαιοτέρους, τοὺς ἐφωδίασε διὰ κωπῶν
 στερεῶν, ἐπειτα, ἀφοῦ ἠτκάσθη τὴν ἀνεψιάν του καὶ
 ἔσφιξε τὰς χεῖρας τῶν ἀδελφῶν του, ἐβρίβη εἰς τὴν
 λέμβον, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν τριῶν του συντρό-
 φων, δυσκολίαν οὐκ ὀλίγην ἐδοκίμασαν διὰ νὰ κατορ-
 θώσωσι νὰ ἐμβάλωσι τὴν λέμβον εἰς τὴν θάλασσαν·
 τέλος κύμα τρομερὸν τὴν ὑπήγειρε καὶ τὴν ἐστρεψεν
 μυκώμενον.

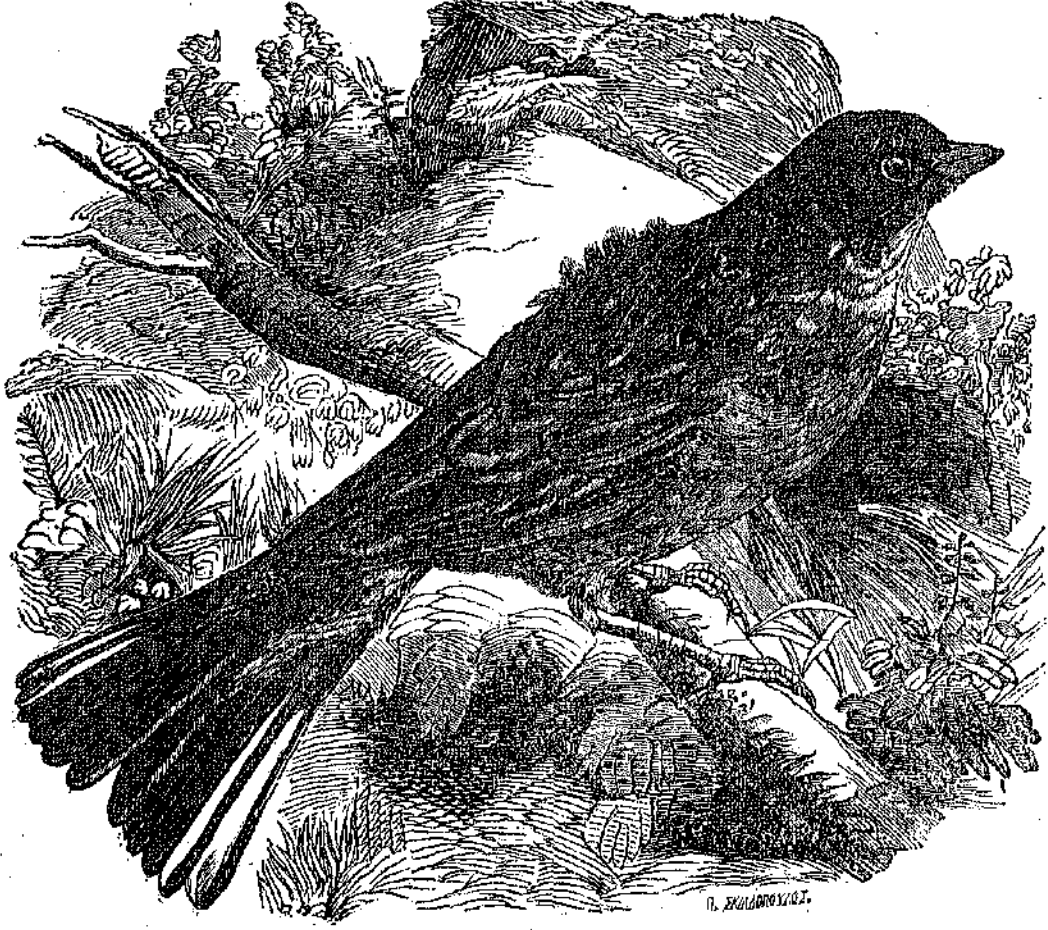
(ἀκολουθεῖ).

ΚΕΓΧΡΑΜΟΙ ΚΑΙ ΤΡΥΓΟΝΕΣ.

Ἰσως νομίζουσιν οἱ ἀναγνώσται τῆς Παρδώρας
 ὅτι, μετὰ τὴν σκηνὴν τοῦ ἀλέκτορος (1), ὁ βουλευτὴς
 μου χολωθείς δὲν ἐπάτησε πλέον εἰς τὴν οἰκίαν μου·
 ἀλλ' ἀπαύωνται. Ὁ πολιτικὸς λαὸς τῆς Ἑλλάδος εἶναι
 ὁ πλέον ἀνεξίκακος τῆς ὑψηλοῦ λαός. Φιλονεικοῦσιν,
 βόρζονται, συρμαλλοῦνται ὡς τὰ φωνήεντα τοῦ
 Λουκιανοῦ, καὶ ὅμως μὲ ὑπεράνθρωπον συγκαταβασί-
 νουσι μετ' ὀλίγον πρὸς ἀλλήλους τὰς χεῖρας, διὰ
 νὰ φιλονεικήσωσι, νὰ ὑβρισθῶσι, καὶ νὰ συρμαλλῇ
 θῶσιν ἐκ νέου. Ὁ δὲ λέγει· ὅτι εἶναι αὐτόχρημα τοῦ
 εὐαγγελίου θαυδοί, ἐάν, ἀντὶ νὰ παλῶσι τὰ ὑπάρχοντα

ποῖαν χρεῖαν εἶχεν ἐμοῦ; Ἀὐτὸς βουλευτὴς δημοπρό-
 βλητος, ῥήτωρ δημοσθένειας, καὶ μετ' ὀλίγον μέλλων
 ὑπουργός... κ' ἐγὼ ἰδιώτης ἀγνωστος, ἀχαρὶς χαρ-
 τίων μελανωτῆς, καὶ οὐδὲ δπουργοῦ γιόρμιος. Ἀλλ' ὁ
 βουλευτὴς μου εἶναι Πελοποννήσιος, καὶ οἱ ἐκ μητρὸς
 συμπόλιταί μου ἔχουσιν, ὡς γνωστὸν, δεξυτάτην τὴν
 ἀσφρησιν ὡς ἄλλαι Μολοττίδες ἢ Λακαιναίαι.

Ἐγείνα λοιπὸν βράχος ἄλατος ὡς ἡ γυνὴ τοῦ Λῶν,
 ὅταν τὸν εἶδον ἀνοίγοντα τὴν θύραν τοῦ δωματίου μου.
 Ἐνῶ δὲ ἀμήχανος ἔτρεπον εἶδῶ καὶ ἐκεῖ τὰ βλέμ-
 ματα, ἀπορῶν ὅπισθεν ποῖου σωραῦ τῶν Παρδωρῶν·
 νὰ κρύψω τὴν ἀγανάκτησίν μου, αὐτὸς πλησιάζας με-
 μὲ βῆμα ὑπέπτερον, μὲ μειδίαμα ἐπαγωγόν, μὲ ἰ-
 φθαλμὸν προσηγῆ, καὶ μὲ ἦθος μελιχρῶν, ὡς ἂν μὴ
 συνέδη πάποτε ἡ ἐλαχίστη ψυχρότης μεταξύ αὐτῶν

ΚΕΓΧΡΑΜΟΣ.

αὐτῶν καὶ νὰ δίδωσι τὰ χεῖρήματα εἰς τοὺς πτωχοὺς,
 δὲν ἐπροτίμων ἐνίοτε νὰ οἰκαιοποιῶνται τὰ τῶν πτω-
 χῶν, μὲ τρόπον, ὃς τ' ὁμολογῶμεν χάριν δικαιοσύ-
 νης, πολλὰ εὐχέρον, ἢ γραφικώτερον, ἱεροκρύβιον.
 Καὶ ὅμως, μὲ ὄλην τὴν περὶ τῆς σωκρατικῆς ταύ-
 της ἀρετῆς τοῦ ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος περὶ τὸν μου,
 δὲν ἐφανταζόμην ποτὲ ὅτι ἡ μετ' ἐμοῦ συνδιαλλαχὴ
 τοῦ βουλευτῆ ἔμελλε νὰ γείνη τόσο ταχέως. Ἄλλως,

καὶ ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ ὕψιλον καὶ ταπεινόν, ἐστρεψί-
 τὴν δεξιάν μου, καὶ εἶπε·

— Σ' ἐξομολογοῦμαι, ὅτι τὸ περὶ πετεινοῦ ἀθροῦ
 του μὲ εἶχε λυπήσει· καὶ, ἂν καὶ μ' εἰδοῦσε πολλάς
 ἰδιότητάς του τὰς ὁποίας δὲν ἐγνώριζα, ἦν ἀπορατι-
 σμένος νὰ μὴ ζητήσω πρότερον νὰ σ' ἐξηλεώσω, ἐάν δὲν
 μὲ συνειδαινέ τι ἄλλο τὸ ὅποιον μὲ ἀπέδειξεν ὅτι δι-
 κῶς ἐξήλεγξες τὴν διλιγορίαν μου περὶ τὴν σπουδαί-
 ῶν φυσικῶν ἐπιτημῶν. Χόδς ἐγεύθη παρὰ τινι ζῆ-
 ῶν διπλωμάτῃ. Μεταξὺ τῶν ἄλλων φαγετῶν ἔφερον, καὶ

(1) Περὶ Παρδῶρ. φυλλ. 2. 14.

τρογόνες, και τινε άλλα πτηνά τὰ ὅποια οἱ συν-
 στατορές μου ἀνομάζαν γαλλιστί ὀρτολάτους. Ὁ
 οἰκοδεσπότης, ἐκ δεξιῶν τοῦ ὁποίου ἐκαθήμην ὡς
 ἐπίδοχος ὑπουργός, κυνηγός ὢν ἀριστος, με ἀμίλητε
 ἐλάληρον ὦραν περὶ τῶν πτηνῶν τούτων, καὶ ἠρώτη-
 σε πῶς ἀνομάζονται ἑλληνιστί, ἂν τὰ πρῶτως με
 γαστρονομικὴν ὄρεξιν οἱ Ἕλληνες ὄκως καὶ οἱ εὐρω-
 παῖοι, ἂν ᾖναι ἐκ τῶν ἐνδήμων ἢ τῶν ἀποδήμων πτη-
 νῶν, καὶ ποῦ τῆς Ἑλλάδος ἐπιχωριάζουσι, καὶ ἄλλα
 τοιαῦτα. Ποῖαν ἀπάντησιν νὰ δώσω εἰς τὰς ἐρωτήσεις
 αὐτάς, ἐνθ' οὔποτε ἄλλο δὲν ἤξευρα περὶ ὀρτολάτων.
 τοὺς ὁποίους τότε πρῶτην φορὰν ἐγέυθην, εἰμὴ ὅτι
 ἦσαν νόστιμοι...

— Ὡς τίποτε ἄλλο δὲν ἤξευρες καὶ περὶ τῶν πε-
 τευνῶν, τοὺς ὁποίους ἄνω ἐγέυθης πολλάκις, ὑπέλα-
 βον φαίδρυνθεὶς χλευαστικῶς τοὺς σφραγισμένους.

Ἄλλ' οἱ τοῦ βουλευτοῦ μου ἐχαμηλώθησαν, καὶ
 ἐρόθημα ὑπεροψίας ἀνέβη εἰς τὰς κεραιὰς του. Χωρὶς
 δὲ νὰ με ἀποκριθῆ ἔξηκολούθησε.

— Φαντάσθητι, ἀδελφέ, εἰς ποῖαν δεινὴν θέσιν
 εὐρέθην, δὲν λέγω, μὴ γνωρίζων τὰς ιδιότητάς, ἀλλ' ἄ-
 γνωσθὲν καὶ τὸ ὄνομα αὐτὸ τοῦ ὀρτολάτου. Ἐτριβήμην
 εἰς τὴν βίβλιν τοῦ θρανίου μου, ἔβηκα ὡς ἄλλος
 φάλαγξ, ἐξηροκατάπινα, καὶ ἐξηροκατακίτων ἐκόντισα
 νὰ ἀνιῶν ἀπὸ ἐν κόκκαλον τοῦ ἐπικτηαράτου τούτου
 πτηνοῦ. Ὅσον γλυκὺ μ' ἐράνη κατ' ἀρχάς, τὸς ὄξυ-
 νον ἐπέθηκεν ἐπὶ τέλους ἀπὸ τῆν μύτιν μου. Ὁ πρέ-
 σβος, ἐνοήσας τὴν ἀπορίαν μου, ὑπεμενίδισεν ἀναπαι-
 σήτως, καὶ ἤλλαξεν εὐθὺς ἑμιλίαν. Ὁ Θεὸς τὸν ἐρώ-
 τισεν, ἀδελφέ, καὶ μ' ἔφερεν εἰς τὸ στοιχεῖόν μου. Μ'
 ἐλάλησε περὶ πολιτικῶν, καὶ τότε νὰ ἦσο ἀπὸ κανέν
 μέρος νὰ ἤκουες τὴν εὐλογιστίαν μου. Ἐμειν ἄλα-
 λος θαυμάζων τὴν τόσην εὐκολίαν με τὴν ὁποῖαν ἔλυε
 καὶ τὰ δεινότερα προβλήματα τὰ ὅποια μ' ἐπρότεινε,
 θέλων βέβαια νὰ με δοκιμάσῃ. Μὲ ἠρώτησε, παρα-
 δείγματος χάριν, ἐάν ἐπὶ Συνελεύσεως τῆς Γ'. Σε
 πεμβρίου, ἤμην ὑπὲρ μίας ἢ ὑπὲρ δύο Βουλῶν καὶ
 ὅταν τὸν ἀπεκρίθην ὅτι ἤμην διβουλος, ἐξήτησε νὰ τὸν
 ἐκθέσω καὶ τοὺς λόγους ἐφ' ὧν ἐστήριζα τὴν πεποι-
 θήσιν μου. Οἱ λόγοι, ἀπεκρίθην, ἐξοχώτατοι, εἶναι
 ἀπλοῦστατοι, ἐπιστημονικώτατοι, σύμφωνοι καθ' ὅλα
 με τὰς ὑγιεῖς ἀρχὰς τῶν συνταγματικῶν πολιτευ-
 μάτων ἐγνωρίζω ὅτι, ἐκλεγόμενος δις βουλευτῆς, θ'
 ἀπέκτων προσόντα γεροῦσιαστοῦ, θὰ κατάρθωνα νὰ
 διαρισθῶ τοιοῦτος, καὶ οὕτω θὰ ἐξησφαλίζα ἐφ' ὅρου
 ζωῆς τὸ μέλλον μου.

— Κ' εὐχαριστήθη ἀπὸ τῆν ἀπόκρισίν σου;

— Ἀκούεις ἂν εὐχαριστήθη ἡ τῆν εὐχαρίσασε μάλι-
 στα. Τότε θελήσας νὰ μάθῃ μέχρι τίνας ἐκτείνονται
 καὶ αἱ οικονομικαὶ μου γνώσεις, με ἠρώτησεν ἐάν ἀ-
 νέγνωσα τὸ νεοφανές περὶ παραγωγῆς καὶ διανομῆς
 τοῦ πλοῦτου πῶνμα τοῦ Κ. Γ. Σούτσου, καὶ ποῖα ἢ
 περὶ αὐτοῦ γνώμη μου. Τὸ ἐμελέτησα μετὰ πολλῆς
 μάλιστα ἐπιστάσεως, ἀπεκρίθην, (ἂν καὶ νὰ σὲ εἰπῶ
 τὴν ἀλήθειαν, ἀδελφέ, μόλις ἐβόψα εἰς αὐτὰ τὰ βλέμ-
 ματά μου εἰς τὸ ἀναγνωστήριον τῆς Βουλῆς,) ἀλλὰ
 διαφωτῶ ἐκ θεμελίων πρὸς τὸν συγγραφέα. Πρῶτον
 μὲν, κατ' ἐμὲ, καὶ κατὰ τὴν γνώμην ὄλων σχεδὸν τῶν

συναδέλφων μου, ἡ οἰκονομία μεταβληθεῖσα εἰς ἐπι-
 στήμην, εἶναι γελοῖον. Ἡ οἰκονομία εἶναι αἰτήμα ἐμ-
 φυτον εἰς τοὺς ἀνθρώπους· δὲν αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκη
 κλην χρημάτων διὰ νὰ τραφοῦν, νὰ ἐνδουθῶν, νὰ ἐπαρ-
 κέσθουν εἰς ἄλλας ἀνάγκας, καὶ νὰ θησαυρίσθουν. Ἐάν
 τὴν αἰσθάνονται, τότε πρῶττον ὡς ἐγὼ συνάξουσι
 ὅπου τὰ εὐρουν βολικώτερα. Δεύτερον δὲ, αἱ θεωρίαι
 του, ἢ εἶναι ἐσφαλμέναι ἢ πάντῃ ἄσυνεπεις. Ὁρίων,
 φέρ' εἰπεῖν, τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν, λέγει ὅτι ἀντι-
 κειμενον αὐτῆς εἶναι ἡ δημιουργία καὶ ἡ αὔξησις τοῦ
 πλοῦτου, δηλαδὴ, τῶν πραγμάτων ὧν ἡ ἀνθρωπίνη
 κοινωνία ὀρέγεται πρὸς συντήρησιν καὶ ἀνάπτυξιν αὐ-
 τῆς, πρὸς τὸ ζῆν καὶ εὖ ζῆν. Ὁ ὀρισμὸς ἀναντιρρήτως
 ἄριστος, ἱπποκράτειος· ἀλλ' ὅταν προχωρῶν ἐπιφέρει
 ὅτι ὁ πλοῦτος δὲν εἶναι ὁ τελειώτατος σκοπὸς τῆς
 κοινωνίας, ἀλλ' ὄργανον αὐτῆς... με συγχωρεῖ ὁ
 κύριος καθηγητῆς, ἀντιφάσκει εἰς τὰ προλεχθέντα· οἱ
 ἀνθρώποι δὲν ταμειοῦν διὰ νὰ ζοῦν, ἀλλὰ ζοῦν διὰ νὰ
 ταμειοῦν· τὸ πῶς, ἀδιάφορον. Ἐδῶ εἶναι, κύριε πρέ-
 σβ, ἡ ἀσυμφωνία του, καὶ σὺς τὸ ἀποδεικνύω ἀμέ-
 σως τετραγωνικώτατα ἐξ οἰκείας πείρας.

Καὶ τῶντι, εἶχα τοιαῦτα ἐπιχειρήματα ἀκατα-
 μάχητα καὶ πρακτικά, ὅστε θὰ κατεστάντο τὸν κα-
 λόν σου καθηγητῆν, ἐάν ὁ πρέσβος, ὅς ἐνός μεν ἐνο-
 ῆτας ἐξ ἑνὸς τοῦ λέοντα, ὅς ἐτέρου δὲ ἀπειρος
 περὶ τὰ οικονομικὰ καὶ φοβούμενος μὴ φωραθῆ ἢ ἀμά-
 θεῖά του, δὲν μετῴβαιεν ἐξ ἐφόδου εἰς ἄλλην ὑπέθε-
 σιν, τὴν περὶ τῶν τριῶν κομμάτων τῆς Ἑλλάδος.
 Ἄλλὰ θραυτάτα ἦσαν αἱ περὶ αὐτῶν δόξαι του. Ἐ-
 τολμήσε νὰ με εἰπῆ ὁ γεννάδας ὅτι μερίδες πολιτικαὶ,
 θεμελιούμεναι ἐπὶ ἀρχῶν καὶ πεποιθήσεων ὅπως εἰς
 τὴν ἐλευθέρην Βυρῶν, δὲν ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἑλ-
 λάδα, καὶ ὅτι, ἐν δίδεται εἰς αὐτάς τὸ ὄνομα, Ἀγ-
 γλική, Γαλλικὴ, καὶ Ρωσικὴ, δίδεται ὡς ἀπλοῦς ὅρος
 διακρίσεως, ἀπαραλλάκτως καθὼς ἐπὶ ζωολογίας λέ-
 γομεν, μαστοπόδα, βιατραχοειδῆ, καὶ μυριόποδα, διὰ
 νὰ διακρίνωμεν τούτων ἐκείνα τὰ ζῶα, καὶ ἐπὶ φυτῶν,
 μονοκοτυλήδων, δικοτυλήδων, καὶ ἐρμαφροδιτῶν, καὶ
 ὅτι καὶ αὐτῆ ἢ διαίρεσις θὰ παύσῃ ἐντός ὀλίγου, ἀφοῦ ἢ
 Ρωσία καὶ ἡ Γαλλία ἀπεφάτισαν ν' ἀκολουθήσουν τὴν
 πολιτικὴν τῆς Ἀγγλίας ὡς πρὸς τὰ πράγματα τοῦ
 τόπου μας.

Ἡ τελευταία αὐτῆ διαβεβαίωσις τῆς συμβαδίσεως
 τῶν δύο τούτων Δυνάμεων μετὰ τῆς Ἀγγλίας, δὲν μ'
 ἀφῆκε, φίλτατε, νὰ κοιμηθῶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, καὶ
 διὰ τοῦτο, ἐνθουσιθεὶς ὅτι εἶμαι δεινός περὶ τὴν ὀρθο-
 λογίαν, ἦλθα νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ με διδάξῃς τὰ
 περὶ τρογόνων καὶ ὀρτολάτων.

Ἄς ὁμολογήσῃ ὁ ἀναγνώστης ὅτι τὸ συμπέρασμα
 τοῦ δευτερευοῦς βουλευτοῦ μου, ἐξήχηθη καθ' ὅλους
 τοὺς κανόνας τῆς λογικῆς τοῦ Βλαρμεϊδίου καὶ τοῦ
 Κορυθαλέως.

— Παρατήρητα, ἐπανάλαβεν, εἰς τὸ λεξικὸν τοῦ
 Ραγκαβῆ καὶ τοῦ Σαμουράκη, καὶ εἶδα ὅτι ὁ ὀρτο-
 λάτος μεταφράζεται σικαλίς, σκοφογάτος· ἀλλ' ἐπειδὴ
 οἱ λεξικογράφοι αὐτοὶ δίδουν καὶ εἰς τὸν *be c f i g u s*
 τὰ αὐτὰ ὀνόματα, ἐπρόσθηκα καὶ εἰς τοῦ Παπαφ-
 ῤηγοπούλου, καὶ εἰς τοῦ Βυζαντίου τὰ λεξικά, καὶ

εἶδα ὅτι καὶ αὐτοὶ ὁμοίως ἐρμηνεύουν τὰ δύο γαλλι-
 κὰ ὀνόματα Ὁ Βυζαντίος μόνον προσθέτει καὶ τρίτην
 λέξιν τὴν *Πτη*· πεισθεὶς δὲ μετὰ πολὺν φιλολο-
 γικὸν ἔρευναν ὅτι *Πτη* ὀνομάζεται Ἑλληνιστί ὁ ὀρτο-
 λάτος, τὸ ἔγραψα ἀμέσως πρὸς τὸν πρέσβιν.

Ἡ Ρωμαϊκὴ ἱστορία διηλεῖ περὶ τινος ἀθλητοῦ.
 ὡς τις εἰσελθὼν εἰς τὸ στάδιον διὰ νὰ ταυρομαχήσῃ,
 ἐπάλασσε τρεῖς ὄρας ὀλοκλήρους πρὸς ταῦρον, χωρὶς
 νὰ κατορθώσῃ νὰ τὸν πληγώσῃ καὶ
 ἀπαξ, καὶ ὅ-
 τι ὁ αὐτοκρά-
 τωρ Γαλλίης
 ἐθώρησε τὴν ἀ-
 νεπιτηδειότητα
 αὐτῆν τοσούτω
 σπανίαν, ὡς ἀ-
 πένευε πρὸς αὐ-
 τὸν τὸ βραβεῖον.
 Ἄλλ' ἐγὼ,
 τοσούτω ἀξίαν
 γέρατος θειώρη-
 σεν τὴν εὐφραν
 τοῦ φίλου μου,
 ὅστε ποτὶ μου
 δὲν ἐπιβόηθη νὰ
 ἤμην αὐτοκρά-
 τωρ ὅσο τῆν ἄ-
 ραν ἐκείνου. Καὶ
 τῶντι, δὲν ἔπρε-
 πε νὰ στεφανωθῆ
 ὡς ἄλλος ὀλυμ-
 πιονικὸς ἐκείνος
 ὅστις, μετὰ πο-
 λῶρον, ὡς ἐκαυ-
 γήθη φιλολογικῆν
 ἔρευναν, ἐπίσθη
 ὅτι τρία σύμφω-

Εἶδα κ' ἔπαθα εἰς νὰ καταπέσω τὸ στόμα μου
 νὰ παύσῃ γελῶν· τὸ εὐφυὲς *Πτη*, παρουσιάζετο ἀδια-
 κόπως ἐνώπιόν του, καὶ τὸ καθίστα δυσπειθὲς εἰς τὰς
 προσταγὰς μου. Τέλος, κατορθώσας νὰ ἀναλάβω τὸν
 λόγον, ἐπεχείρισ' ἀμέσως τὴν περιγραφὴν, ὅπως μοῦ
 ἦλθε κατὰ νοῦν.

— Πῶς ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὁ ὀρτολάτος τῶν
 Γάλλων, δὲν γνωρίζομαι ἀκριβῶς σήμερον· εἰκάζομεν

ΤΡΙΤΤΟΝΕΣ

να, ἀνίκανα ν' ἀποτελέσωσι κἂν συλλαβὴν, τὰ ὅποια
 μετεχειρίσθη κατὰ συγκρίσιν ὁ οἰκονομὸς λεξικογράφος
 διὰ νὰ σημάνῃ ὅτι ὁ ὀρτολάτος εἶναι πτηνόν, ἦσαν
 συστατικὰ λέξεως ὀλοκλήρους· Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲ ἔτυχε
 νὰ ἤμαι αὐτοκράτωρ, ἀπέβαλον καὶ ἄλων πᾶσαν το-
 βαρότητα, τὰ χεῖλη μου δεστάλησαν, τὸ ἔρκος τῶν
 ὀδόντων μου διεβήθη σπασμωδικῶς, αἱ σιαγόνες μου
 ἐπετάθησαν ἄνω καὶ κάτω, καὶ καυχασμοὶ ἀκράτητοι
 ἐβρότησαν ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκίαν.
 Ὁμολογητέον ὅτι τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ γέρατος δὲν ἦτο
 τοῦλάχιστον εὐχρημον διὸ καὶ ἀπησβολώθη ἀμέσως
 ὁ πρὸ μικροῦ καμπύλων βουλευτῆς μου, καὶ θὰ μ' ἀ-
 πεχαιρέτιζεν ἀναμφιβόλως ὅπως καὶ τὴν πρῶτην φορὰν,
 ἐάν ἢ περὶ τῆς ὑπεροχῆς τῆς ἀγγλικῆς πολιτικῆς δια-
 βεβαίωσις τοῦ πρέσβους, δὲν τὸν ἠμάχησε· νὰ μὴ
 παρ' ἐμοῦ εἶ ἔστιν ὀρτολάτος καὶ τί τρογόν.

τοὺς συνοδοιπόρους του, ὡς λέγει ὁ αὐτός Ἄριστος
 τέλης, νὰ προχωρῶσιν ἀδιακόπως ὅταν μεταβαίνωσιν
 ἄς ἐνός εἰς ἄλλο μέρος.
 Ἄλλὰ τὸν κέγγραμον καὶ πολλοὶ ἠγάπουν κατὰ τὴν
 Ἑλλάδα καὶ τὴν Ρώμην, καὶ σήμερον ἀγαπᾶσιν εἰς
 βαρβαρίαν καὶ οἱ Λούκουλλοι διὰ τὸ λίπος καὶ τὴν ἰδύτητα
 τοῦ κεατοῦ του. Ἰδοὺ διὰ τί φίλε μου, σπανίως συνεστει-
 οῦν ξένους οἱ διπλωμάται, ὡς ὁ γθερινός περὶ οὗ με
 ἀμίλητες, χωρὶς νὰ ἐγῶσι καὶ καγγράμους. Παρατηρη-
 τέον ὅμως ὅτι, ὡς λίαν ἐρωτόληπτοι δὲν εἶναι πάντοτε
 καὶ παγεῖ· ἀλλ' οἱ ἀνθρώποι οἴτινες, διὰ τὰ τέρπεισι
 τὴν ἀκοήν των ἐξορύττουσι τῶν ἀηθέριων τοὺς ὀφθαλ-
 μούς, ἐρεῖρον καὶ μέθοδον πῶς νὰ καχύνωσιν αὐτούς
 διὰ νὰ τέρπεισι τὸν στόμαχόν των. Τοὺς κλείουν ἐν-
 τὸς δωματίων σκοτεινῶν, εἰς ἃ, δηλαδὴ, δὲν εἰσδύει
 τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, καὶ καίοντες ἀδιακόπως λῆγνους

ὅμως, παραβά-
 λοντες τὰς ιδιό-
 τητάς αὐτοῦ με-
 τὰ τῶν ιδιότη-
 των πτηνοῦ τινος
 τὸ ὅποιον περι-
 γράφω ὁ Ἄρι-
 στοτέλης ὀνομά-
 ζει κέγγραμον,
 εἶτι εἶναι αὐτὸς
 εὐτός ὁ κέγγρα-
 μος. Οἱ σήμερι-
 νοὶ Ἄθηναῖοι τὸν
 ὀνομάζουσι ὀμπε-
 λουπόλιον, καὶ ὁ-
 χι ἀλόγως· διό-
 τι ὁ κέγγραμος
 ἀγαπᾷ νὰ διαίτη-
 ται εἰς τὰς ὀμπε-
 λουκάς καὶ νὰ ἐντυ-
 ρᾷ, ὅχι τρώγων
 τὰς σαφυλάς,
 ἀλλὰ τὰ ἐπ' αὐ-
 τῶν καὶ ἐπὶ τῶν
 κορυμῶν τῶν κλι-
 μάτων διατρέ-
 χοντα μικρὰ ἰν-
 ταια. Κελοῦσι δὲ
 καὶ τὴν ἡμέραν
 καὶ τὴν νύκτα
 προσκαλῶν οὕτω

ὄντε νὰ μὴ διακρίνωι τὰ πτηνὰ ταῦτα πότε εἶναι
νῦς καὶ πότε ἡμέρα, ἀφίουν αὐτὰ ἐλεύθερα νὰ τρώ-
ωσιν ὅσον κεχρήσιον καὶ ὅσον βρόμιον θέλουσι. Πα-
χύνονται δὲ τασύτω διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ, ὥστε θά-
ετραζάν πολλάκις, ἐὰν προλαμβάνοντες ἐν τοῦς ἔσφα-
ζαν ἐν ὄρα ἀρμυρία οἱ εὐφρεῖς ὀρνιθοτρόσοι. Ἄλλοι
δὲ φρονούν ὅτι γίνονται λιπαρότεροι, ἐὰν δὲν φωτί-
ζονται αὐτε διὰ τεγγητοῦ φωτός. Εἶπα πρὸ ἄλλοι
ὅτι τοῦς σφάζουν ἄλλ' ἠκυρολόγηται διότι, διὰ νὰ
μὴ πληγώπωσι τὴν σάρκα των, αὐτε τοῦς σφάζουν,
οὐδ' ἄλλως πῶς τοῦς φονεύουν, ἀλλὰ τοῦς πνίγουν,
βυθίζοντες τὰς κεφαλὰς των ἐντὸς οἰνοπνεύματος.

Ἐπάρχουν πολλὰ εἶδη κεχρημάτων διακρινομένων
ἐκ τῶν πετρῶν· ἐκείνους δὲ τοῦς ὁποίους ἐφαγες
θά εἶναι ἐκ τοῦ τῶν ὑπομελαίνων. Οἱ ἄρβενες
ἔχουν τὸν λαϊμόν καὶ τὰ περίξ τῶν ὀφθαλμῶν
κιτρινωπά.

— Ἦναι λοιπὸν διπλωματικὸν φαγητὸν ὁ κέ-
χρημας. Ἐώρα ἐνόησα διὰ τί ἐξ αὐτοῦ λαβῶν ἀφορμὴν
ὁ πρός τε: μὲ ὠμίλησε περὶ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς
Ἀγγλικῆς...

— Γαστρονομίας, εἶπον διακόψας τὸν βουλευτὴν
καὶ τῶνόντι, τοσοῦτω κοιλιδόουλοι καθήτησαν οἱ Ἀγ-
γλοὶ, ὥστε πολλάκις πολλοὶ μεταβαίνουν ἐπίτηδες ἐκ
τῆς Ἀγγλίας εἰς Παρισίους διὰ νὰ φάγουν εἰς τὰ
περιφηρότερα ξενοδογεῖα.

— Ἄλλο ἤθελα νὰ σὲ εἰπῶ. Συμπεραίνω ἐκ τῶν
ὄσα μὲ εἶπες, ὅτι οἱ κέχρημασι θὰ ἔχουν στενοτάτην
σχέσιν μὲ τὸ ὑπόμνημα τοῦ Λόρδου Παλμερστοῦνος,
τὸ περὶ...

— Ἐνοεῖται, φίλε μου, διότι οἱ Ἀγγλοὶ τὰς ση-
μαντικώτερας ὑποθέσεις συνειθίζουσιν νὰ τὰς συζητοῦν
τὴν ὥραν τῶν ἐπισημημάτων.

— Ὅχι... πλὴν...

— Ὅσον διὰ τὰς τραγῳκίας, αὐτὰ βεβαίως θὰ σὲ
εἶναι γνωστότεροι, καθόσον ἀγαποῦν τὸ κλίμα τῆς
Ἑλλάδος, καὶ φαίνονται εἰς αὐτὴν ἐνόσω διαρκεῖ ἡ θερ-
μότης τοῦ ἔθρος, καὶ καθόσον ἀπειρα τραγούδια μας
τὰς ἀναφέρουσιν ὡς παράδειγμα εὐαισθησίας καὶ μελαγ-
χολίας ἑσωτικῆς. Ἴδου διὰ τί κατηγορεῖται ἐπ' αὐτῶν
τὸ γογγύζειν. Ὁ Ἀλιανὸς λέγει ὅτι δὲν λαλοῦν μόνον
διὰ τοῦ στόματος, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλων μερῶν τοῦ
σώματος των, καὶ ὅτι ἐκ τούτου ἐπήγαγεν ἡ παροι-
μία «Τραγῳκὸς λαλίστερος.» Βλέπω καὶ γελᾷς, νο-
μίζων βεβαίως ὅτι ἀστειεύομαι· ἀλλ' εὐτυχῶς ἔχω
πρόχειρον τὸν συγγραφεὴ τοῦτον, καὶ ἰδοὺ σὲ ἀναγι-
νώσκω τὸ περὶ αὐτοῦ λόγος χωρίον. «Ἡ γάρ τε τρα-
γῳκῶν καὶ διὰ τοῦ στόματος μὲν ἀπαύτως φθέγγεται, ἤδη
δὲ καὶ ἐκ τῶν κατόπι μερῶν, ὡς φησι, πᾶμπλειστα.
Καὶ Δημήτριος μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ τῷ δράματι μέ-
μνηται, ὅτι καὶ τῇ πυγῇ λαλοῦσιν αἱ τραγῳκῶν.»

— Ὡς ῥήτωρ, ζηλεύω τὸ προτέρημά των ὁμολο-
γῶ δὲ ὅτι, καθόσον προχωρεῖς εἰς τὴν περιγραφὴν
σου, ἐλευσελογῶ ἐμαυτὸν ἀμελήσαντα παντάπασιν τὴν
σπουδὴν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἀφοῦ μάλιστα οἱ
Ἀγγλοὶ...

— Αἱ τραγῳκῶν, φίλτατε, ὁμοιάζουσιν μᾶλλον τοῦς
Γάλλους ὡς πρὸς τὴν κομψὴν καὶ φιλέρωτα συμπε-

ριφορὰν. Ὁ Ἀριστοτέλης λέγει ὅτι εἶναι ἐκ τοῦ γένους
τῶν περιστέρων, πάντων ἐλάττωτες, χροῖμα δὲ ἔχου-
σαι τερφόν. Ἄλλ' εἶναι βέβαιον, ὅτι αἱ ἄρβενες ἐκεί-
νων εἶναι πολὺ θρυπτικώτεροι καὶ θωπευτικώτεροι
τούτων. Ἡ ἄρβην περισσότερο ἐξηγεῖ πρὸς τὴν θήλειαν
τὸν ἐρωτὰ τῆς στερομένης χαριέντως περὶ αὐτὴν καὶ
σφαδάζουσα· ἐνθ' αἱ ἀρσενικαὶ τραγῳκῶν, προταγορεύου-
κατὰ πρῶτον ὑποκλινῶς τὰς θηλυκὰς, κλίνουσιν ἔδα-
φισίως ἐνώπιον αὐτῶν τὴν κεφαλὴν δεκαπέντε καὶ εἴ-
κοσι φορὰς κατὰ συνέχειαν, ἀλλὰ τόσον ἐδαφισίως
ὥστε τὸ βάρφος των ἐγγίζει τὴν γῆν ἢ τὸ κλαδίον,
καὶ συνοδεύουσιν τὰς φιλοφροσύνας αὐτὰς μὲ γογγυ-
σμούς περιπαθεστάτους· ἀλλ' ἡ θήλεια, ὡς ἄλλη
λαί: πολυμήχανος, φαίνεται κατ' ἀρχὰς ἀδιόφορος
καὶ ψυχρὰ, καὶ ἀποβάλλει τὰς ὑποκλίσεις. Μετ' ἐ-
λίγην ὁμως γλυκεῖς τινες στεναγμοὶ καὶ γοεροὶ τινες
σβέγγου προδίδουσιν τὴν ἐσωτερικὴν σπῆ: συγκίνησιν
ἢ καρδία ἐξάπτεται, ἢ φλόξ διεμνητεύεται διὰ φιλι-
μάτων φλογερωτέρων, καὶ ἡ φιλέρωμα τραγῳκῶν συγ-
κατατίθεται νὰ κορκαλῶθῃ σύνοικον τὸν στενόκοπον.
Περὶ δὲ τῆς γλυκύτητος τοῦ κρέατός τῆς κρίνου περι-
τὸν νὰ σὲ ὠμίλησω, ἀφοῦ ἐφαγες εἰς τοῦ διπλωμάτου
τὸ γεῦμα.

— Ὁ ὁποῖος μὲ ὠμίλησα καὶ περὶ τῆς ὑπεροχῆς
τῆς ἀγγλικῆς πολιτικῆς.

Ὁ ἀναγνώστης: ἐνόησεν ὅτι σκοπὸς τῆς φιλοσο-
φικῆς ἐπιστοφῆς τοῦ βουλευτοῦ μου, δὲν ἦτο τὸ
νὰ μάθῃ τὰ περὶ κέχρημασι καὶ τραγῳκῶν. Τὸ πρό-
σικόν του ποτὲ μὲν ὠχρόα, ποτὲ δὲ ἐξήπτετο, καὶ
ἀπελπισία ἐξωγραφεῖτο ἐπ' αὐτοῦ, καθόσον ἀπέφυγεν
ν' ἀπαντήσω εἰς τὰς περὶ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς
ἀγγλικῆς πολιτικῆς, πλαγίως μὲν ἀλλ' ἠαυρῆς
ἐρωτήσεως του. Ἡ ἀνηχησία του ἦτο ἀνεκφραστός,
τὸ δὲ στόμα του ἐπανελάμβανεν ἀκαταπαύστως τὴν
διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ἐμὲ αἰωνίας ἀφοσιότητός του.
Ἄλλὰ κ' ἐγὼ τὸν ἐβεβαίωσα ὅτι δὲν θέλω τὸν λησμο-
νήσει· καὶ οὕτω, αὐτὸς μὲν ἀπῆλθε παρηγορημένος,
ἐγὼ δὲ, διὰ νὰ μὴ ἀθετήσω τὸν λόγον μου, ἐκάλεισα
ἀμέσως τὸν ἐυλογόλυκτον, παρήγγειλα τὰς δύο ταύτας
εἰκόνας, καὶ, εἰς ἀμοιβὴν τῆς ἀφοσιώσεώς του, ἀφι-
έρωσα σελίδας τέσσαρας εἰς τὸν βουλευτὴν μου.
N. Δ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Η. ΒΡΑΙΑΔ. ΑΡΜΕΝΗ.

ΔΟΚΙΜΙΟΝ ΠΕΡΙ ΠΡΩΤΩΝ ΙΔΕΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΩΝ.

Ἐν Κερκύρα 1851.

Τύποις, Χ. Νικολαίδου Φιλαδελφείως.

Ὁ γενικὸς κλονισμὸς, ὅστις πρὸ τριῶν ἐτῶν συ-
τάραξεν ὅλα τὰ ἔθνη, ὡς κοσμογονικὴ κρίσις ἀνέβη-
ξεν ἀπανταχοῦ τὸ ἐθνικὸν αἰσθημα, τοῦ ὁποῖου οἱ

σπινθήρες ἀνέλαμψαν εἰς ἕλα τὰ μέλη τοῦ αὐτοῦ σώ-
ματος. Τότε μὲ πᾶλλουσαν καρδίαν καὶ ἀδελφικὴν
στοργὴν εἶδον τοὺς ἐν Ἑπτανήσῳ ἀνακράζοντας,
Ναί! εἴμεθα Ἕλληες! καὶ ἡμεῖς ἀπηνητήσαμεν, Ναί!
εἴμεθα ἀδελφοί!

Ἐκτοτε κλιίσται ἐφημερίδες, πλείττα πονήματα
ἀνεφάνησαν ἐκεῖ εἰς τὴν γλῶτταν, ἧτις χαρακτηρίζει
τὸν νέον τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος πολιτισμὸν,
καταγόμενον μὲν ἐκ τῆς ἀρχαιότητος, ἀλλὰ συγχρό-
νως ἀγωνιζόμενον νὰ προτοικειωθῇ τὸν νέον κλοῦτον
τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων.

Μεταξὺ τῶν πονημάτων τούτων διακρίνει βεβαίως
τὸ Περὶ τῶν πρώτων ιδεῶν καὶ ἀρχῶν δοκίμιον τοῦ
Κ. Π. ΒΡΑΙΑΔ ΑΡΜΕΝΗ, οὐχὶ μόνον ὡς ἐκ τοῦ ὀ-
νόματος τοῦ Συγγραφέως, δὲς τις ὡς δημοσιογράφος ἐ-
φείλκυσε τὴν προσοχὴν καὶ τῶν μὴ Ἑλλήνων, ἀλλὰ
καὶ ὡς ἐκ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ. Ὁ Πλάτων καὶ ὁ
Ἀριστοτέλης κατέστησαν τὸ ὄνομα τῆς Φιλοσοφίας
θελατικὸν καὶ παρὰ πᾶσι τιμώμενον. Ἀδικῶς ὁμως
ἤθελον ζηλοτυπεῖν περὶ τούτου αἱ λοιπαὶ ἐπιστήμη,
διότι αὐτὰ ἔχουσι πρακτικὴν χρησιμότητα, ἐνθ' ἡ φι-
λοσοφία τιμᾶται μόνον χάριν ἑαυτῆς, ὡς ἐπιζητούσα
τὴν εὐρεσιν καὶ ἀποδείξειν τῆς ἀληθείας, ἧτις εἶναι
καὶ ἔλων τῶν λοιπῶν γνώσεων ἢ ψυχῆ. Αἱ ἐπιστή-
μαι, περιεριζόμεναι εἰς ὀρισμένον κύκλον φαινομένων
καὶ ιδεῶν, εἶναι ἀπαραιτήτως τμήμα ὅλου τινός, τοῦ
ὁποῖου τὴν διασκευὴν καὶ τὴν οικονομίαν ἡ φιλοσοφία
προτίθεται. Ἐνθ' αὐτὰ, ὅσον συστηματικῶς καὶ ἐν
συναπαρτισθῶτι, δι' ἐγγυήσεως παραδέχονται προῖκα
τὴν θελεμικὴν ἀρχὴν των, ἢ ἄλλως ἐπαρκοῦνται εἰς
ἄβυσσον παρατήρησιν καὶ κατάταξιν τῶν φαινο-
μένων, ἢ φιλοσοφία ἔχει κύριον καὶ μόνον ἔργον νὰ
συναρμολογῇ ὅλας τὰς γνώσεις τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε
ν' ἀποτελῶσιν ἐνότητά οὐδὲν ἀποκλείουσαν, καὶ οὐχ
ἦτοον καὶ ἑαυτὴν σύμφωνον καὶ ὁμογενῆ. Δὲν λέγο-
μεν ὅτι ἡ φιλοσοφία προτίθεται νὰ λύσῃ ὅλας μας
τὰς ἀπορίας, διότι πρέπει νὰ εἶναι ἐπιστημονικαὶ τι-
όντι καὶ περιστρεφόμεναι εἰς τοιοῦτον τέλος, διὰ νὰ
γίνωσιν ἀντικείμενον αὐτῆς.

Ἀπὸ τοιαύτης ὁρμώμενοι ἀρχὴν ἀποπειρώμεθα τὴν
ἀνάλυσιν τοῦ παρόντος ἔργου, τοσοῦτω μᾶλλον θαρ-
ρόντες, ὅσον πεποιθήμεν ὅτι ὁ Συγγραφεὺς, ὡς ἐμ-
βριθῆς φιλόσοφος, γνωρίζει ὅτι πρόκειται περὶ ἐπι-
στήμης δυσχεροτάτης, τῆς ὁποίας πᾶς φθόγγος εἴ-
ναι ἔρις καὶ μάχη, καὶ πᾶν μέρος χρῆζει θεμελιώσεως
καὶ ἀποδείξεως. Ἡθέλωμεν ἀδικῆσαι μὲγάλως τὸν
Συγγραφεὴ, ἐὰν ἐζητοῦμεν παρ' αὐτοῦ συγγνώμην,
διότι τὸν προσκαλοῦμεν εἰς εὐσυνείδητον συζήτησιν.
Ὁ δημιουργὸς νέων θεωριῶν καὶ νέων πορισμάτων εὐ-
χαιροῦται-αι πολέμουμένος, διότι διὰ τῆς ἀντιλογίας
καταδεικνύεται ἡ διαφορά τῶν ἀρχῶν του πρὸς τὰ πα-
ραδεδογμένα. Ὅσον δὲ οἱ ἀναιτιολόγητοι ψόγοι, τοσοῦ-
τον καὶ οἱ ἀναιτιολόγητοι ἔπαινοι εἶναι βέλτεροι καὶ τε-
τριμμένοι.

Κατατασσόμενος δὲ Κ. Ἀρμένης εἰς τὴν χορείαν τῶν
ἐκλεκτικῶν, ὡς ἐν τοῖς προλεγομένοις ἀναγγέλλει,
δὲν ἐννοεῖ ν' ἀκολουθήσῃ δουλικῶς τὰ ἔχνη τῆς ὁμο-
νύμου γαλλικῆς Σχολῆς, ἀλλ' ἐξετάζει τὰ πάντα ἀφ'

ἐστίας, καὶ δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν θαρρόντως ὅτι
πάντα μετασκευάζει, καὶ πραγματικῶς δεικνύει νοῦν
πρωτότυπον, ὠριμάζοντα ἐν ἰδίᾳ μελέτῃ καὶ σπουδῇ
τὸν καρπὸν τῆς διανοίας αὐτοῦ. Εὐτυχῆς ἡμέρα, καθ'
ἣν δυνατὰ τις ν' ἀνακηρῆξῃ πρωτότυπον ἐν Ἑλλάδι
νοῦν ἐπὶ τοῦ πανταχόθεν ἀποτριωθέντος ἀγροῦ τῆς
Φιλοσοφίας! Τοιαῦται ἔρευναι, καὶ ἐν τυγχάνουσιν ἀν-
τιβήσεως ἴσως βασιμωτέρας ἐκείνης, ἢ ἡμεῖς δυνάμεθα
νὰ στηρίζωμεν, πάντοτε εἶναι πολὺτιμοι, διότι μεταδι-
δουσι τὸ εὐγενὲς τῆς αὐτονομίας αἰσθημα, ἀνευ τοῦ
ὁποῖου ἡ διάνοια ἔρπει χαμαί.

Ἴδιον των δημιουργῶν πνευμάτων εἶναι ἡ πεποιθη-
σις εἰς τὰ ἰδία ἔργα, καὶ αὐτὴ ἀμέσως ἐξ ἀρχῆς χα-
ρακτηρίζει τὸ Δοκίμιον τοῦ Κ. Ἀρμένη. Ἐν τοῖς
προλεγομένοις νομιμοποιῶν ἐξίστου τὴν θρησκείαν καὶ
τὴν φιλοσοφίαν, τὴν μὲν ὡς ἐξ ἀποκλήψεως ἔχουσαν
τὴν ἀλήθειαν, τὴν δὲ κτωμένην αὐτὴν δι' ἰδίας καὶ
αὐτονόμου τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς πράξεως, ὀρίζει καὶ
τὴν μέθοδον τῆς τελευταίας, ὡς προβαίνουσης διὰ
παρατηρήσεως, ἐπαγωγῆς καὶ συλλογισμοῦ. Καὶ ἰδοὺ
εἰσερχόμεθα, ἀνευ προαγωνίσματος, εἰς αὐτὰ τὰ πράγ-
ματα, in medias res.

Ὡς πᾶσα ἐπιστήμη (λέγει ἐν Κεφ. Α'), οὕτω σειρά
ιδεῶν συνδεδεμένων πρὸς ἀλλήλας καὶ γεννωμένων τῆς
μῆς ἐκ τῆς ἄλλης, ἔχει πρώτην τινὰ ἰδέαν θεβαίουσαν
τὰς ἄλλας, οὕτω καὶ ἡ φιλοσοφία, καὶ μάλιστα εἰς
ἀνώτερον βαθμὸν, ὡς πρωτεύουσα πασῶν, ἔχει πρῶ-
την τινὰ θέσιν, δι' ἑαυτῆς ὑπάρχουσαν καὶ ἀναμφίβολον.
Τοιαύτη εἶναι ἡ ἰδέα τοῦ ὄντος, διότι λογικῶς πα-
σῶν τῶν ἄλλων προῦπάρχει καὶ εἶναι ἡ ἀπλουστέρα,
ἢ γενικωτέρα καὶ μόνη ἀναγκαία, ἢ ἐμφυτοσ.

Τὸ ὄν, καθαρὸν καὶ μόνον, εἶναι στερημένον πάσης
ποιότητος, ὅθεν καθαρὰ ὑπόστασις διακρινομένη ἀπὸ
τῆς μορφῆς, ἰδοὺ ἡ δευτέρα ἰδέα, καὶ ἀμέσως ἔπειτα ἡ
τρίτη, ἧτοι ἡ σχέσις μεταξὺ ὑποστάσεως καὶ μορφῆς.

Ἄλλ' αἱ ἰδέαι τοῦ ὄντος, τῆς μορφῆς καὶ τῆς σχέ-
σεώς των, ἰσοδυναμοῦσαι μὲ τὸ ἐγὼ εἶμαι καὶ εἶμαι
ὑπὸ τινι μορφῇ καὶ ὑπάρχει σχέσις μεταξὺ τοῦ
καθαροῦ μου ὄντος καὶ τῆς μορφῆς αὐτοῦ, συνεπάγον-
ται ὅτι εἶμαι ἐν τινι τόπῳ καὶ ἐν τινι χρόνῳ, ἔτερα
δύο στοιχεῖα τῆς ἰδέας τοῦ ὄντος.

Αὗται εἶναι αἱ μόναι πρώται ἰδέαι, πέντε τὸν
ἀριθμὸν, ὡς δεικνύει καὶ ὁ Ἀριστοτέλης διὰ τῶν δέκα
κατηγοριῶν του, ἐνχερῶς ἀναγομένων εἰς τὰς πέντε
ταύτας.

Πρὶν προῦδωμεν περαιτέρω ἄς ἐπιφέρωμεν τοὺς
δισταγμούς μας.

Ἡ ἰδέα τοῦ ὄντος προτάσσεται ὡς ἰδέα πρώτη,
διότι εἶναι ἡ ἀπλουστέρα, ἀλλ' ὡς νομίζομεν ἡ ἰδέα
αὕτη εἶναι προτὸν τῆς ἀφαιρέσεως, διότι, διὰ ν' ἀπο-
κτῆσωμεν αὐτὴν, πρέπει ν' ἀναβῶμεν ὅλην τὴν κλίμακα
τῆς ἀφαιρέσεως, ἀπεκδύοντες τὸ νοούμενον ὄντικει-
μενον ἀπὸ πάσαν ἰδιότητα καὶ ποιότητα, ἕως οὗ νὰ
φθάσωμεν εἰς τὸ ὅλως ἀόριστον καὶ κενὸν περιεχομένου.

Ταῦτο ὁμολογεῖ καὶ ὁ συγγραφεὺς λέγων (σελ. 5.),
ὅτι τὸ ὄν ἀνευ μορφῆς δὲν συλλαμβάνεται ὑπὸ τῆς
ἀνθρωπίνης διανοίας εἰμὴ δι' ἀφαιρέσεως. Ἡ ἀπλό-
της τοῦ ὄντος εἶναι λοιπὸν προτὸν τοῦ νοῦς μας,

ἀποτέλεσμα τῆς γνώσεώς μας, τὸ ὁποῖον ἀπλῶς δεῖ-
κνύει ἕως εἰς ποῖαν βαθμίδα δύναται νὰ προῆλθῃ ἡ δύ-
ναμις τῆς ἀφαιρέσεως· πῶς ὁμοίως τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι
ἰδέα πρώτη; Ὁ ἰσχυρισμὸς δὲ εἶναι ἰδέα ἐμφυτος,
οὐδεμίαν, ὡς φρονοῦμεν, προσθέτει δύναμιν, διότι
οὐχ ἦν τὸν εἶναι. Ἐμφυτὸν αὐθαίρετον. Τί ἐννοεῖ τὸ ἐπι-
θετον ἐμφυτος; Ἐννοεῖ ὅτι ὅλοι ἐξίσου οἱ ἄνθρωποι
ἔχουσι ἀφαιρέτως τὴν ἰδέαν ταύτην; — ἀντιλέ-
γομεν, διότι τὴν συμμερίζονται μόνον ὅσοι ἐξήχησαν
τὴν δύναμιν τῆς ἀφαιρέσεως καὶ οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰμὴ
ἡ δύναμις αὐτῆ, ἥτις ἔτυχε τόσον καλὰ τοῦ σκοποῦ
τῆς, ὥστε τὰ πάντα ἐκένωσε, θέτουσα ἐνώπιον τοῦ
νοῦς γενικώτατά τινα ἰσοδυναμοῦσαν μὲ τὸ Μηδέν.
Τὸ δὲ, κενὸν περιεχομένου, στερημένον πάσης ποιότητος
παντὸς προσδιορισμοῦ, ἐρωτῶμεν κατὰ τί διαφέρει
ἀπὸ τὸ Μηδέν; Εἰς τὸ ὅτι τὸ Μηδέν εἶναι ἀρνητικόν;
ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι εἶναι ἡ δι' ἀφαιρέσεως ἀρνησις παντὸς
προσδιορισμοῦ. Τὸ ἐμφυτον, ὡς φρονοῦμεν, χρησιμεύει
μόνον εἰς τὸ ν' ἀπαλλάξῃ τὸν φιλοσοφοῦντα ἀπὸ
ἐξέτασιν καὶ ἀπόδειξιν. Διότι ἂν ἐννοῆσῃ ὅτι ὁ ἄνθρωπος
εὐρίσκει τὴν ἰδέαν ἐν ἐκτυτῷ, τότε ἐμφυτος εἶναι καὶ
ἡ ἰδέα τοῦ κακοῦ. Τὸ ζήτημα εἶναι ποῖον ἐξ ὧν, ἐν
ἐκτυτῷ ἀπαχθῆ ὁ ἄνθρωπος, εἶναι τὸ ἀληθές! Ἄν
ἐννοῆσῃ ὅτι εἶναι ἰδέα ἀμεσῶς, δὲν εἶναι ὀρθόν, διότι ἐμ-
πέως τὴν ἀποκτῶμεν δι' ἀφαιρέσεως.

Τὸ δὲ λοιπὸν εἶναι ἄρα ἀφαιρέσις, καὶ ὁ νοῦς, μὴ
δυνάμενος νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω, ὡς φθάσας εἰς
τὸ Μηδέν, ἐπιποθεῖ λέγων, ἀλλ' ἐκένωσα πολὺ,
ἀς πληρώσω πάλιν, καταβῶ τὴν κλίμακα, ἢ ἀ-
νέβην, καὶ διὰ τὸ νὰ μὴ καταβῶ πολὺ διὰ μίαν, δέχεται
ἀλλήν ἀρῆσιν, ὅ ἐστὶ τὴν μορφήν, ὡς πληρωτὴν τοῦ
κενοῦ. Δηλαδή, δὲν εἶναι ὡς ἰδέαν πρῶτα, ἀλλ' ἄρα
ταχύτης τοῦ νοῦς, μετρίκτως δὲ ἐπιποθεῖται βραδείας.

Καὶ κατ' ἄλλον τρόπον θεωρουμένη ἡ ἰδέα τοῦ ὄν-
τος, εἶναι ἡ συγκεφαλαίωσις ὅλων τῶν ἀντικειμένων
ὑπὸ μίαν λέξιν, οὐδὲν λέγουσαν, καὶ ἐπειδὴ ἔχομεν
τὴν συνειδητὴν τῆς πληθῆος, ἥτις πρὸς ὀλίγον ἀφέθη,
ἐπανερχόμεθα εἰς αὐτὴν διὰ τῆς προσθήκης τῆς μορφῆς.

Τί εἶναι ὁμοίως ἡ σχέσις μεταξὺ ὄντος καὶ μορφῆς;
εἶναι νέα ἀφαιρέσις οὐδὲν συντελούσα εἰμὴ εἰς τὸν σύν-
δεσμον τῶν δύο ἀντιθέτων πράξεών μας ὡς ἐξ ὑπο-
κειμένου, διότι ἂν ἦτον ἀληθὴς σύνδεσμος, ἔπρεπε ν'
ἀποτελῆ ἀνωτέρων τῶν δύο ἐνόητα, τοῦ ὄντος, δηλα-
δὴ, καὶ τῆς μορφῆς, ἀλλῶς δὲ εἶναι μόνον παράθεσις
παρ' ἡμῶν γενομένη.

Τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου οἱ ἰδέαι, ἡ εἶναι ἐξήγη-
σις ἀναλυτικῆ τῆς μορφῆς, δηλαδή, κατάστασις τῆς κλί-
μακος τῆς ἀφαιρέσεως, ἡ προσέρχονται μόνον διὰ τῆς
ὑπεισαγωγῆς τοῦ ἐγώ.

Περὶ τούτου, ἔχομεν ἰδιαιτέρον Κεφάλαιον (τὸ Β')
καὶ πολὺ εὐστόχως καὶ ἀσθητῶς, νομίζομεν, ἀποδεικνύει
ὁ Συγγραφεὺς, ὅτι δὲν δύναται ἡ φιλοσοφία ν' ἀφορ-
μηθῇ ἐκ τοῦ ἐγώ, διότι τὸ ἐγώ εἶναι ἡ πλέον σύνθε-
τος ἰδέα, περιλαμβανούσα ὅλον τὸν ἄνθρωπον, ὡς σῶ-
μα καὶ ψυχὴν, ἀντιλαμβανομένην, αἰσθητομένην, θέ-
λουσαν, νοοῦσαν κτλ. Ὅλων τούτων λοιπὸν πρέπει
νὰ προηγηθῇ ἡ ἀνάλυσις.

Ὁ Συγγραφεὺς ὁμοίως λέγει « Τὸ δὲ εἶναι τὸ ἐγώ
» Κατ' ἀρχάς δὲν βλέπομεν τὸ ὅτι εἰμὴ ὡς τὸ ἐγώ.
» Ἀλλὰ τὸ ἐγώ εἶναι ἀχώριστον ἀπὸ τοῦ οὐκ ἐγώ. »
Νομίζομεν ὅτι αὐθαίρετως ἐναλλάσσονται αἱ ἐνοιαὶ
τοῦ ὄντος καὶ τοῦ ἐγώ, διότι, ἀν κατ' ἀρχάς βλέπομεν
μόνον τὸ ἐγώ, ἄρα τὸ ἐγώ εἶναι ἡ ἰδέα πρώτη, τὸ
δὲ ὄν, εἶναι ἀπλοῦν κατηγορούμενον τοῦ ἐγώ.

Ἡ ἰδέα τοῦ οὐκ ἐγώ, ἐξακολουθεῖ, εἶναι σύγχο-
νος τῆς ἰδέας τοῦ ἐγώ καὶ ἀχώριστος, ἐν εἶναι ὁμοίως
ὡς ἐκ τούτου ἐμφυτος (ὡς εἶπε δὲν εἶναι τὸ ἀπό-
γιστον τῆς ἀφαιρέσεως). Τὸ οὐκ ἐγώ εἶναι ὅλος ὁ
ἐξωτερικὸς κόσμος, τὴν δὲ ἰδέαν αὐτοῦ ἔχομεν ὄχι
μόνον διὰ συλλογισμοῦ, ἀλλὰ πρότερον δι' ἐνορασίαν
ἢ εὐθυωρίας (intuition). Τί ἐστὶν ἐνόρασις; Ἡμεῖς
νομίζομεν ὅτι εἶναι ἄλλο ὄνομα τῆς βεβαιότητος.
Εἴμεθα ἐκ τῶν αἰσθητῶν μας βέβαιοι, ὅτι ὁ κόσμος
ὑπάρχει· αὐτὴν τὴν βεβαιότητα τινεὶ, διὰ ν' ἀνωψώ-
σωσι καὶ νὰ καταστήσωσι τρόπον τινα ἀνευθύτων,
ὀνομαζοῦσιν ἐνόρασιν. Ἡ ἐνόρασις ὁμοίως δὲν ἀποτελεῖ
ἰδιαιτέραν δύναμιν, ἀλλ' ἡ τῶν αἰσθητῶν καὶ τοῦ
νοῦς ἀποδεχομένου τὸ παρ' αὐτῶν μαρτυρούμενοι. Ἄν
δὲν λανθάνωμιθα, ὁ Συγγραφεὺς ἐπροτίμησε τὴν ἐνό-
ρασιν ἀντὶ τοῦ συλλογισμοῦ διὰ τοῦ ἐξῆς λόγου. Ὁ
Κάντιος εἶπεν, ὅτι ἐκ τῆς ἐνορίας δὲν δυναίμεθα νὰ
ἐξάξωμεν τὴν ὑπαρξιν. Ἐάν ἔχω τὴν ἐνορίαν ἐκείνην
ταλάντων, δὲν ἔπεται ὅτι ἔχω ἐκείνην τάλαντα. Τὸ
ἐπιχείρημα εἶναι ἐρεσχελον. Πρὸς ἀποφυγὴν οὗτου
ἔτις ὁ Συγγραφεὺς δὲν θέλει νὰ ἐξάξῃ διὰ συλλογι-
σμοῦ τὴν ὑπαρξιν τοῦ κόσμου. Εἴμεθα ὁμοίως σύμφω-
νοι μὲ τοὺς θεολογούμενους, ὅτι τὸ περὶ ὑπαρξίως τοῦ
κόσμου δὲν εἶναι φιλοσοφικόν, ζήτημα, οὗτε ἐν γίνε-
ται ζήτημα, ἀλλὰ τὸ περὶ ἀληθείας, ὅπερ ἐστὶ τὸ περὶ
τῆς ἐνορίας τοῦ κόσμου, ὡς καὶ περὶ τῆς ἐνορίας τῆς
ὑπαρξίως. Τάχα ἡ ὑπαρξις σηκώνει ἀλήθειαν; καὶ
τί δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ, ἢ τί δὲν συμμερίζεται
τὴν τιμὴν τῆς ὑπαρξίως; καὶ τὸ κακοῦργημα ὑπάρ-
χει καὶ ὅλοι αἱ κακαὶ τοῦ ἀνθρώπου διαλέσει. —
Βεβαίως ὁ φιλόσοφος βλέπων καταρχόμενον ἀνωθεν
λίθον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι τὸ οὐκ
ἐγώ δύναται νὰ συντρέψῃ τὸ ἐγώ. Ἡ βεβαιότης αὕτη
εἶναι τάχα ἀνωτέρα τις δυνάμις, ἢ ἐνόρασις, ἢ ἡ βε-
βαιότης τῶν αἰσθητῶν, σταθερῶς μαρτυροῦσάν εἰς
τὸν νοῦν τὴν αὐτὴν πείραν; Οὐδὲν νέον λοιπὸν διδά-
σκει ὁ φιλόσοφος, λέγων ὁ κόσμος ἐπάρχει, ἀλλὰ τί
ἐστὶ κόσμος, ὁποίας φύσεως ἢ ὑπαρξίως του; Αὕτη ἡ
κοικιλία, ἢ ἐν τῇ κοικιλίᾳ ἀένναος μεταβολῆς, ἢ ἀκα-
ραία μετέθεσις ἀπὸ τὴν ὑπαρξιν εἰς τὴν μὴ ὑπαρξιν,
ὥστε ὁ Ἡράκλειτος ἔλεγε, πάντα ῥεῖ, αὐταὶ προσβάλλ-
λουσι τὸν φιλόσοπον, νομίζομεν, ὅτις ἀρχεται ἐκ τῆς
ματαιότητος τοῦ κόσμου, ἢ δὲ ἀπόδειξις τῆς ὑπαρ-
ξίως του οὐδεμίαν διδίδει εἰς αὐτὸν στερεότητα, οὗτε
ἢ ἐνορία πλουτεῖ.

Ἐπανερχόμεθα ὁμοίως εἰς τὸν Συγγραφεῖα. Τὸ ὄν
ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ ἐγώ, οὐ ἀχώριστον εἶναι τὸ οὐκ
ἐγώ. Λόγω τῆς μορφῆς ὁμοίως εἶναι εἰς ὄρισμένον τό-
πον καὶ χρόνον, ἀλλ' αὐτῶν ἡ ἰδέα εἶναι ἀναγκαίως
ἀπειρος, διότι ὁ νοῦς δὲν δύναται νὰ θέσῃ ὄρια πέραν

τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου. Φρονοῦμεν ὅτι ἡ ἀπειρία
αὕτη εἶναι μᾶλλον ἢ πρόδος εἰς τὸ ἀπειρον, δηλαδή,
ἀτελεύτητος ἐπανάληψις τῆς αὐτῆς ἐνορίας. Λέγων
χρόνον, ἐννοῶ διαδοχὴν, πρότερον καὶ ὑστερον, ἀλλὰ
πρὸ τῆς σήμερον ὑπῆρξεν ἡ χθές, καὶ πρὸ αὐτῆς ἄλλη
δηλαδή, ὁ χρόνος διαίρεται εἰς τὸ ἐπάπειρον, οὗτε
δύναται τί; νὰ εἰπῇ, ὅτι ἐμέτρησεν ὅλον τὸν χρόνον
τὸ αὐτὸ δὲ καὶ περὶ τοῦ τόπου. Ἡ ἀπειρία ὁμοίως αὕτη δὲν
ἐννοεῖ ὅτι ὁ χρόνος εἶναι ἀκούσιος καὶ αὐθόπαρκτος,
ἀλλ' ὅτι ἡ ἰδέα, τὴν ὁποῖαν δι' ἀφαιρέσεως ἐχηματί-
σομεν περὶ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου, εἶναι ἢ εἰς
ἐπάπειρον ἐκανάληψις τοῦ οὐτοῦ πράγματος, τοῦ
πρότερον καὶ ὑστερον, διότι, ἂν ἀφαιρέσωμεν τὸ πρό-
τερον καὶ ὑστερον, οὗτε χρόνος ὑπάρχει. Ὅθεν ὅτι
οὐδνομάσῃς πρότερον, ἐγώ τὸ λέγω ὑστερον ἄλλου
πρότερου, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἀλλ' αὕτη ἢ ἔκτασις
εἶναι μόνον κατὰ φαντασίαν, διότι δὲν εἶναι ὁ χρόνος
ἀπειρος, ἀλλ' ἡ ἀτομικὴ μας ἐπανάληψις τοῦ πρότε-
ρον καὶ ὑστερον.

Διὰ τοῦτο ὁ Ἀριστοτέλης ὄρισεν τὸν χρόνον (Φυσ.
Λογ. Δ'. 15), ἀριθμὸν κινήσεως κατὰ τὸ πρότερον
καὶ ὑστερον. Τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τόπου. Μὲ λέγεις
ὅτι τόπος εἶναι, τὸ περιέχον· ἐγώ δὲ σὲ ἀπαντῶ ὅτι
διὰ τὸ περιέχει εἶναι ἐκτὸς τοῦ περιεχομένου, ἄρα
κατέχει νέον τόπον καὶ ἰδοὺ ἐκ νέου τὸ ζήτημα εἰς
ἐπάπειρον. Ἐκ τοιούτων προβλημάτων ἐχηματίσεν
ὁ Κάντιος τὰς ἀντινομίας του.

Μετὰ τὰς πρώτας ἰδέας πραγματεύεται ὁ Συγ-
γραφεὺς τὰς ἐκ τῶν προτέρων ἀρχάς, ἰσχυρίζομενος
ὅτι ἄλλο εἶναι ἰδέαι καὶ ἄλλο ἀρχαί, ἐνῶ μέχρι τοῦ
δε ἐγένετο τούτων σύγχυσις. Αἱ ἀρχαί εἶναι λοιπὸν
πορίσματα τῶν ἰδεῶν. Ἡ ἰδέα τοῦ ὄντος ἀποκλείει
τὴν τοῦ μὴ ὄντος· ὅθεν ἰδοὺ ἡ ἀρχὴ τῆς ταυτότη-
τος. Καθ' ἡμᾶς τὸ ὄν εἶναι αὐτὸ καὶ τὸ μὴ ὄν,
διότι κατ' οὐδὲν πλουτεῖ τὸ ὄν πλέον τοῦ μὴ ὄντος.
Ὁ Συγγραφεὺς ὁμοίως πρὸς ἀποφυγὴν τούτου δὲν λέ-
γει τὸ ὄν, ἀλλὰ πᾶν τὸ ὄν δὲν δύναται ἐνταυτῷ νὰ
μὴ εἶναι. Ἐγκατέλειψεν ἐπομένως τὸ καθαρὸν ὄν, ἀν-
τικαταστήσας αὐτὸ διὰ τοῦ πεπερασμένου καὶ μερι-
κοῦ ὄντος.

Δεύτερον, ἐκ τῆς μεταξὺ ὄντος καὶ μορφῆς σχέσεως
ἥτις εἶναι ἀναγκαία, διότι αὐτὰ τὰ δύο εἶναι ἀχώριστα,
ἔπεται ὁ ἀναγκαῖος λόγος, ἦτοι ἡ ἀρχὴ τῆς αἰτιότη-
τος. Ἡμεῖς ὁμοίως φρονοῦμεν ὅτι δὲν ἔπεται, ἀλλὰ
προϋποκίθεται, διότι μὴ ὑπαρχούσης αἰτιότητος δὲν
ἔθελεν εἶσθαι ἀχώριστος ἀπὸ τὴν μορφήν ἢ ὑπόστα-
σις, καὶ μέχρι τοῦδε δὲν εἰδείχθη πόθεν τὸ ἀχώριστον,
εἰμὴ ὅτι τὸ ὄν μᾶς παρίσταται πάντοτε ὑπὸ τινος μορ-
φῆς αἰσθητῆς, ἢ νοερᾶς (σελ. 5)· ἀλλὰ τότε κακῶς
ἐπράξαμεν δι' ἀφαιρέσεως ἀποχωρίζοντες τὴν ἰδέαν
τοῦ καθαρῶ ὄντος· ἀπεναντίας ἔπρεπε νὰ εἰπώμεν
ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ καθαρῶ ὄντος εἶναι ὑπόθεσις (ἢ, ἀν-
προτιμώμενη, ἐμφυτος ὑπόθεσις), διότι καθαρὸν ὄν δὲν
ὑπάρχει.

Ἐκ τοῦ ὅτι ὁμοίως πᾶν τὸ ὄν ἔχει αἴτιον, ἔπεται ὅτι
ἔχει καὶ τέλος· ὅθεν ἰδοὺ ἡ ἀρχὴ τῆς τελεότητος·
φρονοῦμεν δὲ ὅτι ἀναγκαίως δὲν ἔπεται, ἀλλὰ ζη-
τῆται.

Αἱ τρεῖς αὐταὶ ἀρχαὶ συννηωμέναι παρέχουσι τὴν
ἐννοίαν τῆς τάξεως.

Διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν τριῶν τούτων ἀρχῶν ἐπὶ
τῆς ἰδέας τοῦ ὄντος, ἔχομεν τὴν ἰδέαν τοῦ ἀπειροῦ
ὄντος (Κεφ. Δ'). Ἀλλ' ἔτις παρατηρήσει τις, ὅτι
τοιουτοτρόπως γινόμεθα δημιουργοὶ τοῦ Θεοῦ, ἢ θε-
ουργοὶ, διότι ἀπὸ τὰς ἰδέας μας πορίζομενοι ἀρχάς
καὶ συνάπτοντες ὁμοῦ ὅλα συνθέτομεν τὸ ὑπέρτατον
ὄν. Πρέπει ἐν τούτοις νὰ ἴδωμεν ἂν αἱ τρεῖς αὐταὶ
ἀρχαὶ συμφωνῶσι πρὸς ἀλλήλας. Ἡ ἀρχὴ τῆς ταυ-
τότητος ἀποκλείει τὴν ἑτερότητα, πῶς ὁμοίως συνταυ-
τίζεται τὸ ὄν μὲ τὴν μορφήν; διὰ τῆς ἀρχῆς τῆς αἰ-
τιότητος; ἄρα ἢ αἰτιότης εἶναι τὸ ἐναντίον τῆς
ταυτότητος, δηλαδή, ἢ ἐνωσις τῶν ἐναντιῶν, συνθε-
μένων πρὸς τέλος τι ἑκατέρων τούτων ἀνεξάρτητον,
καὶ τὸ σύνολον τούτων ἀποτελεῖ τὴν τάξιν. Αὐτὰς
τὰς παρατηρήσεις ὑποβάλλομεν, φρονοῦντες ὅτι ἡ φι-
λοσοφία δὲν ἀπεπεράτωσε τὸ ἑαυτῆς ἔργον, πρὶν ἐξε-
τάσῃ τὰς ἐνορίας, ὡν γίνεται χεῖρις. Μᾶλλον λοιπὸν
ἔχομεν ἀνάγκην νὰ γνωρίζωμεν, πῶς συνέχεται ἡ ταύ-
τότης μὲ τὴν αἰτιότητα καὶ μὲ τὴν τελεότητα, ὁμοῦ
δὲ μὲ τὴν ἰδέαν τοῦ ὄντος, παρὰ πόθεν τὰς πορίζο-
μεθα, διότι ἄλλην πηγὴν τῆς νοήσεως δὲν δύναται
νὰ ἔχωσι, καὶ ἄνευ νοήσεως ἀδύνατον νὸ νοήσωμεν.

Καὶ ἄλλως ἐρωτῶμεν τὰ ἐξῆς: Τὸ ἀπειρον ὄρισθη
ὡς ποιότης τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου· πῶς ὁμοίως ἐκ
τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐνορίας τῆς τάξεως ἐπὶ τοῦ ὄν-
τος, ὡς διὰ μαγικῆς βάρδου, προήλθε τὸ ἀπειρον ὄν.

Καὶ διατὶ τὸ ἀπειρον ὄν; διότι τὸ ἐγώ καὶ τὸ
οὐκ ἐγώ ἔχουσι τι αἴτιον ὡς καὶ πᾶν ὅτι εἶναι· αἰ-
τῶν δύναται νὰ εἶναι, καὶ διότι ἡ τῶν ὄντων ἀλληλουχία
δὲν ἐπιτρέπει πληθὺν αἰτίων καὶ ἀπειρον αὐτῶν αἰ-
ράν. Ἀλλ' ἡ ἰδέα τοῦ ἀπειροῦ, ὡς εἶδομεν, ἦτον
ἀπειρος τειρά. Ἐδῶ ὁμοίως ἔχομεν ἀνάγκην πρώτου
αἰτίου, ἄρα ὑπάρχει· ὡς ἔλεγεν ὁ Βολταῖρος, ὅτι καὶ
ἂν δὲν ὑπῆρχεν ἔπρεπε νὰ ἐφεύρωμεν τὸν Θεόν. Πῶς
ὁμοίως τὴν ὑπαρξιν τοῦ κόσμου δὲν δυναίμεθα νὰ ἐξάξω-
μεν διὰ συλλογισμοῦ, κατορθόνομεν ὁμοίως νὰ ἐξάξω-
μεν τὸν Θεόν; Ἀναστρέφοντες μάλιστα τὰς ἰδέας
βλέπομεν ὅτι ἡ ἀπειρία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἢ παύσις τῆς
ἀπειρίας, διότι ὁ χρόνος ἦτον ἀπειρος διὰ τῆς εἰς τὸ
ἐπάπειρον πρόδου, ἐνῶ ὁ Θεὸς εἶναι ἀπειρος, διότι ἡ
ἀπειρος ἄλυσις κόπτεται διὰ τοῦ πρώτου αἰτίου. Ἄρα
ἄλλη ἢ μία ἀπειρία καὶ ἄλλη ἢ ἄλλη, δηλαδή, ἀπειρον
εἶναι καὶ τὸ μὴ ἔχον πέραν καὶ τὸ ἔχον πέραν ἐν
ἑαυτῷ.

Περιοριζόμενοι εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ θεμελίου λίθου
τοῦ νέου συστήματος, ἀπέχομεν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπιφέρω-
μεν ἄλλας ἀντιρρήσεις, θεωροῦντες καὶ ταύτας πολὺ
ἀσθενεῖς· εἰς τὸ ἐξῆς δὲ μόνον ἀναλύομεν ἐν συνόψει
τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀξιολόγου τούτου συγγράμματος.
Ἐν κεφαλαίῳ Στ'. καταδεικνύεται ὡς ἐκ τῆς ψυ-
χαλογίας ἐπιτροχάδην τὸ ὄρθον τοῦ συστήματος,
ἔπεται δὲ ἱστορικὴ ἀνάλυσις τῶν ἐπιστημοτέρων φιλο-
σοφικῶν συστημάτων τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἀριστοτέ-
λους, τοῦ Δειδωνεῖου, τοῦ Μιχαηλεβράγγου, τοῦ Καντίου
καὶ τοῦ Ρεῖδου. Αἱ ἀναλύσεις αὗται εἶναι μεγάλου
λόγου ἀξία, διότι διδουσι πιστοτάτην σύνοψιν φιλο-

όπλον της Ανατολικής Εκκλησίας και όλου αυτής του κληρώματος κατά των έντελώς ματαίων αγώνων του ήτον, είναι εις την περίστασιν ταύτην, και θέλει ελθεαι διηγεσθως, ή αδιαφορία.

Η ΜΟΡΡΑ.

Ητο Κυριακή ότ' έφθασα εις την Ζάκυνθον· ή καρδιά φιλοστόργου μητρός έτρεμεν εισέτι δια την σωτηρίαν των τέκνων της, και τους τρόμους της επήυξανε το φιλόποστον της επτανησιέου άστυνομίας, ότε, μετά πολλας και μωράς διατυπώσεις, επετρέπη τέλος πάντων εις ήμάς να μεταβώμεν εις οικίαν κειμένην κατά την ένορίαν του Αγίου Βασιλείου, προς την δυτικήν άκραν της πόλεως. Εθνώμων ανακαλώ εις την μνήμην τά πλήρη οικτου και συμπαιθείας βλέμματα των Ζακυνθίων, ότε μάλιστα διαβαίνοντες την κυριώτερον λεωφόρον, (Πλατεϊαν βουγαν) ήκούομεν επαναλαμβάνομένην την παρήγορον φωνήν αδελφικής ύποδοχής. Και όμως ή φιλόθενος εκείνη νήτος έτρεπε τότε περι τας δεκαπέντε χιλιάδας Έλλήνων προσφύγων!

Μόλις αναβάς εις την οικίαν προέτεινα εκτός του παραθύρου την κεφαλήν δια να εύχαριστήσω την παιδικήν μου περιέργειαν. Είδον δε δύο ανθρώπους εσταμένους μεταξύ πολλών άλλων, και παιζοντας παιδιάν ονομαζομένην, ως ακολούθως έμαθον, Μόρραν. Η παιδιά αυτή είναι πάντη περιέργος και ιδιόβρυθος· διότι δέν παίζεσαι ούτε δια κύβων, ούτε δια χαρτίων ή πεσσών, ούτε δι' άλλου τινός σκεύους ή εργαλείου, αλλά δια μόνων των χειρών, ή και δια μιās μόνης, εάν ποτε τύχη να είναι μονόχειρ ο παίζων. Ισταμένοι ή και καθήμενοι ό εις απέναντι του άλλου, κλειοισι την δεξιάν γρονθοειδώς, και έπειτα προφέρουσι γεγωνία τη φωνή ένα σπουδαίως αριθμόν από του 1. μέχρι του 10, ανοίγοντες ένα, ή κλειστοτέρους, ή και όλους τους δακτύλους, ότε αναφωνοθι tuitta, ήτοι έλιη. Σκοπός δε της παιδιās είναι το να μαντεύσθ ή εις των παιζόντων τον αριθμόν τον όποιον θέλει σημειώσθ ή έτερος δια των δακτύλων, τείνων και αυτός συγχρόνως την χείρα, και σημειών δια του αυτού τρόπου τον αριθμόν. Αλλά, πολλάκις, δια ν' ακατήσωσιν άλλήλους οι ανταγωνισται, άλλον αριθμόν προφέρουσι δια του στόματος, και άλλον σημειώσθ δια των δακτύλων. Ο μαντεύσας κερδαίνει μιαν βολήν, (puntio), έκαστον δε παίγιονον σύγκριται συνήθως εκ πέντε βολών. Ο δε νικησας πίνει μονοροφητή κρασοβόλιον, ή γλυκαίνει τον λάρυγγά του δι' άμυδαλωτοδ (μαντολάτου), εάν το παίγιον επαίχθ από των Χριστουγεννίων μέχρι του τέλους της Γυβρνήτης. Συναγωνίζονται δε με τσαύτην ταχύτητα και ευστοχίαν, ότε, ένδω να αναγνώσθ τις την μικράν ταύτην περιγράφην, δύο Ζακυνθιοί αρχίζουσι και άποπερατοδαι και τας πέντε βολάς.

Με φαίνεται ότι τους βλέπω και την ώραν ταύτην παιζοντας την μόρραν· το πρόσωπόν των έκάπτεται, οι όφθαλμοί των σπινθηροβολοδσι, και ήλι των ή ζωή συγκεντροδται, ούτως ειπείν, εις το βλέμμα των. Νομίζεις ότι άρπάξουσιν από τους όφθαλμούς και τά χείλη των ανταγωνιστών τον αριθμόν τον όποιον μέλλουσι να μαντεύσωσι. Και τφόντι, τον μαντεύουσιν εν ριπή όφθαλμοδ, και τον άνακρυπτουσι μεγαλοφώνως. Η βαγδαία κίνησι των δύο αντίπαλων και συσταουρομένων χειρών, και αι όξειαι των παιζόντων φωναί, τραχείαι μίν πάντοτε και μονότονοι, άλλ' άνωφύομεναι καθόσον σφοδρόνται και άκραξεί ή κάλη, έχουσι τι ιδιογενές; ίσως δε ήθελον ειπεί και άγριον, εάν ό λαός της Ζακύνθου δέν ήτο εκ των εύφυστέρων και μεγαθυμότερων λαών της Ελλάδος.

Η μόρρα παίζεσαι και κατά τας άλλας νήσους του Ιονικου Κράτους, και καθ' όλην την Ιταλίαν, ως δε μ' έβεβαίωσάν τινες και κατά την Ολλανδίαν. Αλλά κανείς εκ εκείνων τους όποιους ήρώτησα, δέν έγνώριζεν όποία ή καταγωγή της και δια τί ονομάζεται μόρρα· κανείς δέν ύπόπτευσιν ότι ή μόρρα επαίξεσαι, άπαραλλάκτως όπως και σήμερα, και επ' αυτών των άρχαιοτέρων χρόνων της Ρώμης, και ότι μάλιστα και παροιμία εκ αυτής εγεννήθη, κατηγορουμένη επί των έχόντων χαρακτηρισήρα ελλικρινή, έδολον και φιλαλήθη.

Τρεις συγγραφείς, εκ των άρχαίων, γνωρίζω μνημονεύοντας της μόρρας, τον Κικέρωνα, (Divin. II 41. Off. III. 19. 23. και Fin II. 16.) τον Σουετώνιον, (Oef. Aug. 13.) και τον Πετρώνιον, (Rom. Satyr) και ονομάζοντας αυτήν, micare digitis, ή παιδιάν δια των δακτύλων. Ο πρώτος, στιγματίζων τον έδολο και την κακίαν, βεβαίαι ότι ό έδολος, όσακις πράκειται να επαινέσθ την εδούτητα και την χρηστότητα τινος, μεταχειρίζεσαι παροιμίαν άρχαϊοτάτην (votustate proverbium) λέγων ότι, με' αυτόδ δυνατόν εις να παίξθ μόρραν και εν τώ σκέσει. (dignum essa dicunt quicum in venobis mices). Προσέθετον δε εν τώ σκέσει, διότι, δια να διακρίνη τις τον αριθμόν των δακτύλων του αντιπαλου, έχει ανάγκην των όφθαλμών του. Η αξιομημόνυτος αυτή παροιμία, έξακολουθει ό Κικέρων, διδάσκει εις ήμάς ότι άνωφελές είναι ότι άποκτάμεν, βσω εύκόλως και άν εγενεν ή άπόκτησις του, εάν αυτό είναι ήτιμον. Αλλοδ, καταδεικνών την ανάγκη της δικαιοσύνης, αναφέρει και πάλιν άπαραλλάκτως την παναρχαϊαν αυτήν παροιμίαν, επιφέρων άμέσως την παρατήρησιν ότι ή σημασία της είναι αξία πολυλού λόγου, ως έννοούσα ότι δέν πρέπει να κινούζωμεν τας πράξεις μας προσποληπιτόντες, κατά τας προς τους ανθρώπους συμπαιθείας ή αντιπαθείας μας, αλλά κατά τά πράγματα αυτά.

Ο Πετρώνιος, όμιλών περι τινος Σαφειου, άρχοντος Σικελιώτου, λέγει ότι ήτο μίν αξίος να καταφλέξθ τον κόσμον, άλλ' ότι ήτο εύθδς, πιστός και φίλος σταθερώτατος μεθ' οδ' έδδναότ τις άσέβως να παίξθ μόρραν και εν τώ σκέσει. (Sed rectius

sed certus, amicus amico, cum quo audacter posses in tenebris micare)

Και οι σχολιασται των άνωτέρω συγγραφών, καθώς και οι λεξικογράφοι, είτε Γάλλοι, είτε Ιταλοί, είτε Άγγλοι, έξηγουσι το micare τοϋτε, δια του παιζειν μόρραν· gnuocare la morra ή mora,—jouer à la moure, — to play the mora. Αλλά και αυτοί οι γραφάντες περι των έθίμων των άρχαίων Ρωμαίων, αναφέρουσι την παιδιάν ταύτην (1)· έδοι δε συμφωνούσιν ότι το micare digitis επαίξεσαι άπαραλλάκτως όπως ή σημερινή μόρρα των Ιταλών, και ότι και ό Κικέρων και ό Πετρώνιος, και ό Σουετώνιος την μόρραν ένδουον δια των περικοπών των όποιων κμημονεύοσασμεν.

Αλλά πόθεν ή λέξις μόρρα; Κατ' άρχάς, πριν ή μελετήσω τους άνωτέρω συγγραφείς, ένόμιζον ότι ή παιδιά αυτή ονομάξεσαι ούτω εκ των Μαθρων, οτινες έξουσίαζον άλλοτε την Ισπανίαν και μέρη τινά της Ιταλίας, και τους όποιους άμρότερα τά έθνη ταύτα καλοδσι Μόρους. Δυσπιστώδ όμως εις την εικασίαν μου, ήρώτησα επιμελώς και τους σχολιαστας των ειρημένων συγγραφέων, και πολλους λεξικογράφους Λατινους, Ιταλοδς, Άγγλους και Γάλλους. Αλλ' εκ τούτων, άλλοι μίν παρέλειπον παντάπασι την λέξιν, άλλοι δε την έξηγησαν δια της άπλης της παιδιās περιγραφής. Μόλις έσχάτως εκ λεξικου πολυτόμου έκδοθέντος εν Νεαπόλει, έμαθον ότι παράγεται από της Κελτογαλατικής λέξεως micar, σημαίνουσης τον άκτυλον.

Η μόρρα λοιπόν την όποιαν παίζουσι σήμερα οι όμογενείς ήμών επτανήσιοι, είναι αυτή εκείνη την όποιαν επαίζον οι Ρωμαίοι, πολύ άρχαιοτέρα και αυτών των χρόνων του Κικέρωνος, κατά την μαρτυρίαν αυτού τούτου του συγγραφέως.

N. Δ.

ΠΡΟΚΑΤΑΚΛΥΣΜΑΙΑ ΤΕΤΡΑΠΟΔΑ.

Όσακις εισηρχόμην εις τας φυσικοϊστορικās συλλογās του Βρεττανικου μουσειου ή του βοτανικου κήπου των Παρισίων, διελθών δια του ταριχευτοδ όμιλου πάντων των θηρίων της γης και των κτηνών των άγρών, των πετεινών του ουρανοδ και των ιχθύων της θαλάσσης, και των έρπειτών των έρπόντων επί της γης, εισηρχόμην συνήθως τελευταίον εις αίθουσαν σπανίως δεγρομένην των περιέργων τας επισκέψεις, και εν ή ό θάνατος έφαινετο εν όλη του τη γυμνότητι, ούχι, ως εν ταις λοιπαίς, περιβεβλημένος την ψευδή της ζωής προσωπίδα, εις την αίθουσαν εν ή ίστατο εν άπαισία παρατάξει δλόκληρος λόχος σκε-

λετών μετ' άμόρραν σωρών δρυκτών προκατακλυσμαίων όστέων. Εκεί, ένώπιον της νεκρικής αυτής όμγύφρεως, έκλινον σύνους την κεφαλήν, και δια της φαντασίας ανεπετεροδμην προς το σκοτεινόν παρελθόν εκείνο, το προηγθδν πάσης ανθρωπίνης μνήμης και αυτοδ του ανθρώπου, και έβλεπον τά άψυχα ταύτα λείψανα αναβιοδντα, και τερατώδεις μορφās ένδυόμενα, και κατακυριεύοντα της γης, και περιτρέχοντα αυτήν από πέρατος μέχρι πέρατος, και τον θάνατον επόμενον επί τά θήματα των, και την φύσιν φρίττουσαν ένώπιον της ακαταβλήτου αυτών δυνάμειως. Και μετά ταύτα έβλεπον την γην σκοτιζομένην και οσιομένην ως αν έβρήγγυνο αυτής τά θεμέλια, και τά σπλάγχνα αυτής σπαρατιόμενα, και εκ των θαράθρων φλόγα έρευγομένην και χειμάρους καταποντίζοντας τας φυλάς των τεράτων, και διασπείροντας αυτών τά όστά. Και μετά ταύτα έβλεπον πάλιν την ήμεραν διαγελώσαν, και επί των γαληναίων υδάτων ίσταμένον τον άρτίπλαστον άνθρωπον, και νικηρόρον εις την φύσιν ρίπτονα βλέμμα, και άπειθύνοντα αυτή συγχρόνως μειδίαιμα εξευγενισμόν αυτή και ειρήνην επαγγελόμενον. Και έχαιρον μελετών της άρχαίας φύσεως τά νεκρώσιμα αυτά υπομνήματα.

Τά όστά ταύτα εισιν απολελιθωμένα, μεταβαλόντα δηλαδή την ουσίαν αυτών εις δρυκτήν από ζωικής, δια της μυστηριώδους εκείνης και ακατανοήτου ενεργείας της φύσεως, δι' ής αντικατίσταιται έντιμι σώματι άνθ' έκαστου μοριου άλλο μέριον λίθου, και ούτω το μέν σχήμα διατηρείται έντελώς το αυτό, ή δε ύλη αποβαίνει άλλοια. Οι πλειστοι δε των φυσικών πεκίθασι σήμεραν ότι ή φύσις, γηράσασα ήδη, άπόλεσεν από της τελευταίας αυτής διαμορφώσεως την απολιθωτικήν ταύτην δύναμιν, και ότι αν μεγάλη τις καταστροφή έξωλθθρευσ σήμεραν το ανθρώπιον γένος, ούδδ έχνος αυτοδ ήθελε διασωθ ήπως μαρτυρήσθ ποτέ εις τους διαδόχους του περι της εφημέρου αυτοδ ύπαρξεως· διότι διαφέρει μισάλωσ ή προκατακλυσμαία απολιθωσις της επιλιθώσεως, ής το φαινόμενον καθ' ήμεραν επαναλαμβάνεται παρά τινα πηγαια ύδατα, και συνίσταται εις ύποσταθμην λιθώδη, ήτις επικάθεται επί των σωμάτων και τά επιγρϊσι.

Τά εύρισκόμενα δρυκτά όστά άνήκουσι τινά μίν εις θηρία έντελώς εκλελειπότα και άγνωστα, τινά δε εις γένη εισέτι ύπάρχοντα· και πάντα μίν κείνται έντός στρωμάτων γης εν οίς ούδδεν φαίνεται έχνος ανθρωπίνον, όστε ή απολιθωσις αυτών προφανώς συνέθη πρό της γεννήσεως του ανθρώπου, αλλά τά μίν των ειδών όσα εισέτι ύφίστανται, εύρίσκονται έντός άνωτέρων στρωμάτων, νεωτέρως γεωλογικής παραγωγής, τά δδ των έντελώς άπολεσθέντων έντός στρωμάτων βαθυτέρων, και μεμακρυσμένων από την εμφάνισιν του ανθρώπου δια πολλών άλλεπαλλήλων κατακλυσμών.

Περί ανθρωπίνων απολιθώσεων πολλά έβρέθησαν, άλλ' ή έρευνα και ή επιστήμη τά άπέδειξαν όλα ψευδή. Έν 1613 Γάλλος τις χειροδργος, Μαζοριέρος καλοόμενος, έδεικνυεν απολελιθωμένα όστά τεραστίου γίγαντος, και έλεγε, και εις φυλλάδιον ύπό τινος Ίησουίτου συναγθδν έγραψιν, ότι εύρεν αυτά εις παμ-

(1) Roman antiquities By James Boyd. London 1836 σελ 399.

μεγέθη τάρων, επιγεγραμμένον **TEUTOBOCHUS REX**, τοῦ βασιλέως τῶν Κίμβρων Τευτοδόχου, ὅστις ἐπολέμησε κατὰ τοῦ Μαρίου, καὶ ὅτι παρὰ τὸν σκελετὸν εἰρηπυθῆκατο νομίματα, φέροντα τοῦ Μαρίου τὸν τύπον. Ἄλλ' ἀπεδείχθη μετὰ ταῦτα ὅτι τὰ μὲν νομίματα ἦσαν κίβδηλα, τὰ δὲ ὅσα ὅτι εὑρέθησαν ἐν ἀνασκαφῇ γενομένη ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἦσαν σκελετὸς οὐχὶ γίγαντος, ἀλλ' ἐλέφαντος· διότι εἰς τὸν ἀγύμνασον ὀφθαλμὸν οὐδενὸς ζώου σκελετὸς ὁμοιάζει μᾶλλον τὸν ἀνθρώπινον ἀπὸ τὸν τοῦ ἐλέφαντος. Εἰς μεταγενεστέρους δὲ χρόνους, ἀπ' οὗ προεχώρησεν ἡ ἀνατομία, καὶ ἐγένετο δευδερκεστέρα καὶ δυσπιστοτέρα, γίγαντος μὲν αὐδεὶς πλέον, ἐλεφάντων ὅμως πάμπολλοι εὑρέθησαν ἀπολεθισμένοι σκελετοὶ ἐν Εὐρώπῃ, καὶ πρὸ πάντων ἀκατανόητον πλῆθος ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ἄρνου κατὰ τὴν βόρειον Ἰταλίαν. Ἐπὶ πολλῷ ἐνομοίσθη ὅτι αὐτοὶ εἰσὶ τὰ λείψανα τῶν θηρίων τοῦ Ἀνίβου, ὅστις μετὰ τὴν ἐν Τραβία νίκην, ὑπερβάς τὰ Ἀπένινα, ἐπολέμησε τὸν Φλαμίνιον ἐν Τρασυμένῳ. Ἄλλὰ καὶ ὁ Τίτος Λίβιος καὶ ὁ Πολύβιος μνημονεύουσι ὅτι ὁ Λίβιος στρατηγὸς εἰσῆλθε μετὰ τριακονταδύο ἐλεφάντων εἰς Ἰταλίαν, μετὰ τὴν μάχην ὅμως τῆς Τρεβίας τῶ εἶχον μείνει μόνον διστά, ἐξ ὧν ἐπτά ἀπώλεσε, μάτην προσπαθήσας νὰ ὑπερβῇ τὰ Ἀπένινα ἐν ὄρα χειμῶνος, ὥστε ὅταν τὸ ἐπόμενον ἐαρ κατῆλθεν εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἄρνου, εἶχεν ἕνα μόνον ἐλέφαντα.

Οὐ μόνον δ' ἐν Ἰταλίᾳ ἀλλὰ καὶ ἀλλοῦ τῆς Εὐρώπης, ὅπου οὐδέποτε εἰσεχώρησαν οὐδὲ Καρχηδόνιοι οὐδὲ καὶ Ῥωμαῖοι, εὑρίσκονται πολλὰ ἐλεφάντων ὄσα, ἐν Πολωνίᾳ, ἐν Νορβηγίᾳ, ἐν πάσῃ τῇ Σκανδιναυίᾳ, καὶ μέχρι τῆς Ἰσλανδίας αὐτῆς. Ἐὰ ἀσυγκρίτως δὲ πλεῖστα αὐτῶν εἰσὶ τεθαμμένα ὑπὸ τοῦ πάγου τῆς Σιβηρίας, καὶ τινες νῆτοι μάλιστα τοῦ πεπηγμένου ὠκεανοῦ, ἐντὸς τοῦ πολιτικοῦ κύκλου ἀκόμη, οὐγκεινται ὀλόκληροι σχεδὸν ἐκ πάγου, ἐξ ἄμμου, καὶ ἐξ ὀρυκτῶν ὁστῶν ἐλεφάντων. Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς Σιβηρίας, ἐξορύττοντες ἀδιακόπως τοὺς γιγαντιαίους ἐκεῖνους σκελετοὺς, χωρὶς ποτὲ νὰ ἴδωσι τὸ ζῶον εἰς ὃ αὐτοὶ ἀνήκουσι, πιστεύουσι καὶ διηγῶνται ὅτι ἐν τῷ σκότει καὶ ἐν ὑπογείῳ σύριγγι ζῆ δίκην ἀσπάλκουος τεράστιόν τι κερατφόρον θηρίον, εἰς ὃ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἀποβαίνει θανατηφόρον, καὶ ἀποκαλοῦσθαι αὐτὸ Μιαμούθ. Τὸ αὐτὸ δὲ πιστεύεται καὶ ἐν Κίνα, ὅπου τὸ ὑποτιθέμενον τριγλοδίατον τέρας καλεῖται Τ'εν-σουά. Περίεργον δὲ εἶναι προσέτι ὅτι ὀρυκτὰ ὄσα ἐλεφάντων εὑρίσκονται πολλὰ καὶ ἐν Ἀμερικῇ, ὅπου ἐλέφαντες ποσῶς δὲν ὑπάρχουσι, καὶ εἶτι περιεργότερον ὅτι ὅπου ἐπὶ τῆς γῆς ζῶσιν ἐλέφαντες, ἐκεῖ ὀρυκτὰ αὐτῶν ὄσα δὲν εὑρίσκονται. Οἱ δὲ σκελετοὶ αὐτῶν δὲν ἀπαντῶνται ποτὲ ὀλοσχερεῖς, καὶ πάντοτε σχεδὸν συνειναμιγμένοι μετ' ὀστέων καὶ ἄλλων ζῶων μικρῶν καὶ μεγάλων, καὶ εἰς διάφορα στρώματα ἀποτεθέντα ἄλλοτε μὲν ὑπὸ γλυκεῶν ὑδάτων, ἄλλοτε δὲ ὑπὸ τῆς θαλάσσης. Τὰ δὲ πάντων θαυμαστότατον, ὅτι σωροὶ τῶν ὄστων αὐτῶν εὑρίσκονται πανταχοῦ ὅπου ἀπαντῶνται μεγάλα χρυσαυροχρῆα. Οὕτω πλῆθος ὀρυκτῶν εὑρέθη εἰς τὰ Οὐράλια

ἢ Σιέρα Νεβάντα τῆς Καλλιφορνίας παριστᾷ ἐλα στρωμάτα αὐτῶν, καὶ ἐν Αὐστραλίᾳ, ὅπου νεωστὶ ἀνεκαλύφθη νέα Καλλιφορνία, εὑρέθησαν συγχρόνως καὶ σπηλαία πλήρη ὀρυκτῶν ὁστῶν. Πρέπει λοιπὸν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ γῆ ἦν χρυσεῖ ἐπὶ τῆς νεότητός της, καὶ τὰ θηρία ταῦτα, περιφερόμενα ἐπ' αὐτῆς, χρυσοὶ ἐπάτου ὑπὸ τοὺς πόδας των, ὅτι δ' ὁ χρυσοὶ εἰς ἐὰν τέλος μετεβλήθη χῶμα ἀπ' ὅτου μάλιστα ἐγεννήθη ὁ ἀνθρώπος, τὸ μόνον φιλόχρυσον ζῶον!

Ἄλλὰ ποθεν σκελετοὶ ἐλεφάντων εἰς μέρος ὅπου ἐπικρατοῦσιν αἰώνιοι παγετοί, ὅπου οὐδὲν βλαστάνει φυτὸν, οὐδὲν τούλάχιστον ἐκ τῶν καταλλήλων εἰς διατροφήν αὐτῶν, ὅπου ἡ στεῖρα φύσις οὐδ' αὐτὰ τῶν ψυχροτέρων κλιμάτων τὰ ζῶα, τὴν λευκὴν ἀλώπεκα, τὴν ἱπέλοπον ἢ τὴν λευκὴν ἄρκτον δύναται πλεονὰ παραῆξ ἢ συντηρήσῃ. Ὅτι ἐκεῖ οὐδ' ἕπ' ἀνθρώπων κατετέθησαν, οὔτε ὑπὸ βίαιας ὑδάτων φορᾶς κατεκλίθησαν, εἶναι προφανές, διότι οὔτε τακτικῶς συσσωρευμένοι εὑρίσκονται, ὡς ἡ πρώτη, ἔλλως ἄδύνατος, ὑπόθεσις ἤθελεν ἀπαιτεῖ, οὔτε τριεῖς ἔχνη φέρουσι, ὡς εἰς τὴν δευτέραν ἤθελεν εἶσθαι ἀφευκτοί.

Τὰ θηρία λοιπὸν ταῦτα ἐξῶν ἀγεληδὸν εἰς τοὺς ἀξένους ἐκεῖνους τόπους, καὶ τὰ κλίματα ταῦτα, ὅπου τὸ θερμόμετρον πολλαῖς καταπίπτει μέχρι τοῦ 50 βαθμοῦ ὑπὸ τὸ μηδέν, ὑπῆρχε καιρὸς ὅταν εἶχον τὴν θερμοκρασίαν τῆς Λιβύας καὶ τῆς Ἰνδικῆς ἢ δ' ἀποφύξαι αὐτῶν δὲν συνέβη βαθμῶδ' ὁμοίως, διότι ἐμπρὸς τῆς προεούτης ψυχρότητος ἤθελεν ὑποχωρεῖ κατ' ὀλίγον οἱ ἐλέφαντες, καὶ ἐξέναντίας εὑρέθη ἐν Σιβηρίᾳ μετὰ τῶν πάγων εἰς ἐξ αὐτῶν ὀλόκληρος, ἐπὶ τῶν ἐσῶν σώζων τὸ δέρμα του. Τοῦτο δ' ἀποδεικνύει ὅτι κατελήφθη ὑπὸ φύγους αἰφνιδίου καὶ υπερβολικοῦ, ὅπου μόνον ἠδύνατο νὰ διατηρηθῇ ἐπ' αἰῶνας τὰ εὐδιάλυτα αὐτοῦ μέρος.

Τὶ ἄλλο δυνάμεθα ἐκ τούτων νὰ συμπεράνωμεν, ἢ ὅτι παρελθὼν ποτὲ πρὸ τῆς ἀνθρωπίνης ἐποχῆς ἀποπεπλανημένος τις κομήτης, ἢ ἄλλος τις ἀλήτης οὐράνιος, ἔδωκε μέγα βόησιμα εἰς τὴν γῆν, ἥτις στροβιλιθεῖσα περὶ ἑαυτὴν ὡς μέθυσατος σκοτοδινῶν, μετέθετο τὸν ἰσημερινὸν εἰς τοὺς πόλους τῆς καὶ τοὺς πόλους εἰς τὸν ἰσημερινόν, ὥστε διὰ μιᾶς πάγου κατεκάλυψαν τὰς ἀρχαίας ἐκτάσεις ἃς διέκταν ὁ ἥλιος κάθετος, καὶ σιγμιαῖος θάνατος κατέψηξεν ἐν αὐταῖς τοὺς σφιγμοὺς τῆς ζωῆς· ἐξ ἐναντίας δ' ὁ ἥλιος ἤρχισε τὴν ζωογόνον πορείαν του ἐπὶ τῶν κλιμάτων ἅτινα ἀπ' αἰῶνων ἦσαν ἄλλοτε καταδεδυσμένα εἰς τὸ φῶς καὶ εἰς τὸ ἐξῴτατον σκότος. Ἡ τὴν οἶδεν ἂν ὁ ἥλιος, ὡς τις τεράστιος ὠροδείκτης, δὲν εἶναι διατεταγμένος νὰ μεταπηδᾷ ἀνὰ πᾶσαν μιστῆδα αἰῶνων ἀπὸ μοίρας εἰς μοίραν, μεταθέτων τὸν ἄξωνα τοῦ ἰσημερινοῦ, καὶ εἰς πᾶν βῆμά του νὰ ἀδύνη πᾶσαν ζῶον ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καὶ νὰ παράγῃ νέαν σειρὰν ὄντων καὶ νέαν κοσμικὴν ἐποχὴν;

Μετὰ τῶν σκελετῶν τοῦ Ἐλέφαντος εὑρίσκονται συνήθως, μάλιστα ἐν τῇ βορείῃ Ἀμερικῇ, τὰ ὄσα ἄλλου τινὸς θηρίου ἐκλειπτότος, ὁμοίου δὲ τῷ ἐλέφαντι, ἀλλὰ παχιωτέρου καὶ μακροτέρου, καὶ διαφέροντος πρὸ πάντων αὐτοῦ διὰ τὴν ἐξόχως τῶν μα-

σχητῶν του, δι' ἣν καὶ μιστόδους ἐπωνομάσθη. Οἱ θηρῶν, ἀνήκουσι καὶ οἱ σκελετοὶ τῶν ταπεινῶν, ἰθαγενεῖς τῆς Ἀμερικῆς μυθολογοῦσι περὶ αὐτοῦ ὅτι ἐξῆ ποτὲ μετὰ φυλῆς γιγάντων ἀναλόγου πρὸς αὐτὸ ἀναστήματος, ὅτι δὲ τὸ Μέγα Ὄν, ὀργισθὲν πρὸς ἀμφοτέρων τὴν προπέτη δύναμιν καὶ τὴν ὕβριν, ἐκεράνωσε πᾶν τὸ γένος τῶν τε γιγάντων καὶ τῶν θηρίων τούτων, ὧν ὅμως ἐν, τὸ μέγιστον, τοῖς κερανοῖς ἀντιτάττον τὸ εὐρὺ μέτωπόν του, ἀπέσειεν αὐτοὺς ἀνισχύρους, μέχρις οὗ εἰς τὸ ἐπλήγασε κατὰ πλευρᾶν· τότε δὴ τὸ τέρας, εἰς τὴν ἀλγηδὸνα ἐνδίδον, ἐφυγε πρὸς τὰς μεγάλας λίμνας, καὶ μείνει ἐν τῷ πυθμένι αὐτῶν κεκρυμμένος μέχρι τῆς σήμερον.

Πρὸ οὐ πολλῶν ἰσθῶν ἀνεσκαφῇ ἐν Τυρρηνίᾳ ὀλόκληρος σχεδὸν σκελετὸς μιστόδοντος.

Μεταξὺ τῶν ὀρυκτῶν σκελετῶν, ὁ τοῦ Ἰπποποτάμου εἶναι εἰς τῶν συνηθεστέρων, καὶ παμπληθεῖς εὑρίσκονται ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ἄρνου· εὑρέθησαν δὲ καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἀναμιγμένοι μετ' ὀδόντων κροκαδείλων, καὶ μετὰ σκελετῶν ἱππων, γένους ἐλάσσονος τοῦ κοινού, βροτῶν μειζύων τῶν ἤδη γνωστῶν καὶ μακρυτέρων ἐλαφῶν.

Ἐπίσης πολυάριθμοι, καὶ μάλιστα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ στερεᾷ ἀπαντῶνται οἱ ὀρυκτοὶ βινόκεροι, παριστῶντες τινὰς διαφορὰς πρὸς τοὺς ἤδη ζῶντας, πρὸ πάντων ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν καὶ τὴν ἀνωτέραν ἰσχύον

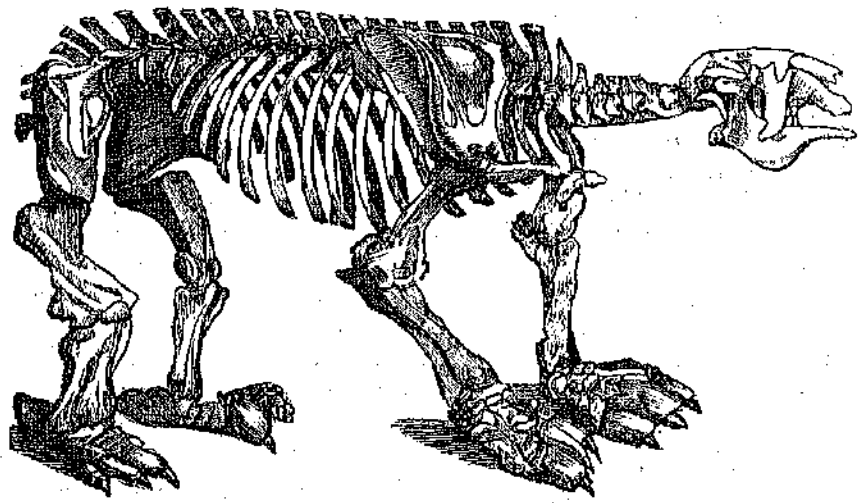
θρώπου, ἀνήκουσι καὶ οἱ σκελετοὶ τῶν ταπεινῶν, ἰθαγενεῖς τῆς Ἀμερικῆς μυθολογοῦσι περὶ αὐτοῦ ὅτι ἐξῆ ποτὲ μετὰ φυλῆς γιγάντων ἀναλόγου πρὸς αὐτὸ ἀναστήματος, ὅτι δὲ τὸ Μέγα Ὄν, ὀργισθὲν πρὸς ἀμφοτέρων τὴν προπέτη δύναμιν καὶ τὴν ὕβριν, ἐκεράνωσε πᾶν τὸ γένος τῶν τε γιγάντων καὶ τῶν θηρίων τούτων, ὧν ὅμως ἐν, τὸ μέγιστον, τοῖς κερανοῖς ἀντιτάττον τὸ εὐρὺ μέτωπόν του, ἀπέσειεν αὐτοὺς ἀνισχύρους, μέχρις οὗ εἰς τὸ ἐπλήγασε κατὰ πλευρᾶν· τότε δὴ τὸ τέρας, εἰς τὴν ἀλγηδὸνα ἐνδίδον, ἐφυγε πρὸς τὰς μεγάλας λίμνας, καὶ μείνει ἐν τῷ πυθμένι αὐτῶν κεκρυμμένος μέχρι τῆς σήμερον.

Πρὸ οὐ πολλῶν ἰσθῶν ἀνεσκαφῇ ἐν Τυρρηνίᾳ ὀλόκληρος σχεδὸν σκελετὸς μιστόδοντος.

Μεταξὺ τῶν ὀρυκτῶν σκελετῶν, ὁ τοῦ Ἰπποποτάμου εἶναι εἰς τῶν συνηθεστέρων, καὶ παμπληθεῖς εὑρίσκονται ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ἄρνου· εὑρέθησαν δὲ καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἀναμιγμένοι μετ' ὀδόντων κροκαδείλων, καὶ μετὰ σκελετῶν ἱππων, γένους ἐλάσσονος τοῦ κοινού, βροτῶν μειζύων τῶν ἤδη γνωστῶν καὶ μακρυτέρων ἐλαφῶν.

Ἐπίσης πολυάριθμοι, καὶ μάλιστα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ στερεᾷ ἀπαντῶνται οἱ ὀρυκτοὶ βινόκεροι, παριστῶντες τινὰς διαφορὰς πρὸς τοὺς ἤδη ζῶντας, πρὸ πάντων ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν καὶ τὴν ἀνωτέραν ἰσχύον

Καὶ ὅμως τοῦ ζώου τούτου, ὅπου ὑπὲρ πᾶν ἄλλο δύναται νὰ κριθῇ ὡς εἰς τὴν παναρχαίαν ἐκείνην ἐπ' α

Μεγαθήριον.

τοῦ ἐπὶ τῆς βινὸς προέχοντος κέρατος. Ὅσα αὐτῶν ἐξεργάσθησαν καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Γερμανίᾳ· ἐν δὲ Σιβηρίᾳ εὑρέθη ἐν 1771, ὀλόκληρος βινόκερος ἐντελῶς κατεψηγμένος, καὶ ἐκτοτε ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. Ἔχουσι δὲ πάντες τὸ δέρμα τρίχωτόν καὶ δασύ, ὡς καὶ ὁ ὀλόκληρος εὐρεθεὶς ἐλέφας, ὅπου ἀποδεικνύει ὅτι, ὅταν κατελήφθησαν ὑπὸ τῆς αἰφνιδίας καταστροφῆς ἥτις τοὺς ἐξολόθρευσε καὶ τοὺς ἐπάγωσεν ἐν τῷ ἄμα πρὶν διαλυθῆσαι, κατόικουν ἤδη ἢ ἦσαν ὀργανισμένοι ὅπως κατόικωσιν ὀπωστοῦν ψυχρὰ κλίματα.

Εἰς τὰ αὐτὰ τέλος ἐπιπόλαια στρώματα, τὰ πλησιέστερα κατὰ τὴν ἐποχὴν εἰς τὴν γέννησιν τοῦ ἀν-

γῆν ἀνηκον, οὐδὲν σώζεται ὀρυκτὸν λείψανον. Ἀνεκαλύφθη ὅμως ὁ περιεχὴς Οὐασιγκτῶν ἐν σπηλαίῳ τῆς Ἀμερικῆς σκελετὸν θηρίου πολλὴν πρὸς τὸν βραδύποδα σχεῖν ἔχοντος, ἴσου δὲ πρὸς τὸν μέγιστον βῆα, καὶ ἐκάλεισεν αὐτὸ ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν ὀνύχων τοῦ Μεγαλόδοντος.

Μετ' οὐ πολὺ ἀνεκαλύφθη σκελετὸς τοῦ αὐτοῦ γένους, ἰσομήκης δὲ πρὸς μέγαν ἐλέφαντα, καὶ ἐλέγγαν ζῶον ἀτελὲς μὲν εἰσὶ τὸν ὀργανισμὸν, ἀλλ' ὅπως δὴποτε ζώσιμον· διότι εἰ καὶ βραδοκίνητον, ἀλλ' ἦτον ἰσχυρὸν, καὶ ὀπλισμένον δι' ὀξέων ὀνύχων, προσέτι δὲ χορτοφάγον, ὥστε οὔτε νὰ διώκῃ οὔτε νὰ φεύγῃ εἶχεν ἀνάγκην, καὶ τὴν τροφήν του ἠδύνατο· εὐχερῶς νὰ

εξορτή και εκρίζη. Το ζών τουτο εκλήθη Μεγαθήριον, και αυτού τον σκελετον παριστά η παρούσα εικών.

Τέλος εις τας αυτας νεωτέρας και υψηλοτέρας στιβάδας του προκατακλυσμάτου σχηματισμού της γης ευρίθη μία σάλαξ, εις μόνος άρμος δακτύλου, και εξ αυτού Κυβίρος, ο άνυ εγγώρισεν ως εξ ένυχος τον λόντα, ιδιαίτερον είδος ζώων, τεράστιον μηρμυχοδρον η παγγόλλινον, είκοσιτεσσάρων ποδών μήκος έχοντα.

Άλλ' εις τας βαθυτέρας και αρχαιοτέρας της γης στιβάδας ευρίσκονται όστα ζώων, άτινα εισί πάντη ξένα προς όσα ήδη ζώσιν επί της γης. Ταύτα δέ πάντα ευρέθησαν μέχρι τουδε εν Ευρώπη, και, το περιεργον, μόνον εν τη κοιλάδι των Παρισίων, περι εκείνην δηλαδή την πόλιν, ήτις εγγίνησε τον μεγαλοφύεστορον αυτών ξεγητήν, τον Κυβίρον. Ούτος μετά μεγίστης άγχινοίας τά διάφορα αυτών μέρη αντιπαραβαλών και συνθείς, διέκρινε κατά την διαφοράν των ήδόντων, των σιαγόνων, των κρανίων κτλ. διάφορα είδη δύο γενών χορτοδύρων, έν το μιν ώνόμασε Παλαιωθήριον, το δε Άγοπλοθήριον. Του πρώτου το μείζον είδος μέγιστος ειχεν ήππου, ώμοιάζε κατά τά λοιπά χοίρον μάλιστα, όγκώδη, βάρυν, βραχύκωλον, με την δίνα ως του ταπεινού κινητήν και προέχουσαν, και δύο ως του κάπρου όξεις όδόντας, καλυπτομένους όμως υπό των χειλέων. Το δ' άνοπλοθήριον, στερούμενον των φυσικών τούτων όπλων, ειχεν ύψος τριών ως τεσσάρων ποδών, και μήκος μέχρι του πέρατος της μακροτάτης ούρας του περίπου όκτώ ποδών.

Μετά των άκάκιων δέ τούτων ζώων συνζών και άλλα θηριωδέστατα. Τοιούτον ήτον είδος μυός έχοντος άνάστημα λίκου, και όδόντας όξείζεις όβελοδς, και ισχυράς σιαγίνας, προσέτι δέ τινα άγρια είδη αιλούριων κυνών και ίκτιων.

Ταύτα ήσαν τά θηρία τά κυριεύοντα της γης επί της αύτης της πέμπτης ήμέρας, πριν πλασθη ο άνθρωπος, και πριν λάβη πάσαν επ' αυτης εξουσίαν.

Ο ΔΟΥΝΑΒΙΣ.

Απόσπασμα Ημερολογίου.

... Απαυδήσαντες τίλος εκ της κακοπαθείας, διότι έμείναμεν άγρυπνοι δι' όλης της νυκτός ένεκα της εξακολουούσης τρικυμίας, απεφασίσαμεν, με όλην την εξαγρίωσιν των κυμάτων, να εισέλθωμεν όπωσδήποτε εις τον Δούναβιν. Γενομένης άπαξ της απόφασεως ταύτης, ανεπιτάσαμεν όλα μας τά ίστία, και διευθύνσαμεν την πρώραν προς την εισοδον του ποταμού άφου προηγουμένως ύψώσαμεν σημαίαν ρωσικήν εις τον εμπρόσθιον ίστον του πλοίου, ως σημείον προσκλήσεως, δια να εξέλθη η λέμβος της εκεί σταθμεούσης ρωσικής Ημιλιάς, και μάς ποδηγετήση, διότι τά εισερχόμενα πλοία δέν πρέπει να παρεκκλίνωσιν ούτε γραμμην της πορείας των ως υπαρχόντων εκατέρωθεν σκοπέλων. Τρόντι, μετά πέντε λεπτά, ιδομεν δια τηλιασκόπιου εξελθούσαν την λέμβον εις τό στόμιον,

έχουσαν εις τό άκρον μακράς κυλινδρος έρυθράν σημαίαν, η οποία κλίνουσα δεξιά η άριστερά, μάς ειδικναι την γραμμην ην έπρεπε να διατρέξωμεν. Ευρισκόμεθα ήδη πλησιέστατα του κινδυνωδέστατου μέρους της εισόδου, το όποιον, μη έχον βάθος περισσώτερον των δέκα Άγγλικών ποδών, είναι λίαν επικίνδυνον εις τά εισερχόμενα και εξερχόμενα πλοία, και προσέτι, διότι το μιν βίβημα φέρεται όρμητικώς προς τά κάτω, ο δε άνεμος ώθει τά κύματα κατ' εναντίαν διευθύνσιν. Ένω δέ άπαντες συνηγμένοι παρά την πρώραν παρετηρούμεν προσεκτικώς τά σημεία της ρωσικής λέμβου, αφής ήσθάνημεν τρομερόν κλόνον. Το πλοϊον προσέκρουεν εις τον σκοπέλον, αι δέ κορυφαί των ίστών του ήνώθησαν σχεδόν, και άμέσως επανήλθον εις την προτέραν των στάσιν. Δέν είχαμεν άκόμη ανανήσει εκ του τρόμου, και άμέσως επήλθε και δεύτερος, και τρίτος, και τέταρτος, και πέμπτος κλόνας. Έντρομοι οι ναύται έτρεξαν άπαντες εις τας άντηλάς, δια να παρατηρήσωσι μη το πλοϊον διεβράγη' αλλά μόλις ε-πλησίασαν εκεί, και φωναι άγαλλιάσεως άντήχησαν καθ' όλον τό κατάστρωμα, διότι το πλοϊον δέν ήσθη την ελαχίστην θλάθην. Μετά δέ τον πέμπτον κτύπον έπλεον ως θίλος, και τότε η έλπις επανήλθεν. Είχαμεν ήδη περάσει τον φρικτόν σκοπέλον, η δέ ρωσική λέμβος πλησίασασα μάς συνήγαρη δια την σωτηρίαν μας. Μετ' όλίγον εφθάσαμεν άπέναντι της συνοικίας του Σουλινά, και τότε παρουσιάσθη εις τους όφθαλμούς μας ο Δούναβις.

Ο έξωθεν ερχόμενος δέν δύναται να διακρίνη τό στόμιον του ποταμού, ειμή από τους ίστους των πλοίων, τά όποια, όντα συνηγμένα όμαυ, φαίνονται ως πυκνότερον δάσος γυμνών δένδρων' η γη είναι όμαλωτάτη, ίση με την επιφάνειαν της θλάσσης, μη διακοπτομένη μηδ' από τό ελάχιστον ύψωμα. Αι όχθαι του ποταμού είναι καταφυτοι από εκατομμύρια λεπτιών ευθραύστων καλάμων, οι όποιοι όντες ισούφεις, παρισάνουσιν όμαλωτάτην επιφάνειαν. Ο ποταμός είναι ελικοειδής, και τήδε κακίεσε φαίνονται ύψούμενοι οι ίστοι των πλοίων, ως δένδρα εν τώ μέσω της ξεράς. Εις την βορειάν όχθην ευρίσκονται καθ' ώρισμένας διαστάσεις, ρωσικά φυλακεία εκ Κοζάκων, τοποθετημένων παρά της κυβερνήσεως προς επιτήρησιν και ασφάλειαν των πλοίων. Έχουσι δέ μετ' αυτών και τας γυναίκας και τά τέκνα των, τά όποια, ζώντα εν τώ μέσω των χιόνων και πάγων, λαμβάνουσι την φυσιογνωμίαν εκείνην, την ιδιάζουσαν εις τους κατοίκους όλων των άρκτών κλιμάτων. Είναι δέ τοσοούτον πιστοί και άκριβείς εις τά χρέη των, ώστε δέν παρεκκλίνουσιν ούτε κεραίαν, αν και είναι μεμονωμένοι εν τώ μέσω του πάγου. Καταγίνονται εις την άλιειαν, καθώς και εις καθαρισμόν των όχθών του ποταμού από τά ειρημένα φυτά. Η νότειος όχθη είναι τό όριον της Τουρκίας' βορβορώδης ως επί τό πλείστον, καταπτά εις τινα μέρη άδιάβατος' οι κάλαμοι φθάνουσι μέχρι του ύδατος, όλόκληροι δέ αμμορταί ληστών κρύπτονται εκεί.

Έν τούτοις τό πλοϊον επροχώρει ταχέως ώδούμνον υπό λεπτής αύρας, μέχρι του μέρους ένθα αρχίζει

η πρώτη έλιξ του ποταμού. Έπρόκειτο να ελλιμενίσωμεν, και επιρίμενον να ίδω κατά τό σύνθηος ήπιτόμενην την άγκυραν. Άλλα πόσον εξεπλάγην ότε ειδον τό πλοϊον διευθυόμενον, δια διαταγής του πλοιαρχου, πλησιέστιον προς την δεξιάν όχθην, και έτι πλέον όταν ήσθάνηην αυτό πλέον άκατασχέτως και εμπηχθέν κατά την πρόμναν δύο σχεδόν πόδας έντός του ηηλου. Άμέσως τρεις η τέσσαρες ναύται επήδησαν εκ του πλοϊου εις την ξεράν, ο μιν φέρον επί των ώμων σχοινίον οι δέ άλλοι πηγυρόντες με άπαραδειγματίστον ταχύτητα πασσάλους επί της όχθης, επ' ών έδεσαν τό πλοϊον.

Την έπιούσαν επρόκειτο να εξακολουθήσωμεν τον διάπλουν μας, αλλά τίνι τρόπω, ένω ο άνεμος ήτον εναντίας; Τούτο δι' έμε ήτον άίνιγμα, τό όποιον όσον ούπω έμελλε να διαλυθη. Μετά τό προάριστον άπαν τό πλήρωμα, εξαρουμένου του πλοιαρχου, ύποπλοιάρχου, και του ναυκλήρου, απέθη εις την γην. Από τό μέσον του εμπροσθίου ίστου καθήγετο καλώδιον την άκραν του όποιου έφερον οι επί της ξεράς ναύται, όστινες βαδίζοντες ούτωμοι, έβρμυόλκουν δια του μέσου τούτου τό πλοϊον εις τά πρότω. Ο τρόπος ούτος, αν και λίαν έπίπονος, καθίσταται όμως άπαραιτήτως αναγκαίος, ως εκ της ελλείψεως άλλου μέσου. Την επαύριον ο άνεμος επνευσε και πάλιν ούριος, και εξακολουθούστας τον διάπλουν μας εφθάσαμεν έντός τριών ήμερών εις μέρος όνομαζόμενον Άγιος Γεώργιος, εις ο ο ποταμός σχηματίζει έτερον βραχίονα, μη έχοντα μεν τό βάθος και πλάτος του πρώτου, ούχ ήττον όμως πλεύσιμον εις μικρά πλοιαρία, και έχοντα έκδολάς παρά την πόλιν Κωστανότσαν. Την τρίτην ήμέραν εφθάσαμεν παρά την πόλιν Δούλτσαν, κειμένην επί της άριστεράς όχθης, και ούσαν τό πρώτιστον ναυπηγείον του ποταμού. Διάφορα πλοία διαφόρου μεγέθους και κατασκευής έκαιετο επί της παραλίας, πλήθος δ' εργατών έβόμβει περι τας πλευράς των, των όποιων αι φωναί, ένούμεναι με τας των ναυτών των άεννάως καταπλέοντων και άκοπλέοντων πλοίων, παρίστανον πόλιν βοιμήχανον, ήτις, πλην του ναυπηγείου, ούδέν έτερον αξιοσημείωτον περιέχει' διαιρείται δέ εις τρεις συνοικίας, την μεσημβρινήν η την των Οθωμανών, την των Μολδαυών, και την των Γραικών.

Μετά μικράν διαμονήν, καθ' ην επρομηθεύθημεν ζωτροφίας, εξακολουθήσαμεν την ανάβασιν, και μετά τέσσαρας ώρας εφθάσαμεν εις τό μέρος ένθα αρχίζει η επαρχία της Βασσαραβίας. Ο ποταμός ένταύθα σχηματίζει έτερον μεγάλον βραχίονα, πλεύσιμον και εις μεγάλα πλοία μέχρι του Ισμαήλιου, και εξακολουθών τον ρουν του, χύνεται εις τον Εύξεινον Πόντον, δια του στομίου του όνομαζόμενου Κελί. Προχωρόντες διήλθωμεν άπέναντι έτέρας τουρκικής πόλεως Σάξας καλουμένης μη περιεχούσης ούδέν αξιοπερίεργον. Έν ταύτην ο ποταμός, μη διαμελιζόμενος πλέον εις βραχίονας, γίνεται πολύ πλατύτερος και όρμητικώτερος η πλησίον των εκβολών του. Τά ρωσικά φυλακεία εξακολουθούσι μέχρι της ρωσικής πόλεως Σίνι, κειμένης εις την δεξιάν όχθην, και ύψουμένης εν τώ μέσω της χλόης επί της παραλίας, εν είδει άμφιθεάτρου. Έκ

πρώτης όψεως βλέπεις άπαντα τά χαρακτηριστικά ρωσικής πόλεως. Οι χαλκοσκεπείς θόλοι των εκκλησιών της, έπιστερόμενοι από κεχυρωμένας σφαιρας, ών επικάθηται γιγαντιαίοι σταυροί, ως και τά ύψηλά κωδωνοστάσια των, παριστάσι τερπνόν θέαμα. Ένταύθεν αρχίζουσι τά Μολδαυικά σύνορα, καθώς και τά Μολδαυικά φυλακεία, άπαράλλακτα σχεδόν ως τά ρωσικά μέχρι του Γαλατζίου. Πλήθος πλοίων με φορτία κατέβαινον τον ποταμόν βυμουλκούμενα εξ αιτίας της νηνεμίας από τας λέμβους των, εν αις οι Ναύται κωπηλατούντες, έτραγώδου συγχρόνως. Την έπιούσαν μετά μεσημβριαν, διέκρινάμεν τους ίστους των εν Γαλατζίω πλοίων, συγχροτούτων δάσος πυκνότερον. Πολυάριθμοι λέμβοι κατέπλεον εις εκατέρας τας όχθας του ποταμού, μεταφέρουσαι επιβάτας, ναύτας, τρόφιμα κλπ. Τά σηματούδιστα πλοία, οι κανονοβολισμοί, με τους όποιους συνειθίζουσι να καθιερωσι την έναρξιν των εργασιών, και η μεγάλη των ανθρώπων κίνησις, προξενούσιν έντύπωσιν άπεριγραπτον.

Τό έσπέρας ήγκυροβολήσαμεν εις Γαλατζιον

A. N. Μπότσης (1).

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΙΣΤΙΑ ΝΒΑΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ. Πλούσιος τις κάτοικος της Μαγχεστρίας εν Άγγλία, Ουάτσιν, τό όνομα, έλαβε δίπλωμα παρά της κυβερνήσεως του δι' έρεύρεσιν πολλού λόγου αξίαν. Κατεσκεύασε πλοϊον είκοσιτριών ποδών μήκος έχον και εξ πλάτους, με ίστια περιστρεφόμενα, τό όποιον και έπλευσεν ισχάτως κατά τά παράλια της Μεγάλης Βρετανίας. Το πλοϊον τούτο έχει δεκαέξ ίστια στρεφόμενα παντάχου ως ίστια μύλου. Άνοίγονται δέ περι τροχόν προσηλωμένον επ' άξονος, τον όποιον, άμα πνευσαντος άνέμου, κινούσι τά ίστια' αλλά και αυτός, ένεργών κατά τινα μηχανισμόν άπλούστατον, κινεί δύο τροχούς όμοιάζοντας τους των άτμοκωλίων. Το πρότερον της έρευρέσεως ταύτης είναι διττόν' πρώτον μεν δια των τροχών τό πλοϊον πλέει ταχύτερον παρά τό σύνθηος, και δεύτερον προχωρεί και όταν ο άνεμος είναι εναντίας, διότι τά ίστια στρέφονται εύκόλως προς όλα τά μέρη. Ουτε, δια να προεδείξη τό πλοϊον, έχει άνάγκην άνέμου, και άδιάφορον αν είναι ούριος η άντίπρωρος.

ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ.

Κατά την τελευταίαν απαρίθμησιν των κατοίκων του βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας, ο αριθμός αυτών αναβαίνει εις 27,435,325, κατά την έφεξής αναλογίαν. Άγγλία και Ουαλλία 17,905,831. Εξ ών 8,754,554 άνδρες, και 9,191,277. γυναίκες.

(1) Ο ίδιος έγραφε και τας δύο προεκδοθείσας από της Πανδρας διατριβάς, περι Μογαδόρας, και περι της κατά την Ισπανίαν λαθημτορίας.

Καληδονία ή Σκωτία : 2,870,784
 εξ ὧν 1,363,622 ἄνδρες καί 1,507,162
 γυναῖκες.
 Νῆσοι τοῦ Βρετανικοῦ Πορθμοῦ κτλ. 142,916.
 εξ ὧν 68,511 ἄνδρες, καί 76,405,
 γυναῖκες.
 Ἰρλανδία 6,515,794.
 27,435,325.

Μεταξὺ τούτων μόνη τοῦ Λονδίνου ἡ πόλις περιέχει 2,363,141 κατοίκων, ἐξ ὧν 1,104,356 εἶναι ἄνδρες, καί 1,528,785. γυναῖκες.

Πρὸ πενήκοντα σχεδὸν ἔτων, ἦτοί τὸ 1801, ὁ πληθυσμὸς τῶν κατοίκων τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἐξαιρουμένης τῆς Ἰρλανδίας, δὲν ὑπερέβαινε τὰ 10,942,646· ὥστε ἐντὸς ἡμισαίων ἰδιπλασιάσθη. Ἀλλὰ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἡ Ἀμερικὴ ἔτρεφε μόνον 5,319,762 ψυχὰς, ἐνῶ σήμερον τρέφει πενταπλασίας σχεδὸν, ἦτοι 23,267,498. Δηλαδή, ἐν μὲν τῇ Ἀγγλίᾳ ὁ πληθυσμὸς αὐξάνει ἀνὰ πᾶσαν δεκαετίαν κατὰ μέσον ὄρον περὶ τὰ 15 ἐπὶ τοῖς 100, ἐν δὲ τῇ βορείῳ Ἀμερικῇ περὶ τὰ 35.

Τῆς Ἰρλανδίας οἱ κάτοικοι ἐξ ἑναντίας ἠλαττώθησαν· διότι, τὸ μὲν 1841, ἔτρεφον 8,175,124, σήμερον δὲ, 6,515, 794. Ἦτοι, ἐν διαστήματι δέκα ἐτῶν, ἡ Ἰρλανδία ἀπώλεσεν 1,659,330 κατοίκων.

ΑΡΑΧΝΙΗ. Ἄγνωστος ἂν ὑπάρχη τις αἰσθανόμενος συμπάθειάν τινα πρὸς τὴν ἀράχνην. Ὑπολέτω μὲν ὅτι καὶ τὸ ζώριον αὐτὸ ἐχει τινὰ ἀξίαν καὶ χρησιμότητα, διότι ὁ Θεὸς οὐδὲν ἐπλασεν ἐπὶ ματαίῳ, ἀλλ' εἶναι βέβαιον ὅτι, ἐνῶ ὅλα τὰ ζῶα ἔλαβον παρὰ τῆς φύσεως ιδιότητάς τινας μᾶλλον ἢ ἦτοιν ἀξίας λόγου, ἡ ἀράχνη, ἀσχιολομένη εἰς ἀδιακόπους πλεκτάνας καὶ ὑπόλους ἐργασίας, καθιστᾷ ἑαυτὴν ἀποτρόπαιον. Ὁσάκις βλέπομεν ἀράχνην παλαίουςαν πρὸς μύιαν, ἐπιθυμοῦμεν νὰ νικήσῃ ἡ μύια, καὶ ὅμως ἐκ τῶν δύο, ἡ τελευταία μᾶς ἐνοχλεῖ πλείοτερον. Ἄλλ' ἡ μύια εἶναι ἐλευθέρα καὶ ἀπαρακάλυπτος καθ' ὅλας τὰς πράξεις ἀναζητεῖ τροφὴν παρρησία, καὶ παρρησία ἐπιδίδεται εἰς ὅλα τὰ ἔργα τῆς. Δὲν συλλαμβάνει πώποτε ὑποψίας ἢ σκοποὺς κρυφίους κατὰ τῶν ἄλλων, οἱ δὲ ἄνθρωποι δὲν φαίνονται δυσπιστοῦντες πρὸς αὐτὴν, καθὼς γνωρίζοντες ὅτι μικρὸν μόνον κίνημα τῆς χειρὸς τῶν, ἐνῶ βομβεῖ πέριξ αὐτῶν, ἀρκεῖ νὰ τὴν καταστρέψῃ. Ἡ ἀράχνη ἐξ ἑναντίας ζῆ δι' ἐνεδρῶν καὶ βραδουργῶν εἶναι ταυτοχρόνως καὶ πολλὰ πανουργος καὶ πολλὰ φιλόποτος, καὶ ἀλαζών, καὶ διυλῆ. Κινοῦται πάντοτε λάθρα, ὡς ἐὰν εὐρίσκειται μεταξὺ πολεμίων, ὀπισθοχωρεῖ ἐνώπιον καὶ τῆς ὑποψίας τοῦ ἐλαχίστου κινδύνου, καὶ, ὡς μεμφίμορος καὶ πάντη ἰδιόβουλος, ζῆ μισημένη καὶ ἀκοινωνήτος. Τὸ ἐξωτερικὸν τῆς εἶναι σύμφωνον πρὸς τὸν χαρακτήρα τῆς, καὶ διὰ τοῦτο, ἐνῶ ἡ μύια εἶναι ὀχληροτέρα εἰς ἡμᾶς, τὴν προτιμῶμεν τῆς ἀράχνης· διότι, εἶναι ἴδιον τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας τὸ νὰ προκρίνη, καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ζῶων, τὴν παρρησίαν καὶ τὴν αὐθιότητα, τῆς ὑποκεισίας καὶ δουλοπότητος. Καὶ αὐτοὶ οἱ πονηροὶ καὶ διετραμμένοι ἄνθρωποι αἰσθάνονται ἐνίοτε σέ-

βας πρὸς τοὺς γενναίους καὶ εὐλακρινεῖς χαρακτήρας.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΣ. Περιέργος τις ἀναγνώριστις, διὰ πολλὰ περιέργου τρόπου γενομένη, συνέβη ἐσχάτως ἐν Γαλλίᾳ. Κατὰ τὴν μάχην τοῦ Ὀυατερλώ, ὁ λόρδος Οὐ... γόνος ἐνδόξου Ἀγγλικῆς οἰκογενείας καὶ συνταγματάρχης, ἐγεινεῖν ἄφαντος. Κατ' ἀρχὰς ὑπέθεσαν ὅλοι ὅτι ἐφανεύθη, ἀλλὰ, γενομένης ἀκολούθως ἀκριβοῦς ἐρεύνης, τὸ πτώμα του δὲν εὐρέθη. Ἐπειδὴ δὲ ὁ θάνατος αὐτοῦ δὲν ἀπεδείχθη διὰ μέσων ἐνδίκων, τὰ ὑπάρχοντά του δὲν ἀπεδόθησαν εἰς τοὺς κληρονόμους του· ἐξ οὗ προέκυψαν ἀπειροὶ δίκαι.

Πρὸ τινων ἡμερῶν ὁ ἀδελφὸς τοῦ Λόρδου Οὐ... μεταβάς εἰς Παρίσιους, κατέλυσε εἰς γνωστὸν ξενοδοχεῖον τῆς πόλεως ἐκείνης. Μεταξὺ δὲ τῶν συμποτῶν ἐγνώρισεν καὶ γέροντά τινα Μασσαλιώτην πολλὰ ἀστείον, ὑπάρχοντα ἄλλοτε ἀξιοματικόν, καὶ διηγούμενον μετὰ πολλῆς εὐτραπέλιος ἱστορίας πολεμικῆς.

Μίαν ἐσπέραν τοῦ παρελθόντος μηνός, ἐπειδὴ ὁ καιρὸς ἦτο ἀκατάστατος, ἀπεφάσισαν μετὰ τὸ γεῦμα οἱ συνεισιτάτορες νὰ μὴ ἐξέλθωσι τῆς οἰκίας. Συνήθον λοιπὸν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἤναψαν τὰ σίγαρά των, καὶ ἐγκαθιδρυθέντες ἐντὸς θρανίων ἐδρυτάτων, παρεκάλεσαν τὸν Μασσαλιώτην νὰ λάβῃ τὸν λόγον.

— Ὀλίγον καιρὸν, εἶπε, πρὸ τῆς ἐν τῷ ὄρει τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου μάχης, περιφερόμενος μακρὰν τῶν προφυλακῶν μας, παρετήρησα συνταγματάρχην Ἀγγλον ὅστις, ἰστάμενος μόνος ἐπὶ τινος ὑψώματος, μᾶς παρετήρησε διὰ τηλεσκοπίου, ἀγνοῶν ὅτι στρατιώτης τις ἐκ τῶν ἡμετέρων τὸν ἐσημάδευε διὰ τοῦ πυροβόλου του. Μὴ ἀνεχόμενος νὰ ἴδω φονευόμενον οὕτως ἄνθρωπον, παρεμέρισα τὸ ὄπλον τοῦ στρατιώτου, καὶ μεταβάς πλησίον τοῦ Ἀγγλου, πρότεινα πρὸς αὐτὸν μικρὰν πάλην, ἕως οὗ ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς μεγάλης. Ἡ πρότασίς μου δὲν τὸν δυσηρέτησε· διὸ, ἐλύσαντες τὰ ξίφη μας, ἐμονομαχήσαμεν, ἕωσού εἶδον αὐτὸν πεσόντα καὶ ἐμέσαντα αἷμα.

— Καὶ πῶς ἀνομαζέτο; ἠρώτησεν ὁ Λόρδος Οὐ... ὅστις, κατέχων τὴν ἀναπνοὴν του καὶ ἀνοικτούς ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς, ἐφαίνετο ὅτι ἤρπαζε καὶ τῆς παραμικροτέρας λέξεις τοῦ ὀμιλοῦντος.

— Ἄγνωστος, ἀπεκρίθη ὁ Μασσαλιώτης· ἀλλ' ἐπειδὴ ἔγω μικρὰς τινας γνώσεις χειρουργικῆς, κύψας ἐπροσπάθησα νὰ ἐμποδίσω τὴν ἐκροὴν τοῦ αἵματος. Αὐτὸς δὲ ἀναπνεύσας ὀλίγον, μ' ἔδωκε τὸ ὀρολόγιόν του καὶ μὲ εἶπε· φύλαξέ το... ἡ εἰκὼν... Καὶ ἐξέφυξε.

— Καὶ ποῦ εἶναι αὐτὸ τὸ ὀρολόγιον... ἠρώτησε πνευστιῶν ὁ Λόρδος· ὡραία εἰκὼν γυναικὸς ἦτον ζωγραφημένη ἐντὸς αὐτοῦ.

— Τὸ ἐφύλαξα πάντοτε· ἰδοὺ, ἀπεκρίθη ἱστορικὸς, δείξας ὀρολόγιον ἀδαμαντοκόλλητον.

Ὁ δὲ Λόρδος Οὐ... ἀρπάσας αὐτὸ, τὸ παρετήρησε μετὰ προσοχῆς, καὶ καταφιλήσας αὐτὸ μετ' ὀλίγον·

— Ἀδελφε μου Ἰ ἀνίκραζε.

Τότε διηγῆθη καὶ αὐτὸς τὴν ἱστορίαν τῶν δικῶν, καὶ ὅλοι ἐθαύμασαν τὴν περιέργου ἀναγνώρισιν, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας ὁ Ἀγγλος ἐμελλε νὰ κληρονομήσῃ πᾶμπολλα ἑκατομμύρια.